

۴۵۰ نسخه نفیس از قرن چهارم تا هشتم

سید محمود مرعشی نجفی

اشاره:

کتابخانه بزرگ آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره)، صرف نظر از کتابهای چاپی فراوان و نشریات گوناگون، دربرگیرنده بیش از سی هزار نسخه خطی نفیس، بالغ بر شصت هزار عنوان، است، که بیشتر به عربی، و بقیه به فارسی و اندکی به اردو و ترکی نوشته شده است. این آثار بسیار ارزشمند و نادر، به همت والای مؤسس و بنیانگذار آن در طول بیش از هشتاد سال با مشقتهای فراوان فراهم آمده و خالصانه به جامعه اسلامی تقدیم شده است.

در این نوشتار، ۴۵۰ نسخه خطی، که از سدههای چهارم تا هشتم برجای مانده، به ترتیب قرن و الفبای عنوانها، معرفی اجمالی شده، و تنها به ذکر مشخصات ضروری هر یک بسنده گردیده است. یادآور می شود که تعدادی دیگر از این نسخهها در کتابخانه موجود است که چون فهرست نشده اند در این مجموعه نیامده است.

و تشر لو ضرب الدرهم الصحيح.
خط نسخ معرب، از سده ششم، ۹۰
گ، ۱۷ س، ۱۵×۲۱ سم، شناسه: ۴۳۰.

(۲)

اختیار الرجال، معروف به: رجال کشی
شیخ الطائفه محمد بن الحسن
طوسی، ف ۴۶۰ ق.

عربی، در رجال. تهذیبی است از رجال کشی، و اغلاط آن را شیخ طوسی تصحیح کرده است.

آغاز: «حمدویه بن نصیر الکشی عن أبي عبد الله عليه السلام»
انجام: «علي بن جعفر بن العباس الخزاعي»
خط نسخ، سطرها مختلف، ۱۶×۲۳/۵ سم، شناسه: ۲۶۳۶.

(۱)

الأجوبة المسكتة

ابراهیم بن محمد کاتب بغدادی،
مشهور به ابن عون، ف ۳۲۲ ق.
عربی، در ادب.

پاسخهای کوتاه ادبی، اعم از نشر

و شعر را، که دارای نکته و ظرافت است، در چند باب گرد آورده است.

آغاز: «وفقك الله للسديد من القول و الرشيد من العمل
و أعانك على طلب العلم»

انجام: «دعني من المدح و الهجاء و ما أصبحت تطويه لي

تصویر الاسباب والعلامات

(۵)

اعراب القرآن

منسوب به قراء.

عربی، در علوم قرآن.

تصویر ارشاد شیخ مفید

(۳)

الارشاد في معرفة حجج الله على العباد

شیخ مفید محمد بن محمد بن نعمان بغدادی، ف ۴۱۳ ق.

عربی، در تاریخ، مشتمل بر تاریخ زندگانی پیغمبر

اکرم ﷺ و ائمه اطهار علیهم السلام.

آغاز: «فلم يتناكروه وهذا أيضاً ظاهر في النص عليه

بالامامة والاستخلاف.»

انجام: «و مختصر من أخبارهم كفاني فيما قصدناه والله

ولي التوفيق.»

خط نسخ معرب، حسن بن محمد بن حسین الجاسبی

الهرزکانی، جمعه چهاردهم شوال ۵۶۵. این نسخه را کاتب با

نسخه سید فضل الله راوندی کاشانی به سال ۵۶۶ ق مقابل

نموده است. ۲۳۰ گ، ۲۰ س، ۱۹×۱۲/۵ سم، شناسه: ۱۱۴۴.

(۴)

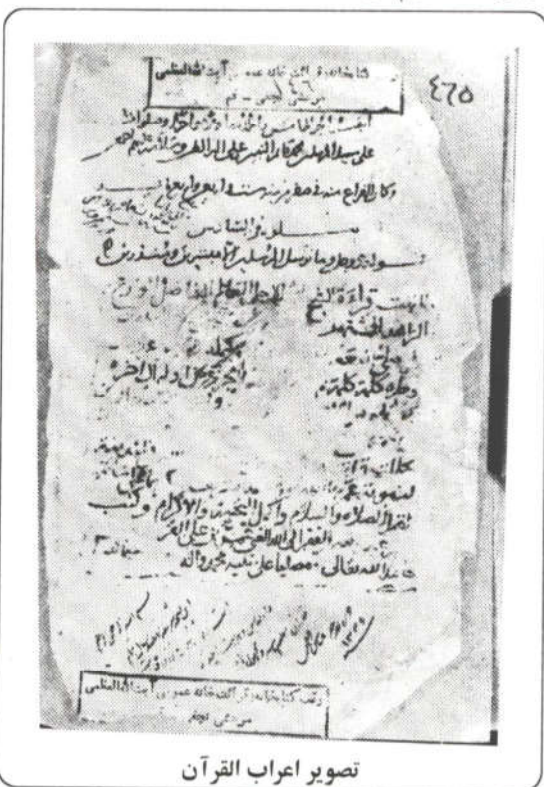
الأسباب والعلامات

نجیب الدین محمد بن علی بن عمر سمرقندی.

عربی، در طب، شامل برخی بیماریهای زنان.

خط نسخ، از سده ششم، عناوین شنگرف یا ثلث مشکی

درشت، ۴۹ گ، ۱۸ س، ۲۳×۱۵ سم، شناسه: ۶۲۰۰.

تصویر اعراب القرآن

باب ولان، نام کتاب روی برگ اول در گل و بوته‌های زرین به خط کوفی نوشته شده است. ۸۹ گ، ۲۹ س، ۱۹/۵×۲۵ سم، شناسه: ۳۵۹۸.

(۷)

البدیع

؟

عربی، در بلاغت.

انواع صنایع بدیعی در این کتاب با شرح و شواهد از شعر و نثر عربی بیان شده و گویا شرح قصیدهٔ دالیه‌ای در بدیع باشد.

آغاز: «الکلمة کقول الشاعر: حسامک فيه للاجباب فتح». انجام: «هذا و الله أبهى من الدر الثمین في نحور الحور العین أو من أربعة آیات کقوله أيضاً ...»

خط نسخ معرب، از سدهٔ ششم، ۳۰ گ، ۱۵ س، ۱۳×۱۷/۵ سم، شناسه: ۴۹۳۵.

(۸)

بصائر الدرجات

ابو جعفر محمد بن الحسن بن فروخ الصفار قمی، ف ۲۹۰ ق. عربی، در حدیث شیعه.

مؤلف روایاتی در امامت ائمه علیهم السلام آورده است. به گفتهٔ صاحب الذریعه، نسخه‌های این کتاب معمولاً با یکدیگر اختلاف دارند.

خط نسخ معرب، ابی نصر علی بن محمد بن الحسن بن ابی سعد الطیب، غرهٔ صفر ۵۹۱، عناوین ابواب مشکئی با خطوطی کشیده و در حاشیه شمارهٔ بابها را با سنگرف نوشته است. نسخه تصحیح شده و بعضی عبارتها را به فارسی برگردانده‌اند. ۲۰۳ گ، ۱۹ س، ۱۷×۲۵ سم، شناسه: ۱۵۷۴.

(۹)

تبصرة الأدلة

ابوالمعین میمون بن محمد النسفی، ف ۵۰۸ ق. عربی، در کلام استدلالی.

مؤلف اختلاف قراء را برشمرده و الفاظ مشکل را اعرابگذاری کرده است. این نسخه از آیهٔ «الذین یصدون عن سبیل الله» (هود: ۲۰) شروع، و به آیهٔ «و ما منع الناس أن یؤمنوا» (کهف: ۵۶) ختم می‌گردد.

آغاز: «مفعول ثان و عطف بالکسر فی الذین و عوج بالفتح فی العود للفرق بین مایسوی.»

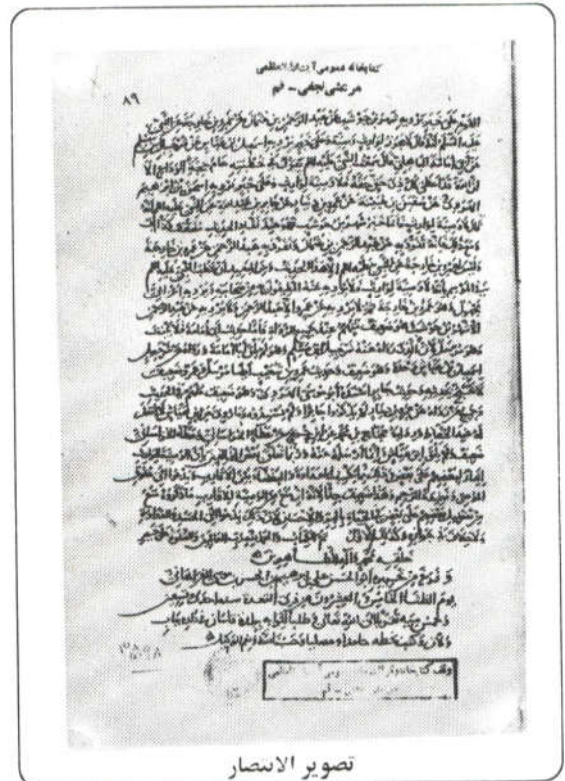
انجام: «کأنه یأتیهم العذاب قبلاً قبلاً أي صنفاً صنفاً.» خط نسخ معرب، صفر ۴۴۶، عناوین با خط درشت مشکئی، ۱۴۵ گ، ۲۱ س، ۱۴×۲۰ سم، شناسه: ۴۶۵.

(۶)

الانتصار

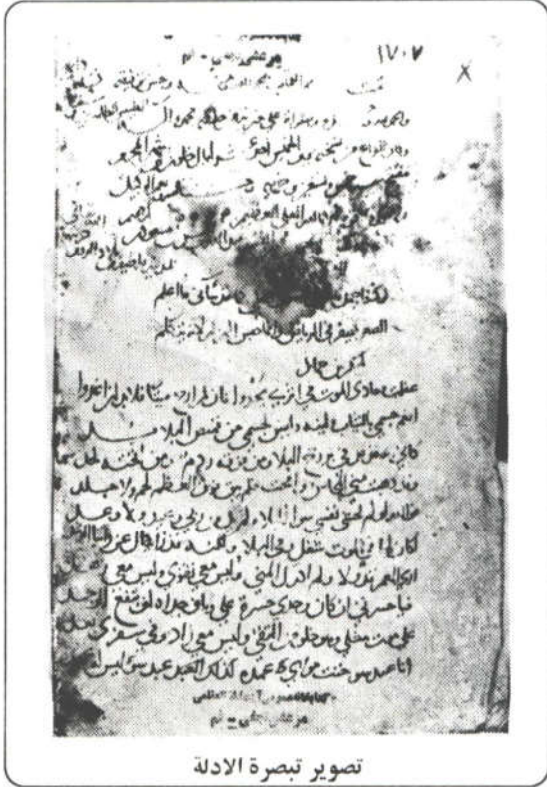
شریف مرتضی علی بن الحسین موسوی، ف ۴۳۶ ق. عربی، در فقه شیعه، از طهارت تا دیات.

آغاز: «الحمد لله علی ما یسر من حق متعب و صرف من باطل مبتدع.»

انجام: «لان ذلك يدعو الى الحسد و لا خلاف فی جوازه.» خط نسخ معرب، از ابوالحسن علی بن ابراهیم بن الحسن بن موسی الفراهانی، سه شنبه ۲۵ ذی القعدة ۵۹۱، در کاشان، محله

و ابوعلی الحسن بن محمد، فرزند مؤلف، ملقب به مفید ثانی به تاریخ ربیع الاول ۴۵۵ شنیده اند. نیز روی همین برگ، زیر خط طوسی، شیخ ابوالوفاء نوشته که کتاب را فرزندم ابوالقاسم علی بن عبدالجبار بر من خوانده، و سید ابوالفضل داعی بن علی بن الحسین الحسینی به تاریخ سلخ جمادی الاول ۴۹۴ شنیده است. ۲۶۶گ، سطور مختلف، ۱۴×۱۸/۵ سم، شناسه: ۸۳.

تصویر تبصرة الادلة

(۱۱)

التبيان في تفسير القرآن

شیخ الطائفة محمد بن الحسن طوسی، ف ۴۶۰ ق. از سورة يوسف تا فاطر.

خط نسخ نازیبا، از سده پنجم، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد. این نسخه دنباله نسخه سابق الذکر است، و اجازه شیخ طوسی روی برگ اول آن آمده است. ۲۱۷گ، ۱۹ س، ۱۴×۱۹ سم، شناسه: ۳۶۰۷.

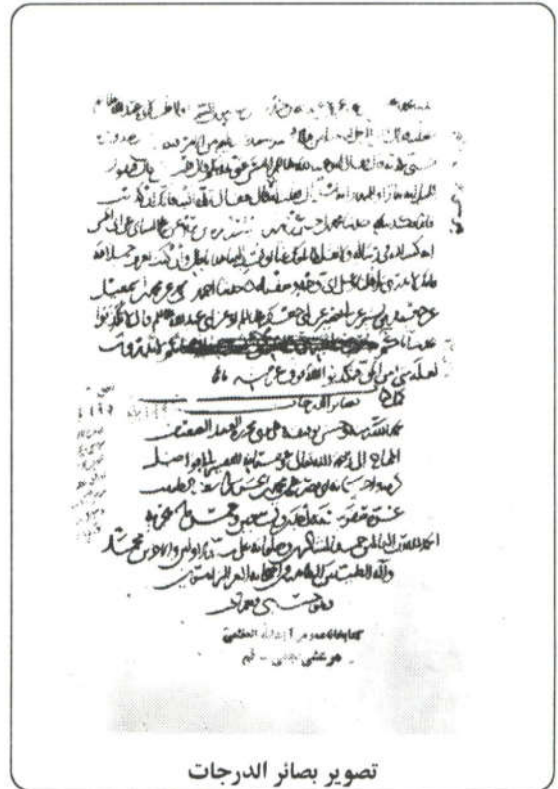
(۱۲)

التبيان في تفسير القرآن

شیخ الطائفة محمد بن الحسن طوسی، ف ۴۶۰ ق. نسخه حاضر مشتمل بر جزء هفتم و هشتم است.

آغاز: «هذا الاعتقاد اعتقاد الشيء على ما هو لان ما اعتقد». انجام: «اذ كتب السلف مشحونة بذلك فمن رام الوقوف عليها فلينظر فيها».

خط نسخ نازیبا، احمد بن محمد بن القاسم بن عبدالله بن الحسن بن مسعود، پنجشنبه ۱۱ محرم ۵۹۵، عناوین مشکى درشت، در حاشیه تصحیح شده است. ۱۷۹گ، سطور مختلف، ۱۷×۲۵/۵ سم، شناسه: ۱۷۰۷.

تصویر بصائر الدرجات

(۱۰)

التبيان في تفسير القرآن

شیخ الطائفة محمد بن الحسن طوسی، ف ۴۶۰ ق.

اولین تفسیر عربی مفصل شیعی، و متضمن علوم قرآن، که درباره قرائت و اعراب و اسباب نزول و ... بحث می کند. آغاز: «قوله تعالى: و اذ غدوت من اهلك تبوء المؤمنین مقاعد للقتال و الله سمیع علیم». (آل عمران: ۱۲۱).

انجام: «و لم يقع اللبس لان حروف الصفات تقوم بعضها مقام بعض».

خط نسخ، از سده پنجم. شیخ طوسی روی برگ اول نوشته که کتاب را شیخ ابوالوفاء عبدالجبار بن عبدالله مقرئ رازی خوانده و شیخ ابومحمد الحسن بن الحسین بن بابویه قمی

خط نسخ، از سده ششم، عناوین شنگرف. دو برگ اول و برگهایی از اواسط و برگ آخر نونویس شده است. ۱۳ گ، ۱۳ س، ۱۶/۵×۱۲/۵ سم، شناسه: ۵۱۹.

(۱۵)

الجمال الهادية في شرح المقدمة الكافية

ابوالحسين طاهر بن احمد بن بابشاذ نحوی، ف ۴۶۹ ق. عربی، در نحو.

شرحي است متوسط بر کتاب الكافية ابن الحاجب نحوی. این شرح به نام ابوالقاسم عبدالرحمان بن ابی بکر بن ابوسعید نوشته شده است.

آغاز: «قال الشيخ الامام ... أما بعد حمد الله بجميع المحامد و التوكل عليه في جميع المصادر.»

انجام: «فانه يكتبها بهمزة منفصلة حملاً على الاصل.»

خط نسخ، هبة الله بن عبدالمنعم بن هبة الله بن علی بن القاسم، پانزدهم شعبان ۵۷۲، ۱۰۹ گ، ۱۹ س، ۲۳×۳۱ سم، شناسه: ۳۸۳.

(۱۶)

رسائل الصابي

ابواسحاق ابراهيم بن هلال بن ابراهيم بن هارون الصابي، ف ۳۸۴ ق.

عربی، در ادب، مشتمل بر نامه‌هایی ادبی که صابی خودش به پادشاهان و بزرگان نوشته یا از زبان دیگران نگاشته است. این نسخه جزء دهم از مجموعه این نامه‌هاست که تاده سال قبل از مرگ صابی نوشته شده‌اند.

آغاز: «كتب أبو اسحاق ... الى عزالدولة ابن معزالدولة في صفة متصيد.»

انجام: «و الانبساط في اجابتي بأخباره و أحواله و حاجاته و مهماته ان شاء الله.»

خط نسخ معرب، محمد بن الاديب، ۵۳۳ ق، براساس نسخه‌ای که از روی نسخه محسن، پسر صابی، نوشته شده است. عناوین با خط مشکی درشت، ۸۵ گ، ۱۴ س، ۱۷×۲۵ سم، شناسه: ۲۴۸.

خط نسخ نازیبا، عزیزی بن المحسن بغدادی، ذی القعدة ۵۸۶، ۱۴۵ گ، ۲۱ س، ۱۶/۵×۱۸/۵ سم، شناسه: ۳۶۶۵.

(۱۳)

التبيان في تفسير القرآن

شيخ الطائفة محمد بن الحسن طوسی، ف ۴۶۰ ق. خط نسخ، از سده ششم، ۳۸۱ گ، ۱۵ س، ۲۶×۳۴ سم، شناسه: ۸۴۱۹.

تصویر التبيان في تفسير القرآن

(۱۴)

التيسير

ابوعمر و عثمان بن سعيد بن عثمان الداني، ف ۴۴۴ ق. عربی، در علوم قرآن. انواع قرائات قراء سبعة و اختلافات آنها را، آن‌گونه که راویان آنها نقل کرده‌اند، می‌آورد و از هر یک از قراء دو روایت ذکر می‌کند.

آغاز: «الحمد لله المتفرد بالدوام و المتطول بالانعام خالق الخلق بقدرته.»

انجام: «فاعلم ذلك موقفاً لطريق الحق و منهاج الصواب ان شاء الله تعالى.»

(۱۷)

رسائل الصابی

ابواسحاق ابراهیم بن هلال بن ابراهیم بن هارون الصابی،

ف ۳۸۴ ق.

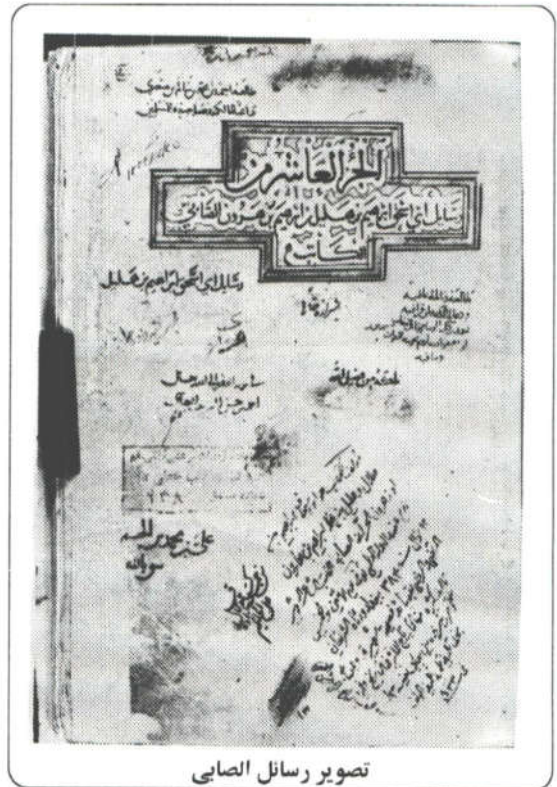
عربی، در ادب، در این مجموعه پاره‌ای از نامه‌ها یا قطعه‌ای از آنها به ترتیب موضوعی، که در نامه‌نگاری به کار آید، گردآورده شده است، و هر موضوع دارای چند فصل است و هر فصل مشتمل بر قطعه انتخاب شده. این کتاب غیر از رسائل الصابی است که در شماره قبل ذکرش رفت.

آغاز: «فصل حتی اذا اشدت المصاع و عظم القراع و زحفت

الصفوف».

خط نسخ معرب، احتمالاً از سده پنجم، عناوین مشکی

درشت، ۱۶۵ گ، ۱۳ س، ۱۷×۲۵ سم، شناسه: ۴۳۰۲.

تصویر رسائل الصابی

(۱۸)

روض الجنان و روح الجنان (تفسیر ابوالفتوح)

ابوالفتوح حسین بن علی خزاعی نیشابوری، ف سده ۶ ق.

تفسیر مفصلی است که قطعه‌ای از آیات را می‌آورد

و تفسیر می‌نماید، و جنبه‌های ادبی و لغوی و گفته‌های

مفسران و آنچه را از روایات استفاده می‌شود، ذکر می‌کند،

و گاهی به مباحث تاریخی می‌پردازد.

آغاز: «لا یسمعون بها اولئك كالانعام ... قوله تعالی و اذ

نتقنا الجبل فوقهم الایة. بیان کردیم که هر کجا اذ باشد.»

انجام: «و قوله أهلکناهم در محل رفع است، به ابتدا. و قوله

لما ظلموا در محل نصب است، علی الظاهر».

خط نسخ، ابوسعید بن الحسین الکاتب بیهقی، یکشنبه

دوازدهم صفر ۵۹۵، آیه‌ها به ثلث درشت، حاشیه‌های کوتاهی

دارد با نشانیهای «عبدالعالی»، ۴۱۴ گ، ۲۵ س، ۲۹×۳۷ سم،

شناسه: ۳۶۸.

تصویر روض الجنان و روح الجنان

(۱۹)

شرح دیوان المتنبی

ابوالحسن علی بن احمد واحدی نیشابوری، ف حدود

۴۶۷ ق.

شرحی است ادبی بر دیوان ابوالطیب متنبی با استشهاده

آیات قرآنی و شعر عرب و گفته‌های دانشمندان علوم ادبی.

آغاز: «الحمد لله علی سواغ النعم و له الشکر علی جلائل

القسم ربنا الذي علم بالقلم علم الانسان ما لم يعلم».

انجام: «و قال: قال الناس أما كفته سماحته في البلد حتی

أبرز بیهة الی الطريق».

آغاز: «قال الشيخ ابونصر ... الحمد لله شكراً على نواله
و الصلاة على محمد وآله».

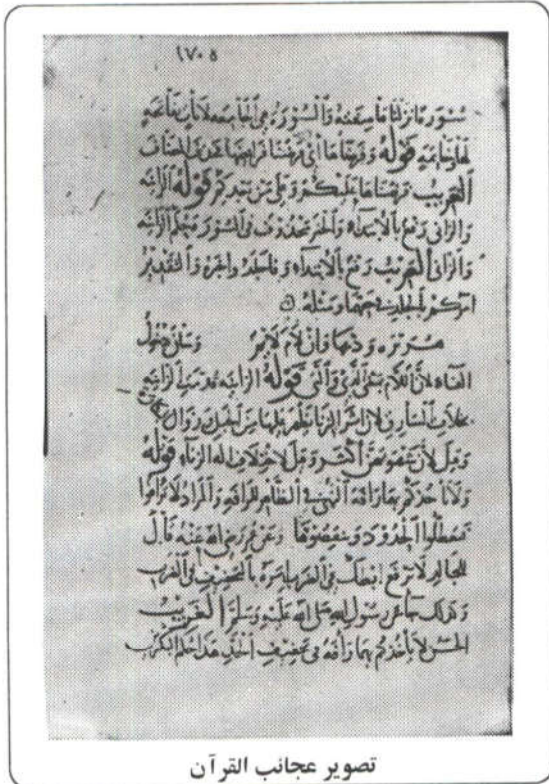
خط نسخ معرب، مرتضی بن عبدالله بن علی جعفری، سال
۵۹۶ق، عناوین شنگرف، عناوین ابواب کوفی درشت،
۲۸۶گ، ۳۵س، ۱۵/۵×۲۵سم، شناسه: ۳۵۶۲.

(۲۳)

صحیح بخاری

ابو عبدالله محمد بن اسماعیل بخاری، ف ۲۵۶ ق.
اولین کتاب از کتب ششگانه حدیثی اهل سنت است که
اهمیت بسیار دارد.

خط نسخ معرب، از سده ششم، عناوین شنگرف، ابواب با
زر نوشته شده است. ۱۸۴گ، ۱۵س، ۱۸/۵×۲۷سم، شناسه:
۱۸۷۸.

تصویر عجائب القرآن

(۲۴)

عجائب القرآن

تاج القراء محمود بن حمزه کرمانی، ف بعد از ۵۰۰ ق.
تفسیر بسیار مختصری است به عربی، با عناوین «قوله»، که
بیشتر به مباحث نحوی و اعراب قرآن می‌پردازد، و در

خط نسخ معرب، از سده ششم، ابیات اصل درشت‌تر، ۲۲۷
گ، ۱۹س، ۲۰×۳۱سم، شناسه: ۱۳۴۲.

(۲۰)

شرح صحیح البخاری

؟

قطعه‌ای از شرح نیکویی است بر صحیح بخاری، به عربی،
در احادیث اهل سنت، با عناوین «حدیث آخر، قال الشيخ
رحمه الله»، با توضیحات ادبی و شواهدی از احادیث.
آغاز: «السلمی عن ابی موسی - رضی الله عنه - قال قال
رسول الله ..».

انجام: «بأفعاله السقیمة و أوصافه الذمیمة من حق ...»
خط نسخ، از سده ششم، عناوین مشکی درشت، در حاشیه
تصحیح شده است، ۳۰۳گ، سطور مختلف، ۱۵×۱۷/۵سم،
شناسه: ۶۶۳۰.

(۲۱)

شرح قصیده ثانیة ابن الفارض

؟

فارسی، در عرفان.
مؤلف ابیات را به فارسی ترجمه کرده و معنی عرفانی آنها
را بازگو می‌کند.

آغاز: «و أسماء الوهیت چون حی و عالم و مرید و قادر
صور و مظاهر».

انجام: «و وجود و ثبوت جز او را اثبات نکنی»
خط نسخ، از سده ششم، ابیات اصل و نشانیها شنگرف، در
حاشیه تصحیح شده است. ۱۹۵گ، ۲۳س، ۱۶×۲۲سم،
شناسه: ۳۲۵۵.

(۲۲)

صاح اللغة

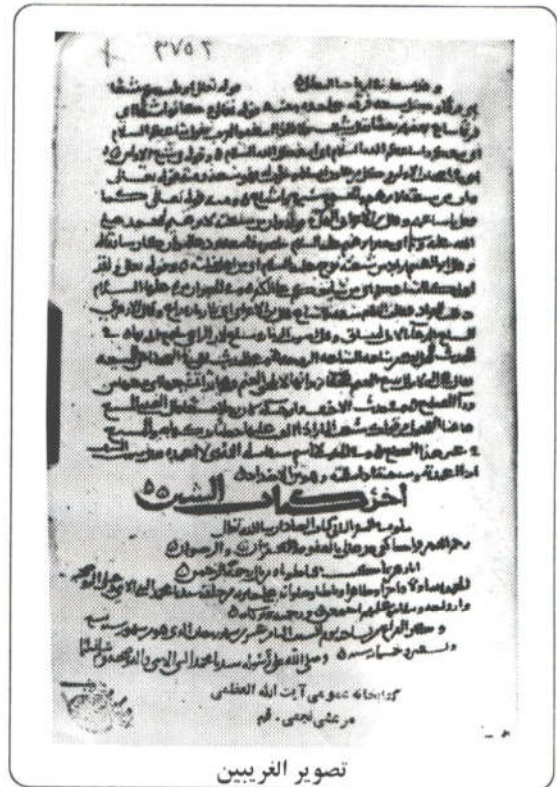
ابونصر اسماعیل بن حماد جوهری، ف ۳۹۳ ق.
عربی، در لغت، که مفردات لغوی را به ترتیب حرف آخر
کلمه شرح داده است.

بسیاری از آیه‌ها تحت عنوان «الغریب» لغات مشکل، و تحت عنوان «العجیب» اشتقاقهای غیرمأنوس را تشریح می‌کند. آغاز: «خو طب بهذا و کیف یقول لربه و سبحانه.» انجام: «فیكون بمعنى المستقبل والشرط لا يكون في الماضي.» خط نسخ معرب، از سده ششم، عناوین مشکئی درشت، ۱۱۱ گ، ۱۵ س، ۲۷×۱۸ سم، شناسه: ۱۷۰۵.

(۲۵)

الغریبین

ابوعبید احمد بن محمد بن محمد هروی، ف ۴۰۱ ق. در لغت عربی است و کلمات مشکل و غریب قرآن و احادیث را به ترتیب حرف اول گردآوری کرده است. خط نسخ، شنبه هیجدهم رمضان ۵۹۹، عناوین مشکئی درشت و لغات در حاشیه نوشته شده است. ۱۷۰ گ، ۲۶ س، ۲۳/۵×۱۶ سم، شناسه: ۳۷۵۳.

تصویر الغریبین

(۲۶)

الفقه

؟

فقه استدلالی اهل سنت است که بر مبنای مذهب ابوحنیفه

و به زبان عربی نوشته شده است.

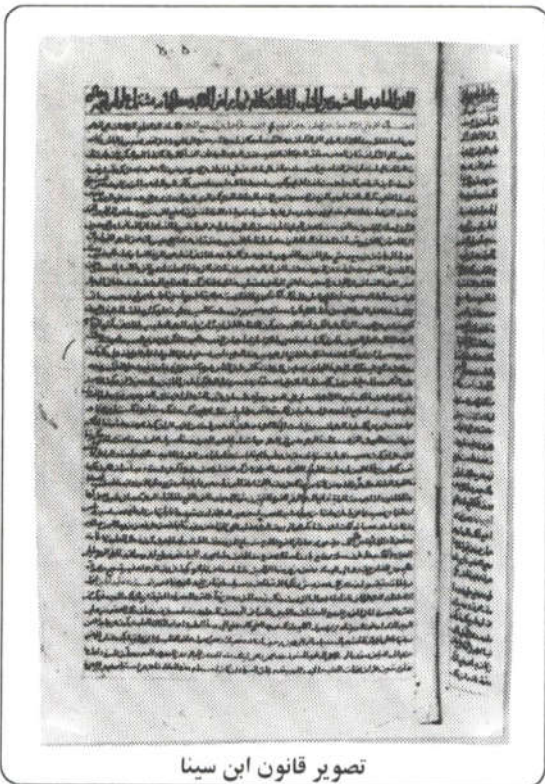
آغاز: «بن احمد الزعفرانی رحمه الله فنحن نذكر علی هذا الترتیب ترغیباً.»

انجام: «فقال علیه السلام ایما الله انه لخلق للامارة أي لحقیق و الله تعالی أعلم بالصواب و الیه المرجع و المآب.» خط نسخ، سده ششم، عناوین و نشانیها شنگرف، ۳۵۹ گ، ۱۵ س، ۲۰×۱۶/۵ سم، شناسه: ۱۸۰۰.

(۲۷)

القانون

شیخ‌الرئیس حسین بن عبدالله بن سینا، ف ۴۲۸ ق. مشهورترین کتابی است که در طب به عربی نوشته شده و انواع بیماریها و درمانها را شرح داده است. این کتاب تاکنون به چندین زبان ترجمه و چاپ شده است. اولین چاپ متن عربی آن به سال ۱۵۹۳ م در شهر رُم انجام گرفته است.

تصویر قانون ابن سینا

خط نسخ، از سده ششم، عناوین و جدول صفحه‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۲۳۰ گ، ۴۱ س، ۳۰/۵×۱۹ سم، شناسه: ۵۰۵۰.

(۲۸)

قرآن کریم

خط کوفی، علی بن هلال، مشهور به ابن بواب، سال ۳۹۲ ق، در شهر بغداد، روی برگ اول جزء هفدهم لوحه زرین نقش شده است و دو صفحه آخر آن جدول زرین دارد و بین سطرها نقاشی شده است. ۱۵۴ گ، ۵ س، ۱۵×۱۰/۵ سم، شناسه: ۴۳۵۸.

(۳۱)

قرآن کریم

برگهای پراکنده‌ای از یک نسخه قرآن، که در یک جلد صحافی شده است. خط ثلث، از سده ششم، مانند نسخه قبل، ۱۷۷ گ، ۱۳ س، ۲۲×۳۰ سم، شناسه: ۷۹۴۳.

(۲۹)

قرآن کریم

خط ثلث معرب، از سده ششم، علایم تجوید شنگرف، و دوایر زرین، نشانی آیه‌هاست. ۱۹۴ گ، ۱۷ س، ۲۰×۲۹ سم، شناسه: ۷۶۸۸.

(۳۲)

قرآن کریم

برگهای مختلف، که در یک جلد صحافی شده است. خط ثلث، از سده ششم، ۱۷۷ گ، ۱۳ س، ۲۲×۳۰/۵ سم، شناسه: ۷۹۴۴.

(۳۳)

قرآن کریم

چند برگ از سوره حشر است. خط کوفی، از سده چهارم، علایم اعراب و دوایر شنگرف به شیوه آغاز اعرابگذاری، صفحه‌ها مجدول به زر و مشکی و لاجورد، ۱۰ گ، ۴ س، ۱۴×۱۰/۵ سم، شناسه: ۵۵۵۲.

(۳۴)

قرآن کریم

جزء چهارم قرآن است. خط کوفی، از سده چهارم، اعراب دوایر شنگرف و نشانیهای دیگر به رنگ سبز، ۵۲ گ، ۷ س، ۱۳×۹/۵ سم، شناسه: ۵۵۵۳.

(۳۵)

قرآن کریم

سوره جاثیه است. خط کوفی، از سده چهارم، جلد تیماج قهوه‌ای بدون مقوا، ۳۶ گ، ۷ س، ۱۳×۹/۵ سم، شناسه: ۵۵۵۴.

(۳۶)

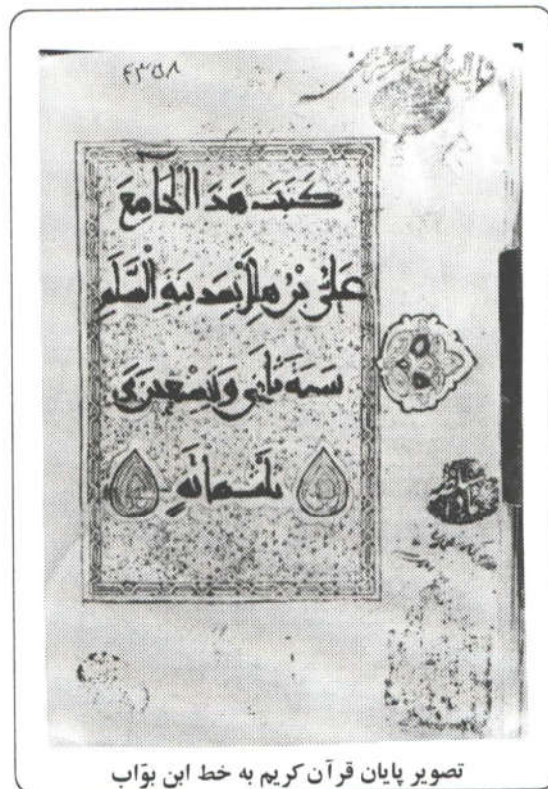
القرآن الکریم

خط کوفی، از سده چهارم، ظاهراً دنباله نسخه شماره ۵۵۵۳ باشد. ۳۳ گ، ۱۷ س، ۱۶×۷/۵ سم، شناسه: ۵۵۶۷.

(۳۰)

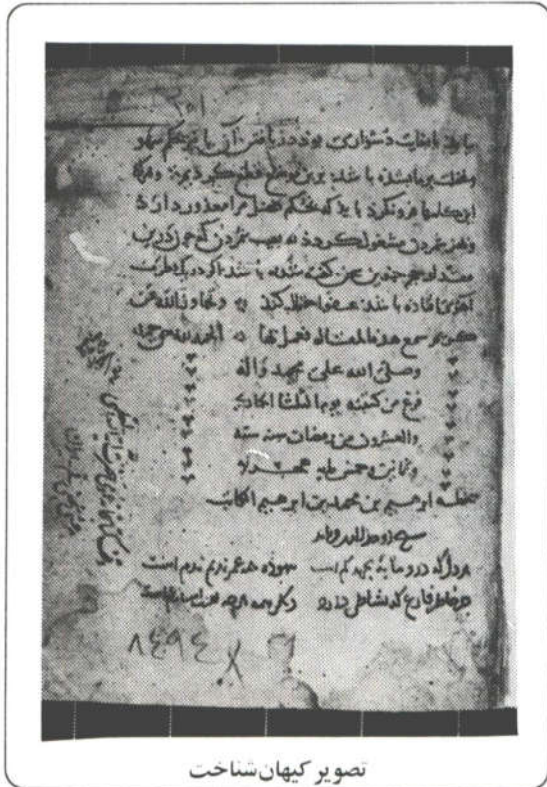
قرآن کریم

برگهای پراکنده‌ای از یک نسخه قرآن است. خط ثلث، از سده ششم، فواصل آیات گل‌های رنگین و رموز تجوید شنگرف، ۱۷۷ گ، ۱۳ س، ۲۲×۳۰/۵ سم، شناسه: ۷۹۴۲.

تصویر پایان قرآن کریم به خط ابن بواب

خط نسخ، سه‌شنبه ۲۱ رمضان ۵۸۶، به خط ابراهیم بن محمد بن ابراهیم کاتب. این نسخه برای خزانه امیر اسفهل سالار حسام‌الدین امیر ابوالحسن علی بن عمر بن علی نوشته شده است. نام کتاب در برگ نخستین به خط کوفی نوشته شده است. عناوین شنگرف، ۱۰۰ گ، ۱۵ س، ۱۴/۵×۱۸/۵ سم، شناسه: ۸۴۹۴.

تصویر کیهان‌شناخت

(۴۲)

المائة في صناعة الطب

ابوسهل عیسی بن یحیی مسیحی جرجانی، ف ۴۰۱ ق. عربی، در طب، شامل صد کتاب، که نسخه حاضر کتاب سی و هشتم آن است. خط نسخ، سال ۵۰۷ ق، ۲۰ گ، ۱۵ س، ۱۷×۲۳/۵ سم، شناسه: ۵۹۴۶.

(۴۳)

المبسوط

شیخ الطائفة محمد بن الحسن الطوسي، ف ۴۶۰ ق. عربی، از کتابهای مشهور شیعه در فقه، از طهارت تا دیات.

(۳۷)

قرآن کریم

خط ثلث و زیرنویسهای فارسی نسخ، از سده ششم، ۱۱۵ گ، ۷ س، ۳۴×۴۸ سم، شناسه: ۴۳۲۸.

(۳۸)

قرآن کریم

برگهایی از قرآن کریم، که پس از تحریر به صورت لوحه بر روی صفحات مقوایی چسبانیده شده و در یک جلد گرد آمده است. آیه‌ها با زیرنویس فارسی. خط ثلث، از سده ششم، نشانیها زرد، نشانی تجوید حروف شنگرف، زیرنویس آیه‌ها نسخ، ۳۲ لوحه، سطور مختلف، ۳۵×۴۵ سم، شناسه: ۴۳۲۹.

(۳۹)

قرآن کریم

چند برگ پراکنده، که در یک جلد صحافی شده است. خط کوفی مغربی بر پوست، از سده چهارم، اعرابها شنگرف و تشدید و سکون لاجورد، فواصل آیه‌ها دایره زر و نقشه‌دار با نوشتن لفظ آیه در میان هر دایره. ۳۵ گ، ۹ س، ۱۹×۲۴ سم، شناسه: ۳۴۷۶.

(۴۰)

کامل الصناعة

علی بن عباس اهوازی مجوسی، ف سده ۴ ق. عربی، در پزشکی، که بیست مقاله است. خط نسخ، از سده ششم، ۱۳۵ گ، ۲۵ س، ۱۷×۲۶/۵ سم، شناسه: ۴۰۱۶.

(۴۱)

کیهان‌شناخت

عین‌الزمان ابوعلی حسن بن علی بن محمد بن ابراهیم بن احمد قطان مروزی بخاری، ف ۵۴۸ ق. فارسی، در ستاره‌شناسی.

(۴۷)

معانی القرآن

ابوجعفر احمد بن محمد بن النحاس، ف ۳۳۸ ق. عربی، در تفسیر و علوم قرآن، درباره اعراب کلمات و معانی آنها و اختلاف قراءت بحث می‌کند. آغاز: «و معانی و تصرفاً ... لیحیر الناظرین فی عظمتہ و جلالہ.»

انجام: «لا یتحی من اللہ و لا منهما لا یخفی علینا شیء و نحن بعلمنا أقرب الی الانسان من کل قریب.»

خط نسخ، از سده ششم، کلمات قرآنی به مشکی درشت‌تر، عناوین و نشانیها شنگرف، گاهی در حاشیه تصحیح شده، و نام سوره‌ها بر فراز صفحه‌ها نوشته است. ۳۴۲ گ، ۳۰ س، ۱۷×۲۷ سم، شناسه: ۲۸۸.

(۴۸)

معجم الصحابه

ابو القاسم عبدالله بن محمد بن عبدالعزیز بغوی، ف ۳۱۷ ق. عربی، در احادیث اهل سنت، که مؤلف روایاتی را به ترتیب صحابه از پیغمبر اکرم ﷺ نقل کرده است. آغاز: «أخبرنا القاضي أبو الفضل محمد بن أحمد بن عیسی السعدی.»

انجام: «و ما بلغنی هذا الحدیث الا من هذا الوجه الذي رواه الشاذ کونی.»

خط نسخ، بعضی از کلمات معرب، سال ۵۱۳ ق، به خط ابوعبدالله محمد بن ابی‌السرور الروحی. در آخر این جزء صورت سماع گروهی است به تاریخ ربیع‌الاول ۴۴۱ که در نسخه اصل بوده، و همچنین اجازه سماعی است بر ابوعبدالله محمد بن احمد بن ابراهیم رازی به تاریخ رجب ۵۱۶، و اجازه دیگر بر قاضی ابومحمد عبدالله بن ابوالفضل عبدالرحمان بن یحیی بن اسماعیل العثماني الیدیاجی به تاریخ ذی‌القعدة ۵۶۳، و اجازه دیگر بر شیخ ابوطاهر اسماعیل بن قاسم الزیات المسجدی به تاریخ جمادی‌الاول ۵۷۶. همین صورت سماع و اجازه‌ها در آخر همه جزء‌های این کتاب دیده می‌شود. ۱۷۸ گ، سطور مختلف، ۱۷×۲۵ سم، شناسه: ۲۴۷.

آغاز: «بعلمه و من قال لایحکم بعلمه لایمکن الوکیل من ذلك.»

انجام: «و الثاني انه مستحب و لیس بمحذور، اذ دخل.» خط نسخ، شمس‌المعالی بن علی بن محمد المحمدی (شاگرد طوسی)، محرم ۵۰۷ ق، در حاشیه تصحیح شده و آثار بلاغ دارد. نسخه فرسوده شده است. ۲۲۷ گ، ۲۵ س، ۲۷×۲۰ سم، شناسه: ۲۷۶.

(۴۴)

المبسوط

شیخ الطائفة محمد بن الحسن الطوسی، ف ۴۶۰ ق. عربی، از کتاب طهارت تا کتاب السلم. آغاز: «کثروا به کتبهم من مسائل الفروع و لا فروع من ذلك الاوله مدخل.»

انجام: «و كذلك دوده و كذلك بیع النحل اذا رآها و اجتمعت ...»

خط نسخ، از سده ششم، عناوین مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده و علامت بلاغ دارد. ۲۰۰ گ، ۲۵ س، ۱۹×۱۵ سم، شناسه: ۲۵۶۲.

(۴۵)

المبسوط

شیخ الطائفة محمد بن الحسن الطوسی، ف ۴۶۰ ق. خط نسخ، از سده ششم، عناوین مشکی درشت، نسخه فرسوده شده است. ۲۸۳ گ، ۲۱ س، ۲۵×۱۷ سم، شناسه: ۲۶۱۳.

(۴۶)

المزار «قدیم»

دانشمندان سده ششم. زیارات مشاهد مشرفه را بدون ذکر اسانید در چند باب آورده است.

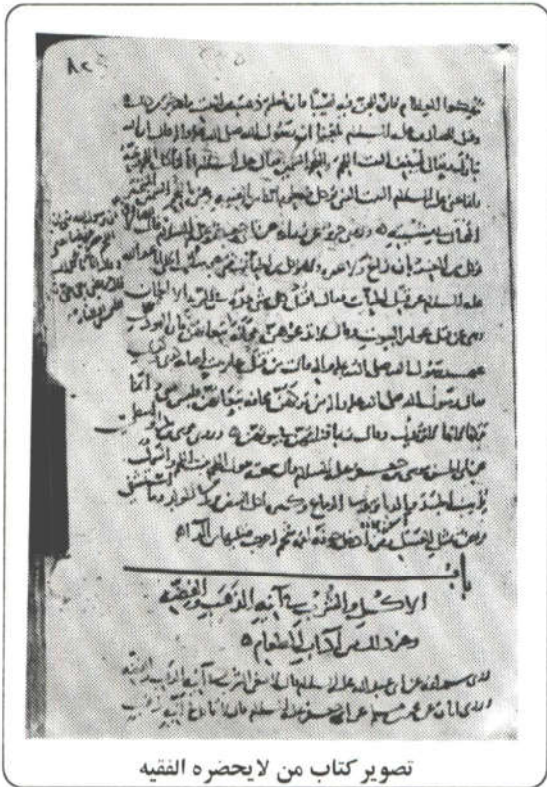
خط نسخ معرب، از سده ششم، عناوین مشکی و گاهی شنگرف، ۱۸۱ گ، ۱۷ س، ۱۹/۵×۱۴/۵ سم، شناسه: ۴۶۲.

(۴۹)

کتاب من لایحضره الفقیه

شیخ صدوق محمد بن علی بن بابویه قمی، ف ۳۸۱ ق. عربی، در احادیث شیعه، جزء سوم.

خط نسخ، از سده ششم، عناوین یا خطهای درشت تر و علایم شنگرف، بنابر نوشته آیت الله العظمی مرعشی نجفی (ره) این نسخه با جلد دیگر آن، که خواهد آمد، در کتابخانه مرحوم آخوند ملا حبیب الله کاشانی بوده است. ۱۴۸ گ، ۱۸ س، ۱۵×۲۴ سم، شناسه: ۲۳۵.

تصویر کتاب من لایحضره الفقیه

(۵۱)

نزهة القلوب

ابوبکر محمد بن عبدالعزیز سجستانی، ف ۳۳۰ ق.

عربی، مشتمل بر لغات قرآن کریم.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین ... هذا کتاب تفسیر غریب القرآن الف علی حروف المعجم ليقرب تناوله.»
انجام: «الباء المكسورة يقال ليس في العربية كلمة أولها ياء مكسورة الا يسار و يسار لليسر.»

خط نسخ معرب، ابوبکر احمد بن علی بن محمد بن حسین میمی ابرقویی، شنبه سوم رجب ۵۴۳، لغات با شنگرف نشانی دارد. در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد. ۱۶۵ گ، ۱۵ س، ۱۰×۲۰ سم، شناسه: ۲۳۸۹.

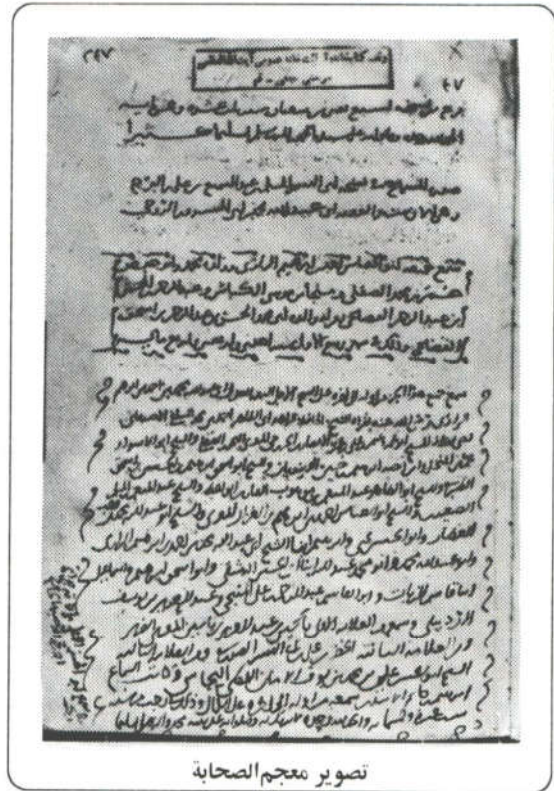
(۵۲)

النهاية في مجرد الفقه و الفتاوى

شیخ الطائفة محمد بن الحسن طوسی، ف ۴۶۰ ق.

عربی، در فقه شیعه، از طهارت تا دیات.

آغاز: «الحمد لله مستحق الحمد و موجه ... کتاب الطهارة؛ باب ماهية الطهارة و كيفية ترتيبها.»

تصویر معجم الصحابة

(۵۰)

کتاب من لایحضره الفقیه

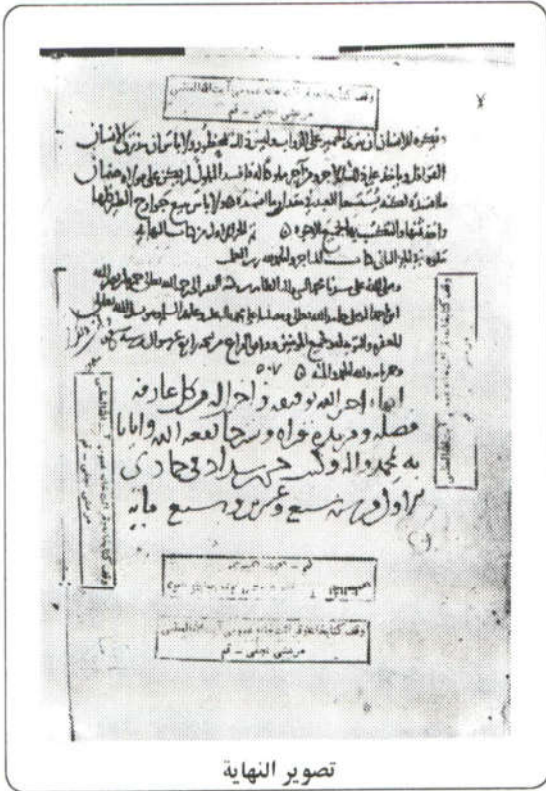
شیخ صدوق محمد بن علی بن بابویه قمی، ف ۳۸۱ ق. عربی، در احادیث شیعه، این نسخه دنباله نسخه قبل،

و مشتمل بر جزء چهارم است.

خط نسخ، از سده ششم، عناوین مشکئی درشت، نسخه تصحیح شده است. برگهای آخر کتاب نونویس است. روی برگ قبل از متن کتاب، تملک حبیب الله بن علی مدد کاشانی دیده می شود. ۱۶۸ گ، ۱۹ س، ۱۶×۲۴ سم، شناسه: ۲۱۵۱.

انجام: «و اذا قتلت المرأة وهي حامل ومات الولد في بطنها.»

خط نسخ، حمزة بن نصرالله بن احمد الموصلي، چهاردهم شوال ۵۰۷، بعضی از کلمات معرب، عناوین با خط درشت مشکی، در حاشیه تصحیح شده و علامت بلاغ دارد. به چهار خط، در آخر جزء اول انتهایی است که حسن بن سداد حلی به تاریخ جمادی الاول ۷۲۷ نوشته است و اجازه شیخ عبدالله بن علی خوار ورامینی برای زین الدین علی بن حسن عمادی به سال ۶۹۱ ق دیده می شود. ظاهراً این نسخه با نسخه اصل مقابله شده است. ۲۷۵ گ، ۲۰ س، ۱۵/۵×۲۴/۵ سم، شناسه: ۲۴۱.

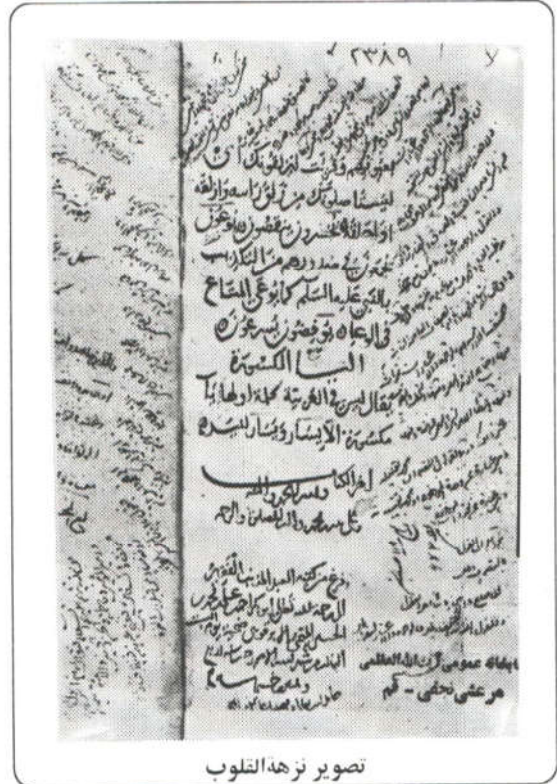

تصویر نهایی

(۵۴)

النهاية في مجرد الفقه و الفتاوى

شیخ الطائفة محمد بن الحسن طوسی، ف ۴۶۰ ق. خط نسخ معرب، جمادی الاول ۵۹۵، عناوین مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده و مختصری حاشیه نویسی دارد. نسخه فرسوده شده است. پشت برگ اول نقل شده است که ابن ادريس مقابله نسخه را در نجف اشرف از روی نسخه مؤلف به تاریخ ۵۷۳ ق به پایان برده و در مجالس مقابله علی بن یحیی و ورام بن نصر حاضر بوده است، و حسن بن ابی الفضل بن الحسین ابن الدرّبی به تاریخ ۵۷۰ (?) و ابن شهریار الخازن و محمد بن علی بن شعره نیز مقابله کرده اند. روی برگ دوم نام کتاب و مؤلف آمده، و این که با نسخه ابن ادريس، که به خط علی بن محمد بن السکون بوده، مقابله شده است. پشت برگ نهم شیخ بهاء الدین عاملی خط و امضای محقق حلی را، که در صفحه مقابل آمده، تصدیق می کند. روی برگ دهم، که برگ اول کتاب است، اجازه ای است که محقق حلی برای سدیدالدین ابوالحسن بن احمد به تاریخ ۶۵۴ ق نوشته است. در پایان نسخه نیز انتهایی است که محقق حلی به تاریخ سیزدهم شوال ۶۴۵ نوشته است. ۲۳۷ گ، ۲۰ س، ۱۵×۱۷/۵ سم، شناسه: ۳۱۲۶.

تصویر زنده القلوب

(۵۳)

النهاية في مجرد الفقه و الفتاوى

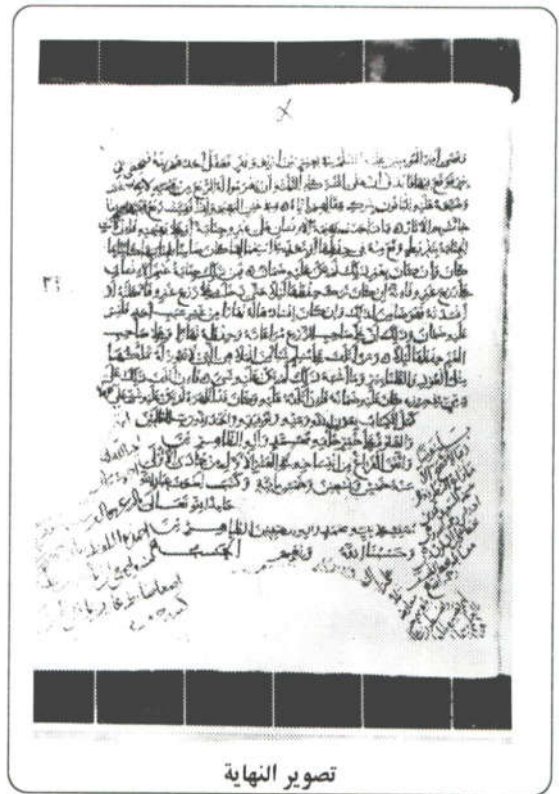
شیخ الطائفة محمد بن الحسن طوسی، ف ۴۶۰ ق. خط نسخ معرب، حیدر (?) بن الحسین، شب یکشنبه نیمه صفر ۵۳۵. در حاشیه آمده است که از روی نسخه مؤلف تصحیح شده است، و با دو خط علامت بلاغ دارد. ۲۶۰ گ، سطور مختلف، ۱۵×۲۴ سم، شناسه: ۱۸۴۰.

در حاشیه تصحیح شده است. روی برگ اول اجازه‌ای است که مصدق بن حسن بن حسین برای ابوالمظفر محمد بن زین‌الدین ابی‌العز احمد بن جلال‌الدین ابی‌المظفر محمد بن عبیدالله بن جعفر به تاریخ رجب ۵۲۹ نوشته است. ۱۰۹ گ، ۱۱ س، ۱۶×۲۴ سم، شناسه: ۲۳۱۰.

(۵۸)

نهج البلاغه

شریف رضی محمد بن حسین موسوی، ف ۴۰۶ ق. خط نسخ معرب، از سده ششم، عناوین مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده است. ۱۳۵ گ، ۱۳ س، ۱۵×۲۴ سم، شناسه: ۳۵۷۳.

تصویر النهایه

(۵۵)

نهج البلاغه

شریف رضی محمد بن حسین موسوی، ف ۴۰۶ ق. خط نسخ معرب، حسین بن حسن بن حسین المؤدب، ذی‌القعدة ۴۶۹، عناوین مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی مختصر دارد. ۱۷۱ گ، ۲۱ س، ۱۲/۵×۲۶/۵ سم، این نسخه قدیمترین نسخه موجود است. شناسه: ۳۸۲۷.

(۵۶)

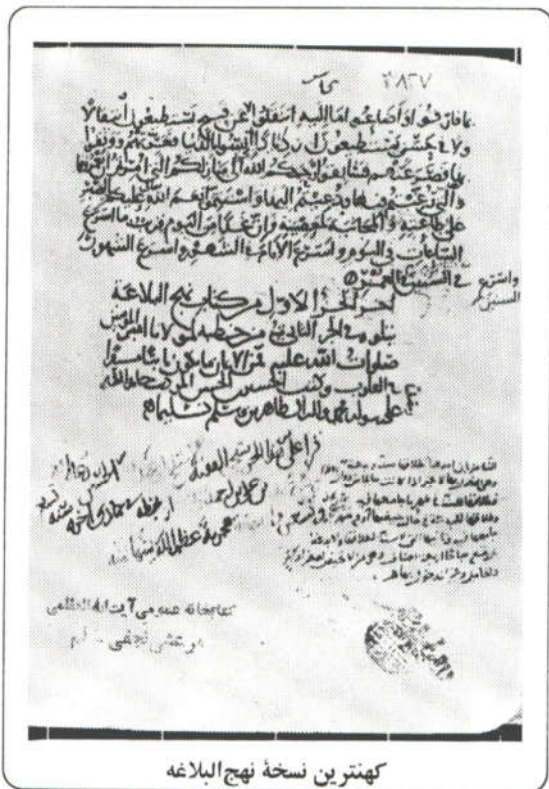
نهج البلاغه

شریف رضی محمد بن حسین موسوی، ف ۴۰۶ ق. خط نسخ معرب، از سده ششم، عناوین شنگرف یا مشکی درشت و گاهی با زر تزیین شده، حاشیه‌نویسی به خطوط مختلف دارد. ۳۱۱ گ، ۱۲ س، ۱۷×۲۱/۵ سم، شناسه: ۱۵۴.

(۵۷)

نهج البلاغه

شریف رضی محمد بن حسین موسوی، ف ۴۰۶ ق. خط نسخ معرب، از سده پنجم، عناوین با مشکی درشت،

کهنترین نسخه نهج البلاغه

(۵۹)

نهج البلاغه

شریف رضی محمد بن حسین موسوی، ف ۴۰۶ ق. برگهایی از باب اول و آغاز باب دوم کتاب است. خط نسخ، از سده ششم، عناوین مشکی درشت، برگها فرسوده و اصلاح شده است. ۶۵ گ، ۱۷ س، ۱۵/۵×۱۹/۵ سم، شناسه: ۴۹۱۸.

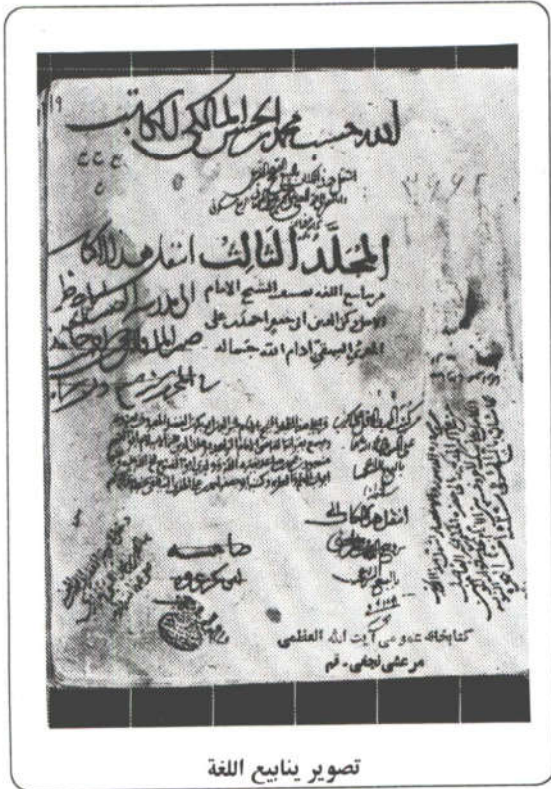
یس را داراست.

خط نسخ، علی بن محمد بن علی بن محمد بن الجعد المقری، شب پنجشنبه پنجم جمادی الاول ۵۷۴، عناوین مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده و علامت مقابله دارد. این نسخه با سه واسطه مؤلف تصحیح شده است. ۲۸۶ گ، ۲۲ س، ۱۶/۵×۲۵ سم، شناسه: ۱۰۴۱.

(۶۲)

ینایع اللغة

ابوجعفر احمد بن علی بیهقی مشهور به جعفرک، ف ۵۴۴ ق. این نسخه مشتمل بر حرف ضاد تا حرف کاف، و حرف ضاد از جزء دوم و بقیه حروف از جزء سوم کتاب است.

تصویر ینایع اللغة

خط نسخ، از سده ششم، و در عصر مؤلف نوشته شده است. قسمت اصلی شنگرف و لغات با شنگرف نشانی دارد، و در قسمت الحاقی مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده است. روی برگ اول جلد سوم اجزای است به خط مؤلف در چهار سطر برای فرزندش ابوالفتح و فخرالدین ابوبکر بن الفضل معروف به عروه و قاضی برهان‌الدین حجت‌الاسلام ابوالقاسم

(۶۰)

الوسیط فی تفسیر القرآن

ابوالحسن علی بن احمد بن محمد واحدی نیشابوری، ف ۴۶۸ ق.

عربی، در تفسیر قرآن کریم.

آغاز: «تفسیر سورة النحل، أخبرنا أبوعثمان سعید بن

محمد الحیری.»

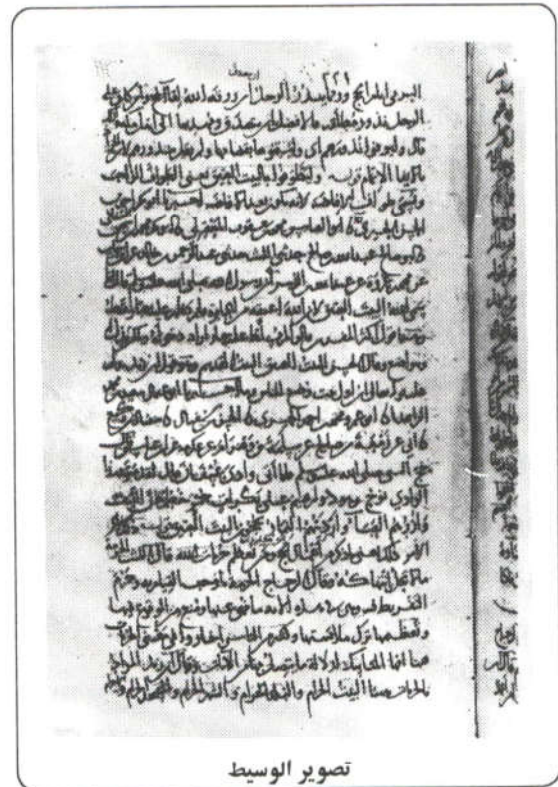
انجام: «عن قتادة قال هو الملاحه في العينين و قال

الزهري.»

خط نسخ، از سده ششم، عناوین شنگرف، آیه‌ها با شنگرف

علامت دارد، در حاشیه تصحیح شده است. ۲۲۷ گ، ۲۳ س،

۱۹×۳۰ سم، شناسه: ۳۱۳.

تصویر الوسیط

(۶۱)

الوسیط فی تفسیر القرآن

ابوالحسن علی بن احمد بن محمد واحدی نیشابوری،

ف ۴۶۸ ق.

عربی، در تفسیر قرآن کریم.

نسخه حاضر از سورة اسراء شروع شده و تا سورة

منصور بن محمد بن صاعد که کتاب را نزد مؤلف خوانده‌اند.
۲۸۸ گ، ۱۹ س، ۱۶×۱۹/۵ سم، شناسه: ۳۶۶۲.

(۶۳)

مجموعه رسائل شیخ مفید

محمد بن محمد بن نعمان بغدادی، معروف به شیخ مفید،
ف ۴۱۳ ق.

۱. أحكام النساء، «۱ پ - ۱۹ پ»، عربی، در فقه؛

۲. أجوبة المسائل الصاغانية، «۲۰ پ - ۵۶ پ»؛

۳. سهو النبي، «۵۷ پ - ۶۲ پ»، عربی، در اعتقادات؛

۴. الاشراف في عامة فرائض اهل الاسلام، «۶۳ پ - ۷۶ ر»،

عربی، در فقه؛

۵. شرح منام الشيخ، «۷۷ پ - ۷۸ پ»، عربی، در اعتقادات؛

۶. الرد على الزيدية، «۷۹ پ - ۸۶ پ»، عربی، در اعتقادات؛

۷. معنى المولى، «۸۷ پ - ۹۶ پ»، عربی، در اعتقادات؛

۱۱. النص على علي عليه السلام، «۱۲۵ پ»، عربی، در
اعتقادات؛

۱۲. العويص في الفقه، «۱۲۵ ر - ۱۳۸ پ»، عربی، در فقه؛

۱۳. اقسام المولى، «۱۳۹ پ - ۱۴۴ پ»، عربی، در
اعتقادات؛

۱۴. تفضيل علي على الامة، «۱۴۵ پ»، عربی، در اعتقادات؛

۱۵. الغيبة، «۱۴۶ ر - ۱۵۲ ر»، عربی، در اعتقادات؛

۱۶. النص على علي عليه السلام، «۱۵۲ ر - ۱۵۳ پ»، عربی،
در اعتقادات.

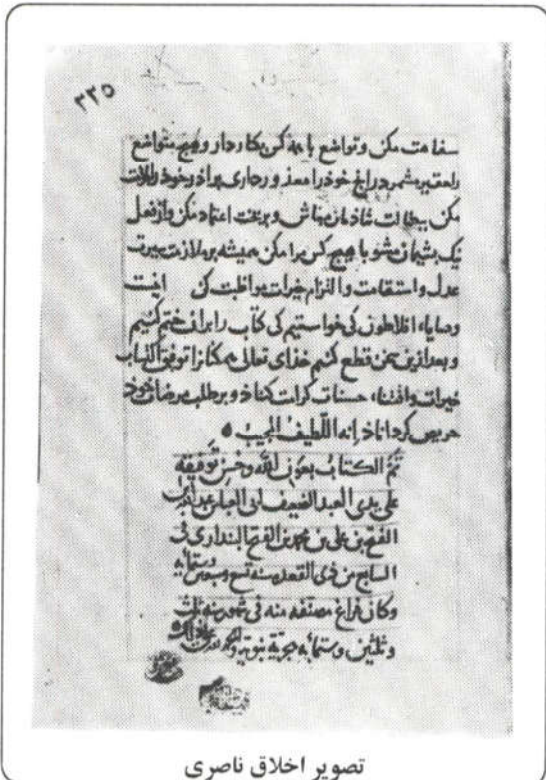
خط نسخ، از سده ششم، عناوین با خط درشت نوشته شده
است. ۱۵۳ گ، سطور مختلف، ۱۷×۲۴/۵ سم، شناسه: ۲۴۳.

(۶۴)

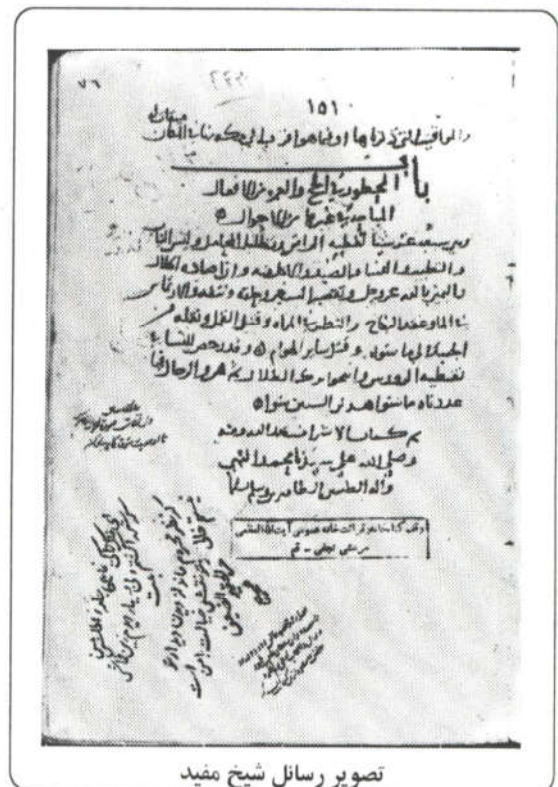
اخلاق ناصری

خواجه نصیرالدین محمد بن محمد بن الحسن طوسی،
ف ۶۷۲ ق.

این کتاب را وی به درخواست حاکم قهستان، ناصرالدین
عبدالرحیم بن ابی منصور، به فارسی تألیف کرده است.

تصویر اخلاق ناصری

تصویر رسائل شیخ مفید

۸. الرد على أصحاب العدد، «۹۷ پ - ۱۰۴ ر»، عربی، در فقه؛

۹. الفصول العشرة، «۱۰۵ پ - ۱۲۱ پ»، عربی، در

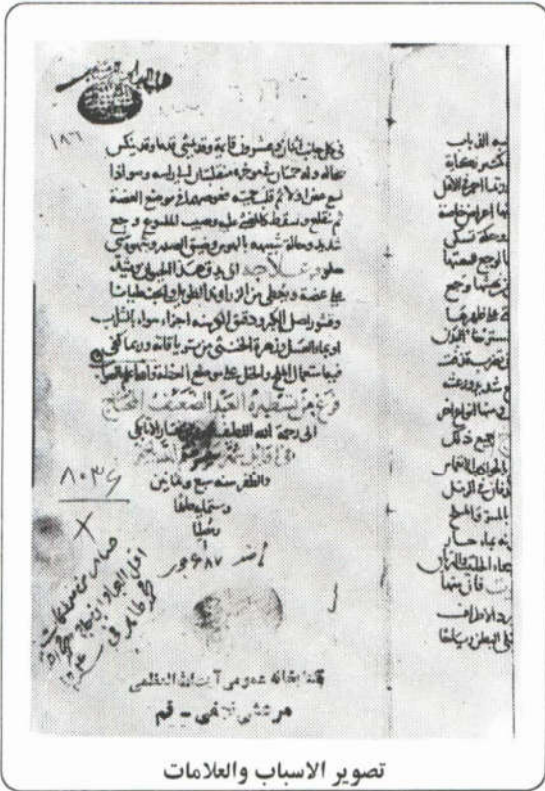
اعتقادات؛

۱۰. المسح على الرجلين، «۱۲۲ ر - ۱۲۳ ر»، عربی، در فقه؛

آغاز: «الانسان مالم يعلم و کارخانه اعملوا صالحاً به

بهره گرفته است.

خط نسخ، محمود بن مختار الاتابکی، اوایل صفر ۶۸۷. عناوین شنگرف یا مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده و سه برگ اول نونویس است. ۱۸۶ گ، ۲۰ س، ۹×۱۸/۵ سم، شناسه: ۸۰۳۶.

تصویر الاسباب والعلامات

(۶۸)

انوار الیقین فی امامة امیر المؤمنین (ع)

المنصور بالله حسن بن محمد بدرالدین یمانی، ف ۶۷۰ ق. عربی، در اعتقادات. آغاز: «الحمد لله الذي دلنا على ذاته بغرائب مصنوعاتہ فنطق لسان الفكرة معرباً عن حالها بعجز العباد كافة عن امثالها.» انجام: «فقال لهم ما لكم لا تردوا على اخوانی فقالوا انا معاشر الصديقين لا نكلم بعد ...» خط نسخ، از سده هفتم، عناوین شنگرف یا مشکی درشت، ۱۱۷ گ، ۱۹ س، ۱۷×۲۴ سم، شناسه: ۱۵۹۴.

(۶۹)

ایجاز الغرائب و انجام الرغائب

ابوالفتوح عبدالرزاق بن علی بیهقی.

تجرید ذات و تهذیب صفات و ترقی در مدارج کمال.» خط نسخ، ابوالعباس عبداللہ بن الفتح بن علی بن محمد بن الفتح البنداری، هفتم ذی القعدة ۶۷۹، عناوین مشکی با شنگرف نشانی دارد. ۲۳۲ گ، ۱۵ س، ۱۴×۲۱/۵ سم، شناسه: ۳۲۲۲.

(۶۵)

الارشاد فی معرفة حجج الله علی العباد

شیخ مفید، محمد بن محمد بن النعمان بغدادی، ف ۴۱۳ ق. تاریخی است مختصر در زندگانی پیغمبر اکرم ﷺ و ائمه معصومین و کرامات آنان. انجام: «و خراب دورها و فناء یقع فی أهلها و شمول أهل العراق ...» خط نسخ، با دو خط، جزء اول به خط سلیمان بن محمد بن سلیمان حائری غروی در نجف اشرف. از سده هفتم، عناوین در نیمه اول شنگرف و باقی نسخه مشکی درشت، پنج برگ اول از سده دهم است. ۳۶۳ گ، سطور مختلف، ۱۵/۵×۲۲ سم، شناسه: ۷۲۲۰.

(۶۶)

اسباب النزول

ابو محمد حسین بن مسعود بغوی شافعی، ف ۵۱۶ ق. عربی، در علوم قرآن، مؤلف این کتاب را از روایات و نقل اصحاب گرد آورده است. آغاز: «و قوی به الاسلام و الدین فلمح منهاجه و ثقب سراجہ ... و لمعت حکمته علی خاتم الرساله.» انجام: «رواه البخاري عن عبید بن اسماعیل بن ابی اسامة و لهذا الحديث طرق في الصحيحين.» خط نسخ، شنبه ۲۴ جمادی الاخر ۶۳۷. عناوین با مشکی نشانی دارد. ۱۸۵ گ، ۱۷ س، ۱۷×۲۵ سم، شناسه: ۲۸۹۲.

(۶۷)

الأسباب والعلامات

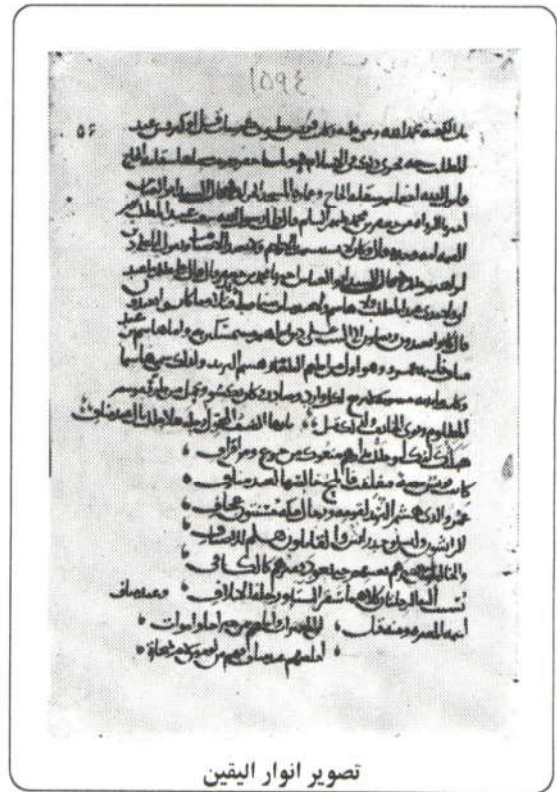
نجیب الدین محمد بن علی بن عمر سمرقندی، ف ۴۱۹ ق. عربی، در انواع بیماریهای بدن، که از کتاب قانون ابن سینا

فرهنگی است مختصر، به عربی، وابسته به لغات حدیث، به ترتیب حرف اول کلمه‌ها، در ۲۸ کتاب، و هر کتاب دارای چند باب. این فرهنگ به ترتیب کتاب‌های عربی هروی تنظیم شده است.

آغاز: «الحمد لله ذي المنة والطول والقوة والحوال والغلبة والوصول الذي اختار الاسلام ديناً وآثره.»

انجام: «كما لا يهتدى في اليهام وهي فلاة بلا ماء ولا طرق يهتدى لها، ولا يهيم البلد الذي لا علم به.»

خط نسخ معرب، به روش مغربی، دوازدهم ربیع الاول ۶۰۸، عناوین ابواب و کتابها مشکی درشت، فواصل با دوایر شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه‌نویسی دارد، به خط نستعلیق تازه‌تر، ۲۵۴ گ، ۱۹ س، ۱۷×۲۵ سم، شناسه: ۸۲۱.

تصویر انوار الیقین

(۷۰)

الایضاح فی شرح المقامات

ابوالفتح ناصر بن عبد السید المطرزی، ف ۶۱۰ ق.

شرح مزجی مختصری است بر کتاب المقامات حریری، در ادب، به عربی، که دربارهٔ مسائل صرفی و نحوی و لغوی مطالبی مفید دارد.

آغاز: «علی التوفیق، فصل فی بیان شیء من أركان البلاغة

منها الايجاز وهو البيان عن المعنى.»

انجام: «سقاها الله شأبيب رضوانه وكساه جلابيب غفرانه،

وقد وقع الفراغ من اتمامه وفتح أكمامه ...»

خط نسخ معرب، حسین بن حسن بن حسین الجاسبی الوارانی، جمعه چهارم ربیع الاول ۶۷۳، متن شنگرف و عناوین مشکی درشت به خط کوفی، در حاشیه تصحیح شده و گاهی حاشیه‌نویسی دارد. ۲۳۲ گ، ۱۷ س، ۱۲×۱۷ سم، شناسه: ۴۰۹۵.

(۷۱)

البيان في نزول القرآن

محمد بن علی نسوی.

عربی، در تفسیر قرآن و اسباب نزول آیات، مؤلف در این اثر اشاره دارد به عدد سوره‌ها و کلمات و حروف و بیان ناسخ و منسوخ و داستانهای کوتاه.

آغاز: «الحمد لله الخالق البديع البصير السميع ذي العز المنيع والطول الوسيع والمجد الرفيع وغافر الذنب الفظيع.»

انجام: «فبرأ النبي صلى الله عليه عند ذلك من وجعه وقام كأنما نشط من عقال ونزلت ...»

خط نسخ، از سدهٔ هفتم، عناوین مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده است. ۱۴۵ گ، ۳۴ س، ۱۷×۲۵ سم، شناسه: ۲۶۰۸.

(۷۲)

تسهيل الفوائد و تکمیل المقاصد

ابن مالک محمد بن عبد الله طائی جیانی، ف ۶۷۲ ق.

عربی، در علم نحو، که مؤلف کتاب خود، الفوائد، را در چندین باب و فصل خلاصه کرده است.

آغاز: «قال الشيخ الامام ... حامداً لله رب العالمين ومصلياً على محمد خاتم النبيين وعلی آله و صحابته اجمعين.»

خط نسخ، از سدهٔ هفتم، عناوین و نشانیها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه‌نویسی دارد. ۱۴۱ گ، ۱۵ س، ۱۷/۵×۲۵ سم، شناسه: ۱۷۱۸.

(۷۳)

التصوف

؟

در آداب تصوف و مراتب صوفیان، دارای عناوینی چون: باب حفظ قلوب المشایخ، باب التقوی، باب المعرفة، باب المحبة، باب السماع، باب الزهد، باب الصمت. خط نسخ، از سده هفتم، عناوین شنگرف، ۴۹ گ، سطور مختلف، ۱۶/۵×۲۵ سم، شناسه: ۶۴۶۴.

(۷۴)

تفسیر القرآن الکریم

ابواللیث نصر بن محمد سمرقندی، ف ۳۷۵ ق. تفسیری عربی و مزجی است، که به نقل اقوال دانشمندان می‌پردازد.

خط نسخ، از سده هفتم، در پایان صورت روایت کتاب به طریق قاضی ابوبکر محمد بن علی یعقوبی به تاریخ سلخ رمضان ۶۷۱ آمده است. آیه‌ها با شنگرف نشانی دارد، و در حاشیه تصحیح شده است. ۱۷۹ گ، ۳۰ س، ۱۷×۲۵ سم، شناسه: ۴۸۶۵.

(۷۵)

تفصیل النشأتین و تحصیل السعادتین

ابوالقاسم حسین بن محمد راغب اصفهانی، ف ۵۶۵ ق. عربی، در اخلاق و شناخت نفس انسانی و آغاز و انجام وی و تحصیل سعادت دنیا و آخرت.

آغاز: «الحمد لله الذي ارسل بالنبوة عبده و علمنا على لسانه حمده و رغبتنا فيما عنده.»
انجام: «هذا آخر ما قصدت من بيان تفصيل النشأتين و تحصیل السعادتین نفعني الله به و من نظر فيه برحمته انه على ما يشاء قدير و بالاجابة جدير.»

خط نسخ معرب، ابوالحسن علی بن الفتح بن علی بن محمد بغدادی، نیمه ربیع الاخر ۶۸۳، ۷۲ گ، ۱۳ س، ۱۲×۱۵/۵ سم، شناسه: ۳۰۵۵.

(۷۶)

التلخیص فی التفسیر

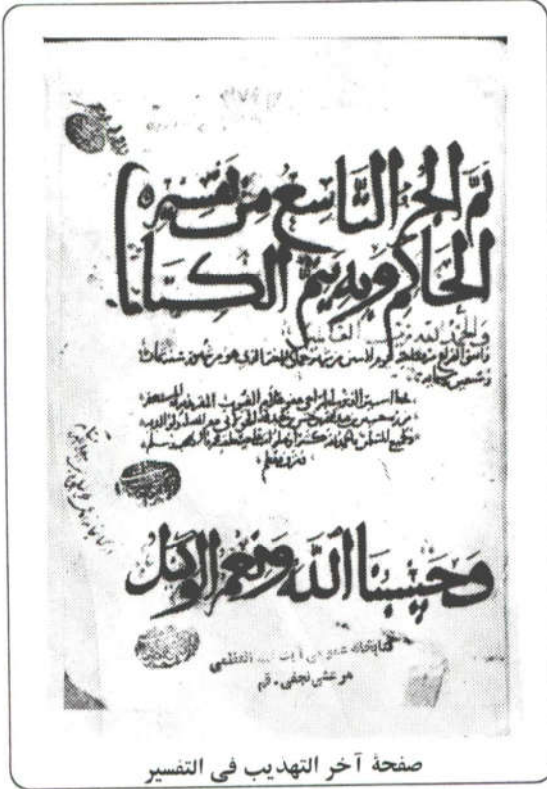
موفق‌الدین احمد بن یوسف کواشی موصلی، ف ۶۸۰ ق. این تفسیر را مؤلف پس از تفسیر مفصل خود، التبصرة فی التفسیر، نوشته است.

نسخه حاضر از آیه «تلك عشرة كاملة» (بقرة: ۱۹۶) شروع می‌شود، و به آیه «و الله عنده حسن المآب» (آل عمران: ۱۴) ختم می‌گردد.

آغاز: «اکثرهم روی عن ابن عمر و ابن عباس أو يجوز أن يصومها بعد الفراغ من اعمال الحج و هو المراد من الرجوع المذكور.»

انجام: «و الله عنده حسن المآب، أي المرجع يقوله تزهداً و ترغيباً فی الآخرة.»

خط نسخ، از سده هفتم، نزدیک عصر مؤلف، علامتهای اختصاری شنگرف، و آیه‌ها مشکى درشت، ۱۸۴ گ، ۱۲ س، ۱۸×۲۷ سم، شناسه: ۱۲۹۵.

صفحة آخر التهذيب في التفسير

(۷۷)

التهذيب في التفسير

ابوسعبد، سعيد، محسن بن محمد بن كرامة الجشمي بيهقي،

ف ۴۹۴ ق.

عربی، در چندین مجلد، که این نسخه، جلد نهم است و از
سوره جمعه تا آخر قرآن را دربرمی‌گیرد. دارای عناوینی
چون: القراءة، اللغة، الاعراب، النظم، المعنی، الحكم.
آغاز: «سورة الجمعة مدنية احدى عشرة آية و عن النبي
صلى الله عليه و على آله من قرأ سورة الجمعة كتب له عشر
حسانات.»

خط نسخ معرب، حسین بن عبدالله بن حسن بن جدقة
الخوانساری، جمادی الاخر ۶۷۸، عناوین شنگرف، آیه‌ها مشکی
درشت با اعراب، ۲۰۳ گ، ۲۵ س، ۱۷/۵×۲۳/۵ سم، شناسه:
۳۷۴۶.

(۷۸)

التهذيب في التفسير

ابوسعبد، سعید، محسن بن محمد بن کرامه الجشمی
البيهقی، ف ۴۹۴ ق.

آغاز: «جاء اجلهم فلا يستأخرون ... اللغة متى سؤال عن
زمان و أين سؤال عن مكان و كيف سؤال عن حال.»

انجام: «و الداعی دون المدعو و لان مع الامر ترغيب.»

خط نسخ معرب، از سده هفتم، آیه‌ها با مشکی درشت،
عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۲۳۳ گ، ۱۹
س، ۱۷/۵×۲۵ سم، شناسه: ۱۷۱۹.

(۷۹)

تهذيب النكت

اثيرالدين مفضل بن عمر بن مفضل أبهری سمرقندی،

ف ۶۶۲ ق.

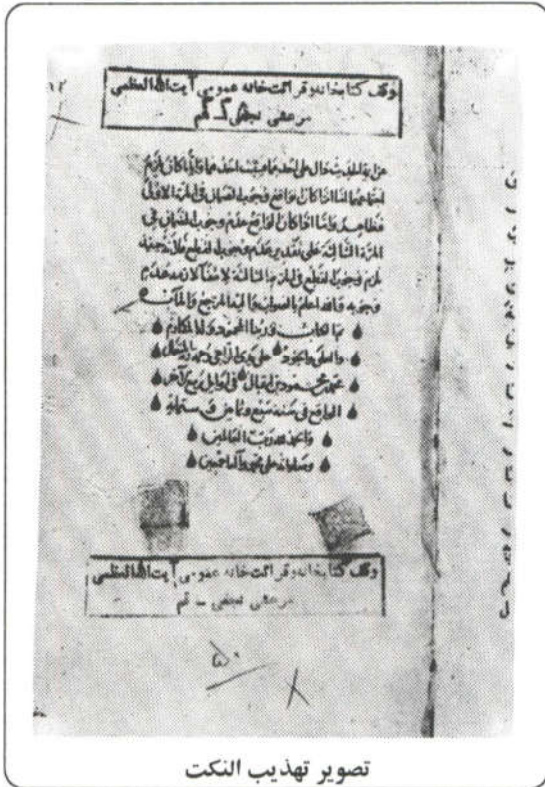
این کتاب تهذیبی است از کتاب النکت ابواسحاق ابراهیم
بن علی شیرازی، ف ۴۷۶ ق، در علم منطق، که به عربی نوشته
شده است.

آغاز: «اما بعد حمدالله المنعم بهدايته و الصلاة على خير
خليقته محمد و آله و عترته.»

انجام: «فلانه حيثذ يلزم وجوب القطع في المرة الثالثة
لانتفاء لازمه عدم وجوبه و الله أعلم بالصواب و اليه

المرجع و المآب.

خط نسخ معرب زیبا، محمد بن محمود بن اقبال، اوایل
ربیع الاخر ۶۸۷، عناوین شنگرف و عناوین مهم به زر و مشکی
نوشته شده است. ۱۱۳ گ، ۱۷ س، ۱۱×۱۷/۵ سم، شناسه: ۵۰.

تصویر تهذیب النکت

(۸۰)

الجمع بين الصحيحين

ابوعبدالله محمد بن أبي نصر الحميدى الاندلسى،

ف ۴۸۸ ق.

احادیث و روایاتی که در صحیح بخاری و صحیح مسلم
آمده است، در این کتاب گردآوری شده است.

آغاز: «افراد مسلم، الحدیث الاول، عن ابی عثمان النهدی
عن ابی برزة قال بينها جارية عليها ناقة.»

انجام: «هذا و لابی مسلم الاغر عن ابی سعید الخدری
احادیث هی فی مسند ابی هريرة لا اشتراكهما فيها، هذا آخر ما
فی الصحيحين من مسند ابی سعید الخدری.»

خط نسخ، سال ۶۷۵ ق، بعض کلمات معرب، عناوین
درشت تر مشکی، نسخه در تملک محمد ابراهیم بن شمس‌الدین
بن قوام‌الدین حسینی مرعشی نجفی، و به سال ۱۱۷۹ ق در
بغداد بوده است. ۲۶۵ گ، ۱۶ س، ۱۶×۲۶/۵ سم، شناسه: ۲۱۸.

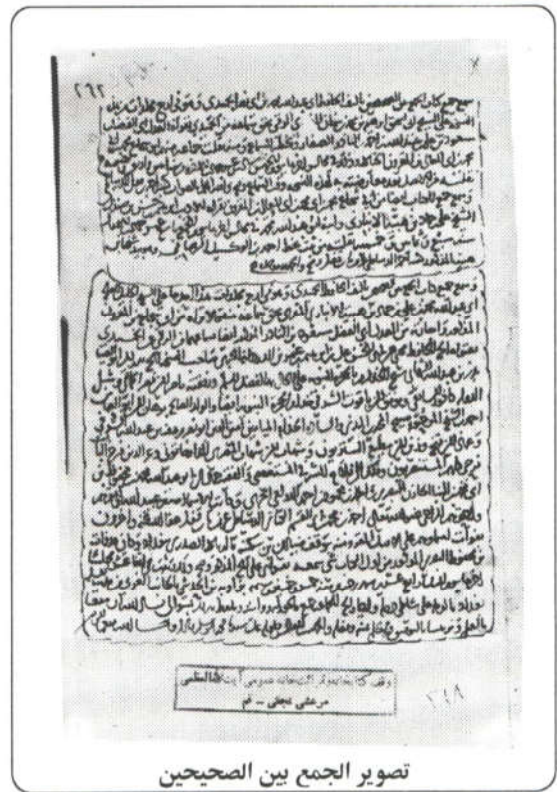
الحدثان.

خط نسخ نازیبا، احمد بن محمود بن محمد بن الکاتب، سه‌شنبه دهم محرم ۶۴۱، عناوین شنگرف یا با خط درشت مشکئی، در حاشیه تصحیح شده است. ۲۶۱گ، ۱۵ س، ۱۵×۱۹ سم، شناسه: ۴۷۱.

(۸۳)

دیوان ابن عیین دمشقی

شرف‌الدین محمد بن نصر، معروف بن ابن عیین دمشقی، ف ۶۳۰ ق.
در این دیوان موضوعات مختلفی چون: المدایح، المراثی، الوقایع و الماجریات، الالغاز، الاهداجی، الاحجیات النحویة، آمده است.
آغاز: «و أعاد آیاماً مضمین حمیدة / ما بین حرة عالقین و عشیرا.»

تصویر الجمع بین الصحیحین

(۸۱)

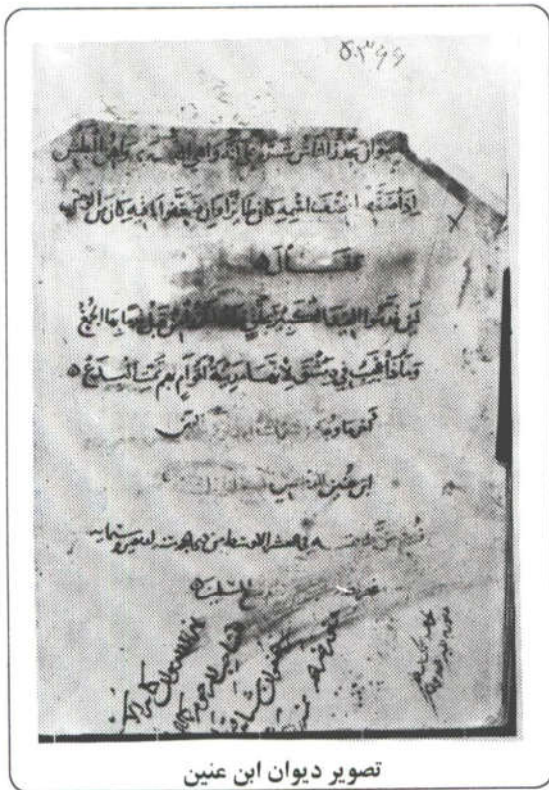
جواهر الفرائض

خواجه نصیرالدین محمد بن محمد بن حسن طوسی، ف ۶۷۲ ق.
عربی، در قواعد فقه.
آغاز: «لله الحمد أهل الحمد و ولیه و مستهاه و بدیه و الصلاة علی محمد حبیبه و صفیه و علی آله مفاتیح الاسلام.»
انجام: «و لعمها اثنان و لعمتها واحد و هذا هو الجواب عنها و بالله التوفیق و حسبنا الله و نعم الوکیل.»
خط نسخ حسن بن علی حسینی، نیمه محرم ۶۸۹ در کاشان، عناوین با حروف درشت‌تر، حاشیه نویسی دارد. ۹۳گ، سطور مختلف، ۱۸×۱۳ سم، شناسه: ۴۹.

(۸۲)

دلائل الاعجاز

شیخ عبدالقاهر بن عبدالرحمان جرجانی، ف ۴۷۴ ق.
یکی از مشهورترین کتابها در بلاغت، و عربی است.
آغاز: «الحمد لله رب العالمین حمد الشاکرین أحمده علی عظیم نعمائه و جمیل بلائیه و استکفیه نواب الزمان و نوازل

تصویر دیوان ابن عیین

انجام: «و ما ذا عجب فی دمشق لانها / مدینه اقوام بهم تمت البدع.»
خط نسخ معرب، دهه دوم ذی‌الحجه ۶۴۰، عناوین دو خطه زرین، به خط کوفی، ۱۲۶گ، ۱۹ س، ۲۰×۱۵ سم، شناسه: ۵۳۶۶.

(۸۴)

ذخیره خوارزمشاهی

امیر زین‌الدین اسماعیل بن حسین حسینی گرگانی،
ف ۵۳۱ یا ۵۳۵ ق.

این کتاب را مؤلف به فارسی، در قواعد و موضوعات پزشکی، به نام سلطان قطب‌الدین ابوالفتح محمد بن یمن‌الدین خوارزمشاه (ارسلان تکین) نوشته و به سال ۵۰۴ به انجام رسانیده است.

آغاز: «الحمد لله حمد الشاکرین و الصلاة علی النبی المصطفی ... چون تقدیر ایزد تعالی چنان بود که جمع‌کننده این کتاب.»

انجام: «تدبیر صواب آن است که طعام و شراب چندان تأخیر نکنند که تشنه یا گرسنه شود ...»

خط نسخ معرب، محمد بن ابراهیم بن محمد بن الحسن الملک بن علی بن محمد بن ابراهیم بن حمزه بن عبیدالله بن محمد بن علی بن الحسین بن علی بن ابی‌طالب، جمادی الاول ۶۸۵ و ۶۸۶ (آخر فهرست کتاب)، عناوین و نشانیها شنگرف، ۳۷۷ گ، ۲۵ س، ۱۹×۲۷/۵ سم، شناسه: ۲۸۷.

(۸۵)

ذخیره خوارزمشاهی

امیر زین‌الدین اسماعیل بن حسین حسینی گرگانی،
ف ۵۳۱ یا ۵۳۵ ق.

پنج کتاب اول در این نسخه آمده است. خط نسخ، از سده هفتم، عناوین مشکی درشت و شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۲۱۸ گ، ۳۳ س، ۲۳×۳۱ سم، شناسه: ۶۸۱۲.

(۸۶)

ذخیره خوارزمشاهی

امیر زین‌الدین اسماعیل بن حسین حسینی گرگانی،
ف ۵۳۱ یا ۵۳۵ ق.

خط نسخ، از سده هفتم، عناوین شنگرف و در حاشیه تصحیح شده است. ۹۲ گ، سطور مختلف، ۱۵/۵×۲۰ سم، شناسه: ۷۸۱۰.

(۸۷)

روض الجنان و روح الجنان

ابوالفتح حسین بن علی خزاعی نیشابوری، ف سده ۶ ق. فارسی، در تفسیر قرآن کریم. خط نسخ، از سده هفتم، نشانی آیات شنگرف، ۲۰۰ گ، ۲۰ س، ۱۸/۵×۲۵/۵ سم.

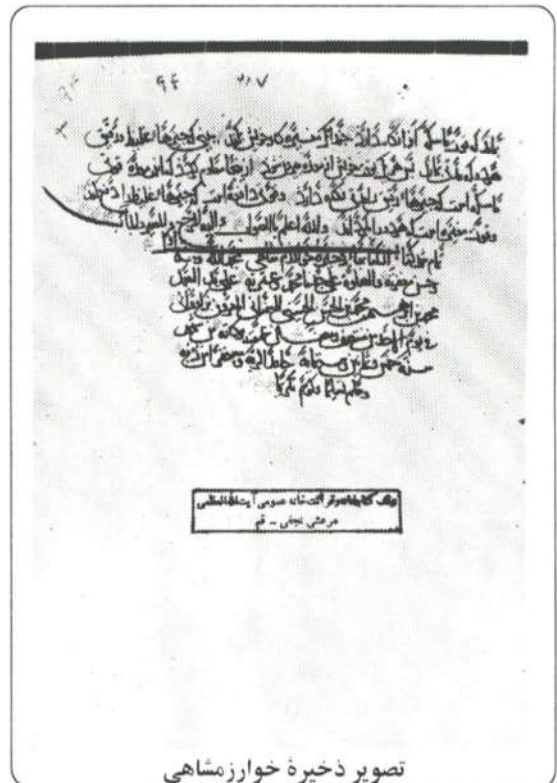
(۸۸)

زیج ناصری

محمود بن عمر.

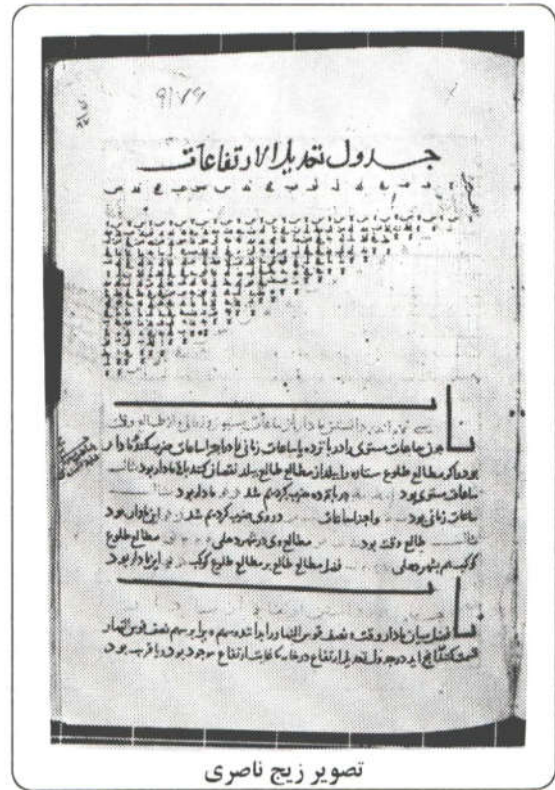
مؤلف، پس از سی سال کوشش در فراگیری علم نجوم و بهره‌برداری از استادان و کتابهای مهم این فن، زیج حاضر را به عربی تنظیم نموده و به سلطان ناصرالدین محمود بن سلطان یمن، هفتمین پادشاه سلاطین شمسیه هند، تقدیم کرده است. آغاز: «حمد فراوان و مدح بی‌پایان قادری را کی اطباق افلاک را با سعت و عرض آن به شکل تدویر مخصوص گردانید.»

خط نسخ، از سده هفتم، عناوین و جدولها و رموز شنگرف،

تصویر ذخیره خوارزمشاهی

در بعضی حاشیه‌ها مطالب متفرقه‌ای با خطی جدید افزوده شده است. ۱۶۵ گ، ۲۳ س، ۱۹×۲۶ سم، شناسه: ۹۱۷۶.

تصویر زیج ناصری

(۸۹)

السامی فی الاسامی

ابوالفضل احمد بن محمد میدانی نیشابوری، ف ۵۱۸ ق. فرهنگ موضوعی لغات عربی است با ترجمه فارسی آنها. آغاز: «الحمد لله الذي لا يتم امر دون حمده ولا يبلغ وصف كنه قدره و مجده و الصلاة على محمد نبيه و عبده.» انجام: «و من ولاهما جميعاً صفحة الاعراض فعنان أمره بيده، و الله المستعان و عليه التكلان فانه الملك الديان.» خط نسخ معرب، از سده هفتم، ۱۲۹ گ، ۱۷ س، ۱۳/۵×۱۷ سم، شناسه: ۲۷۵۷.

(۹۰)

السرائر الحاوی لتحرير الفتاوى

شیخ ابوجعفر محمد بن منصور، معروف به ابن ادریس حلی، ف ۵۹۸ ق. عربی، در فقه، که اجمالاً به ادله اشاره می‌کند و به نقل

اقوال مذاهب اهل سنت می‌پردازد.

آغاز: «لکل واحد منهما السدس ان کان له ولد لقبیح و فحش ذلک فکیف یقدر فی الکلام ...» خط نسخ، از سده هفتم، عناوین مشکی درشت، ۷۷ گ، ۳۳ س، ۱۸×۲۵/۵ سم، شناسه: ۲۶۰۳.

(۹۱)

سیره النبی ﷺ

ابوعبدالله محمد بن اسحاق بن یسار مطلبی، ف ۱۵۱ ق. در تاریخ زندگانی رسول اکرم ﷺ و رویدادهای عصر آن حضرت. آغاز: «المدينة واحد انخزل عنه عبدالله بن ابي بثلث الناس و قال اطاعهم و عصاني.» انجام: «فجودي عليه بالدموع و أعولي / لفقد الذي لا مثله الدهر يوجد.»

خط نسخ معرب، از سده هفتم، عناوین مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده است. ۱۵۲ گ، ۱۹ س، ۱۸×۲۶ سم، شناسه: ۳۷۷۸.

(۹۲)

شرح المفصل

؟ شرحی بر کتاب مشهور المفصل زمخشری، در نحو است. آغاز: «و حبذا هند و حبذا الزیدان و حبذا الزیدون.» انجام: «و أظهرني يعني جعلني ظاهراً عليهم قاهراً ...» خط نسخ، از سده هفتم، عناوین مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده است. ۳۹ گ، ۲۷ س، ۱۷/۵×۲۵ سم، شناسه: ۲۶۱۷.

(۹۳)

شرح ملحّة الاعراب

؟ شرح مختصری است بر ارجوزه ملحّة الاعراب حریری. به عربی، در نحو.

آغاز: «لاستغناء الاسم و الفعل عنه اذا ايتلفا فكأنه صار بمنزلة الأخير و الأخير من كل شيء حرفه.»
انجام: «ثم على الائمة الاطهار / ما انسلخ الليل من النهار.»
خط نسخ معرب و متن درشت‌تر، یعقوب بن علیه شافعی جبلی حمصی، پانزدهم رمضان ۶۹۸، با نسخه اصل مقابله شده و هشتم شوال همان سال به پایان رسیده است. ۹۷ گ، ۱۶ س، ۱۸/۵×۲۶ سم، شناسه: ۸۴۴۲.

(۹۴)

شرح الوجیز فی الفروع

ابوالقاسم عبدالکریم بن محمد قزوینی رافعی شافعی، ف ۶۲۳ ق.
شرحی است بر الوجیز ابو حامد غزالی، به عربی، در فقه شافعی.
آغاز: «اللہ ثم احمد فالله أحمد، و بحمده افتتح الكلام و علی رسوله أحمد اوجه الصلاة و السلام.»
انجام: «و الذي جرى ذكره في الكتاب ايام التشريق و يوم النحر في معناها بلا خلاف. و الله أعلم و أحکم.»
خط نسخ، بلبان بن عبدالله الرومی، معروف به قشمر التهامی، سه‌شنبه دوازدهم رجب ۶۸۰، عناوین و نشانیها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۲۹۷ گ، ۲۵ س، ۱۸×۲۵/۵ سم، شناسه: ۱۴۲۵.

(۹۵)

الشفاء

شیخ‌الرئیس حسین بن عبدالله بن سینا، ف ۴۲۷ ق.
عربی، در فلسفه.
آغاز: «بالاخر و هو مجهول فليس هو تعريف مجهول بمجهول فان هذا لا يمكن انكاره.»
خط نسخ معرب، سال ۶۲۲، در حاشیه تصحیح شده است. ۱۴۴ گ، ۱۹ س، ۱۷/۵×۲۵ سم، شناسه: ۳۷۷۴.

(۹۶)

الشفاء

شیخ‌الرئیس حسین بن عبدالله بن سینا، ف ۴۲۷ ق.

آغاز: «ايض فهو دون لون مفرق للبصر مادام موجود الذات بل مادام موصوفاً بأنه أبيض فكان دون لونه.»
خط نسخ، از سده هفتم، عناوین شنگرف، ۲۷۳ گ، ۲۱ س، ۱۸×۲۵/۵ سم، شناسه: ۵۵۲۵.

(۹۷)

صحاح اللغة

ابونصر اسماعیل بن حماد جوهری، ف ۳۹۳ ق.
عربی، در لغت، که مفردات لغوی را به ترتیب حرف آخر کلمه شرح داده است.
آغاز کتاب: «قال الشيخ ابونصر ... الحمد لله شكراً على نواله و الصلاة على محمد و آله، أما بعد فاني قد أودعت هذا الكتاب ما صح عندي من هذه اللغة.»
آغاز نسخه: «فصل الراء. رشح، الرش للماء و الدمع.»
انجام نسخه: «و طوقتك الشيء اي كلفتك، و طوقني الله اداء حقك اي ...»
خط نسخ معرب نازیبیا، از سده هفتم، عناوین در متن شنگرف و در حاشیه مشکئی، در حاشیه تصحیح شده است. ۲۴۰ گ، ۱۵ س، ۱۶×۲۱/۵ سم، شناسه: ۴۱۹.

(۹۸)

صحاح اللغة

ابونصر اسماعیل بن حماد جوهری، ف ۳۹۳ ق.
خط نسخ معرب، ابومحمد الحسن بن یحیی بن الحسن بن الحسین العلوی الجوانی الحسینی، شب سه‌شنبه ۲۹ جمادی‌الاول ۶۰۸، دومین نسخه‌ای است که کاتب نوشته، کلمات و عناوین شنگرف، ۲۶۹ گ، ۱۵ س، ۱۶/۵×۲۳ سم، شناسه: ۱۷۴۳.

(۹۹)

صحاح اللغة

ابونصر اسماعیل بن حماد جوهری، ف ۳۹۳ ق.
خط نسخ معرب، عبدالرحیم بن ادیس بن محمد بن مزیر التنوخی الشافعی الحموی المصری، ۲۴ رجب ۶۹۴، در حماة،

خط نسخ معرب، از سده هفتم، عناوین شنگرف، ابواب به زر نوشته شده، در حاشیه تصحیح شده و گاهی حاشیه‌نویسی دارد. ۱۸۴ گ، ۱۵ س، ۱۸/۵×۲۷ سم، شناسه: ۱۸۷۸.

(۱۰۴)

صحیح بخاری

ابوعبدالله محمد بن اسماعیل بخاری، ف ۲۵۶ ق. خط نسخ معرب، از سده هفتم، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است، با نشانیهای شنگرف و لاجورد، لفظ «باب» با زر و دو خط مشکی نوشته شد است. ۱۷۴ گ، ۱۵ س، ۱۷×۲۵ سم، شناسه: ۲۸۹۵.

(۱۰۵)

صحیح بخاری

ابوعبدالله محمد بن اسماعیل بخاری، ف ۲۵۶ ق. خط نسخ، از سده هفتم، عناوین زرین دو خط، ۴۱۲ گ، ۳۱ س، ۲۰×۲۸/۵ سم، شناسه: ۵۵۱۳.

(۱۰۶)

صحیح بخاری

ابوعبدالله محمد بن اسماعیل بخاری، ف ۲۵۶ ق. خط نسخ معرب، از سده هفتم، عناوین به زر و شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است، ۸۰ گ، سطور مختلف، ۱۸/۵×۲۶ سم، شناسه: ۳۵۵۸.

(۱۰۷)

الصحيفة السجادية

این نسخه دارای ۴۱ دعا از امام سجاد علیه السلام است، و سیزده دعا کمتر از نسخه‌های معروف صحیفه دارد. خط نسخ معرب، حسین بن محمد حسنی شیرازی، جمعه یازدهم ربیع‌الآخر ۶۹۵، در موصل، به رسم خزانه شرف‌الدین حسین، عناوین دعاها و فواصل جمله‌ها زرین بادوخط، درحاشیه تصحیح شده است. این نسخه در تملک فرهاد میرزامعتمدالدوله بوده است. ۷۳ گ، ۹ س، ۱۶×۲۲ سم، شناسه: ۳۶۸۵.

براساس نسخه‌ای که از روی نسخه جوالیقی نوشته شده، عناوین و لغات در متن و حاشیه شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۳۱۶ گ، ۳۳ س، ۲۱×۳۰ سم، شناسه: ۴۵۶۵.

(۱۰۰)

صحاح اللغة

ابونصر اسماعیل بن حماد جوهری، ف ۳۹۳ ق. خط نسخ معرب، از سده هفتم، عناوین و لغات و نشانیها شنگرف، ۲۷۰ گ، ۲۸ س، ۱۵×۲۳ سم، شناسه: ۱۵۹۲.

(۱۰۱)

صحاح اللغة

ابونصر اسماعیل بن حماد جوهری، ف ۳۹۳ ق. آغاز: «ومجىء اسمرقراع،المجىء الاتیان يقال جاء یجىء جیأة وهو من بناء المرة الواحدة الا انه وضع موضع المصدر.» انجام: «و ثمر السیاط عقد اطرافها، ثور ثار الغبار یثور ثوراً و ثوراناً ای ...»

خط نسخ معرب، از سده هفتم، عناوین ابواب و فصول به خط درشت مشکی، لغات در متن نشانی دارد و در حاشیه به شنگرف نوشته شده است، در حاشیه تصحیح شده است. ۲۶۱ گ، ۱۷ س، ۱۶×۲۵ سم، شناسه: ۵۶۸.

(۱۰۲)

صحاح اللغة

ابونصر اسماعیل بن حماد جوهری، ف ۳۹۳ ق. آغاز: «للولد صدیغ الی أن یتکمل سبعة أيام.» انجام: «کأنها دهی تهادی بالرتق، و الرتق ایضاً الضعف.» خط نسخ معرب، از سده هفتم، لغات و عناوین شنگرف، ۶۸ گ، ۲۱ س، ۱۶/۵×۲۴ سم، شناسه: ۹۹۸.

(۱۰۳)

صحیح بخاری

ابوعبدالله محمد بن اسماعیل بخاری، ف ۲۵۶ ق. از کتب حدیثی ششگانه اهل سنت.

(۱۰۸)

الطب

؟

فصول کوتاه و مختصری است در قواعد کلی طب و شناختن دردها و درمانها.

آغاز: «فصل دوم فی الارکان، الارکان أجسام لا تنقسم الی أجسام مختلفة الصور و تحدث المركبات من ترکیباتها.»

انجام: «فاحبس فی الحال ان كان رقیماً الی البیاض و اذا وجب أن تفصد فی الحمی ...»

خط نسخ معرب، از سده هفتم، عناوین شنگرف یا نوشته نیست، در حاشیه تصحیح شده است. ۹۷ گ، ۱۳ س، ۱۷×۱۳ سم، شناسه: ۴۳۸۹.

(۱۰۹)

غرر الحکم و درر الکلم

ابوالفتح عبدالواحد بن محمد آمدی تمیمی، ف ۵۱۰ ق. در کلمات کوتاه حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام که به ترتیب حروف گردآوری شده است.

انجام: «نعم صارف الشهوات غض الأبصار، نعم الحزم الاستظهار ...»

خط نسخ معرب، از سده هفتم، عناوین ثلث مشکى درشت، ۲۲۹ گ، ۱۵ س، ۱۷/۵×۲۵ سم، شناسه: ۶۴۵۹.

(۱۱۰)

غریب القرآن

؟

عربی، در علوم قرآنی، و شرح لغات آن با عناوین «قوله». خط نستعلیق، از سده هفتم، عناوین مشکى درشت، ۱۹ گ، ۲۳ س، ۱۷×۲۶ سم، شناسه: ۷۷۰۹.

(۱۱۱)

الغریبین

ابوعبید احمد بن محمد بن محمد هروی، ف ۴۰۱ ق. عربی، در کلمات مشکل و غریب قرآن کریم، به ترتیب

حروف.

آغاز: «الصباغون الذین یصبغون الشیاب ای یلونونها و اصل الصبغ التغبیر.»

انجام: «کأنی أنظر الی الدماء بین اللحی و العمائم لیس أوان ...»

خط نسخ معرب، از سده هفتم، عناوین مشکى درشت، ۳۱۲ گ، ۱۷ س، ۱۹×۲۶/۵ سم، شناسه: ۴۲۹۰.

(۱۱۲)

الغریبین

ابوعبید احمد بن محمد بن محمد هروی، ف ۴۰۱ ق. آغاز: «سبحان من له فی کل شیء شاهد بأنه اله واحد و فی جمیع ما أدركه بصر و أفضی الیه نظر دلیل قاهر.»

انجام: «و قال مجاهد فی قوله و قصر مشید، قال بالفضة یعنی بالجص مطلی، و فی ...»

خط نسخ معرب، از سده هفتم، عناوین در متن درشت، لغات در حاشیه نیز نوشته است، در حاشیه تصحیح شده و آثار سماع دارد. ۲۷۰ گ، ۱۹ س، ۱۷×۲۵ سم، شناسه: ۴۰۶.

(۱۱۳)

فتح العزیز علی کتاب الوجیز

ابوالقاسم عبدالکریم بن محمد قزوینی رافعی، ف ۶۲۳ ق.

شرح کتاب الوجیز غزالی، در فقه شافعی. آغاز: «منه الاکتفاء بقوله امرأة ثقة و عبد موثوق به فان لم یظهر الثقة و لا یقتضیها فنحوج الی تظاهر الاخبار.»

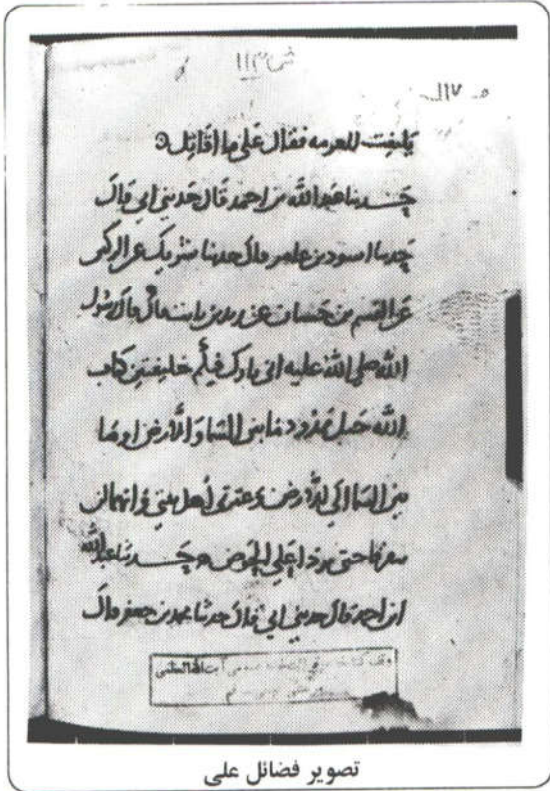
انجام: «و کان کل واحد حتی علی من فیہ حکم الاهدار من وجه و بمثله لو جنی علیه ثلاثة فی الردة فقطعوا یده فأسلم.» خط نسخ، از سده هفتم، عناوین با حروف درشت مشکى، ۱۵۸ گ، ۲۵ س، ۱۷×۲۴/۵ سم، شناسه: ۹۲۲.

(۱۱۴)

فرائد السلوک فی فضائل الملوک

اسحاق بن ابراهیم طائی سجستانی، ف سده هفتم.

انجام: «ان رسول الله كان اذا اراد سفرأ قال اللهم بك
أصول و بك و بك و بك.»
خط نسخ، از سده هفتم، بعضی کلمات دارای اعراب، روی
بعضی کلمات به شنگرف علامت گذاشته شده است. در حاشیه
بعضی از صفحه‌ها بلاغ دارد. ۱۳۶ گ، ۹ س، ۱۵×۲۰ سم،
شناسه: ۱۱۳.

تصویر فضائل علی

(۱۱۶)

فضل زیارة الحسین علیه السلام

ابو عبدالله محمد بن علی کوفی علوی، ف ۴۴۵ ق.
عربی، شامل روایاتی از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و ائمه
هدایت علیهم السلام و بعضی از بزرگان صحابه و ائمه زیدیه، در فضل
زیارت حضرت امام حسین علیه السلام.

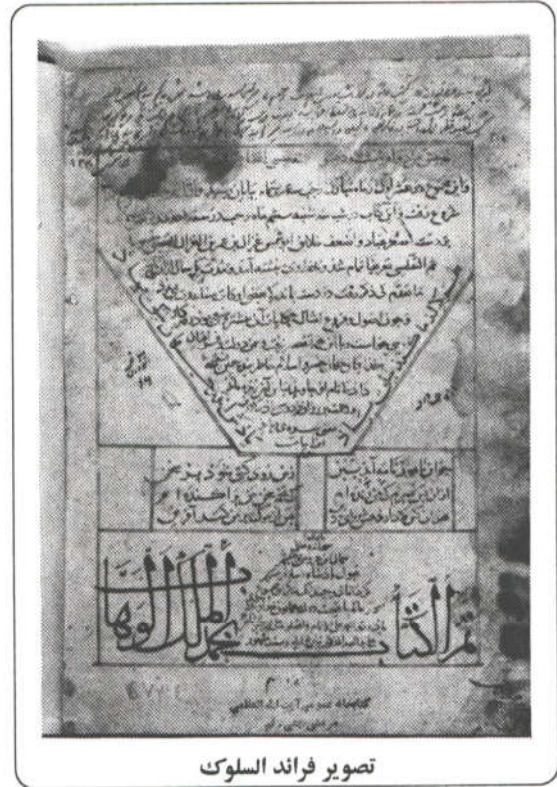
آغاز: «أخبرنا السيد ابوالمعالی احمد بن حیدرة بن عمر بن
ابراهیم بن محمد بن محمد بن حمزة الحسینی بالكوفة.»

انجام: «عن محمد بن ابی عمیر عن زید الشحام عن
ابی عبدالله قال من زار ...»

خط نسخ، از سده هفتم، عناوین مشکی درشت، آغاز
احادیث با شنگرف نشانی دارد. ۳۶ گ، ۱۱ س، ۱۷/۵×۱۲/۵

در فضایل و آداب و محاسن اخلاق شاهان و ملوک.
آغاز: «سپاس و ستایش واهب عقل و حیات و مبدع صور
و ماهیات را و حمد و ثنا موجد اشیا و اشخاص و مکمل
اشباح و ذوات را.»
انجام: «نه پیش از من دواتی است و دفتر / نه عیسی را
عقاقر است و هاون.»

خط نسخ، ابوشمس غزال بن عمر بن الغزال القصبی
تفلیسی، شب سه شنبه ششم رجب ۶۴۱، عناوین و ابیات
فارسی و جدول صفحه‌ها شنگرف و ابیات عربی ثلث مشکی
درشت، ۱۵۴ گ، ۱۹ س، ۲۳×۳۱ سم، شناسه: ۵۷۳۴.

تصویر فرائد السلوک

(۱۱۵)

فضائل علی علیه السلام

احمد بن حنبل شیبانی، ف ۲۴۱ ق.
عربی، شامل روایاتی در فضایل و مناقب حضرت
امیرالمؤمنین علیه السلام با اسانیدشان، به روایت عبدالله بن احمد بن
حنبل.

آغاز: «في قميص بثلاثة دراهم فلما عرفه لم يكثر منه شيئاً
ثم أتى آخر فلما عرفه لم يكثر منه شيئاً.»

سم، شناسه: ۳۶۲۸.

(۱۲۱)

القانون

شیخ‌الرئیس حسین بن عبدالله بن سینا، ف ۴۲۸ ق.
 آغاز: «و أما الانف فمنافعه ظاهرة و هي ثلاث: احداها انه
 يعين بالتجويف الذي يشتمل عليه في الاستنشاق.»
 انجام: «و ربما كان بعض الاعضاء غير مبان باستعمال
 المحتد عليه فانه لا يؤدي الى غائلة عظيمة ...»
 خط نسخ، از سده هفتم، عناوین مشکی درشت، در حاشیه
 تصحیح شده و حاشیه‌نویسی دارد، به خطی جز خط اصل
 و متأخر. ۲۴۵ گ، ۱۷ س، ۱۶×۲۰ سم، شناسه: ۱۸۰۶.

(۱۲۲)

قرآن کریم

از آیه «ألم يؤخذ عليهم ميثاق الكتاب» (اعراف: ۱۶۹)
 شروع می‌شود و به آیه «فبأي حديث بعده يؤمنون» (اعراف:
 ۱۸۵) ختم می‌گردد.
 خط ثلث زیبا، از سده هفتم، فواصل آیه‌ها نقشه‌های مشکی
 و زرین، در حاشیه‌ها طره‌هایی به چند رنگ دیده می‌شود. گ، ۵
 س، ۱۶/۵×۲۳ سم، شناسه: ۸۱۶.

(۱۲۳)

قرآن کریم

از آیه «الحسنی فادعوه بها و ذروا الذین یلحدون فی
 أسمائهم» (اعراف: ۱۸۰) تا آیه «فأله خیر حافظاً و هو أرحم
 الراحمین» (یوسف: ۶۴).
 خط ثلث و زیرنویسهای فارسی نسخ، از سده هفتم، نشانی
 آیه‌ها دوایر زرین، نشانی تقسیمهای جزءها دوایر و بوت‌های
 رنگین، ۱۱۵ گ، ۷ س، ۳۴×۴۸ سم، شناسه: ۴۳۲۸.

(۱۲۴)

قرآن کریم

برگهایی از نسخه‌ای بسیار نفیس را روی مقوا چسبانیده
 و به صورت لوحه‌هایی درآورده‌اند که به یکدیگر الصاق
 شده است.

(۱۱۷)

فقه

؟

عربی، در مسائل فقهیه، آمیخته با روش اخلاقی بر
 پایه‌های مذاهب اهل سنت.
 آغاز: «و باشد که ایشان را برنجاند و بدان بزهکار شود یا
 ضایع فرو گذارد.»
 خط نسخ معرب، از سده هفتم، عناوین شنگرف یا مشکی
 درشت، ۱۵۷ گ، سطور مختلف، ۱۶×۲۱/۵ سم، شناسه:
 ۷۵۹۵.

(۱۱۸)

القانون

شیخ‌الرئیس حسین بن عبدالله بن سینا، ف ۴۲۸ ق.
 عربی، در بیان انواع بیماریها و درمان آنها.
 آغاز: «من تحت الضلوع لها تعیر فی الجانب الذی فی
 المعدة و یتظهر من الحجاب.»
 خط نسخ، شعبان ۶۳۰، عناوین شنگرف یا مشکی، در
 حاشیه تصحیح شده است. ۴۴ گ، ۲۵ س، ۱۲×۲۱ سم، شناسه:
 ۵۴۱۹.

(۱۱۹)

القانون

شیخ‌الرئیس حسین بن عبدالله بن سینا، ف ۴۲۸ ق.
 خط نسخ، از سده هفتم، عناوین و نشانیها شنگرف، ۸۹ گ،
 ۲۵ س، ۲۰×۲۶/۵ سم، شناسه: ۵۵۴۷.

(۱۲۰)

القانون

شیخ‌الرئیس حسین بن عبدالله بن سینا، ف ۴۲۸ ق.
 خط نسخ نازیبا، از سده هفتم، عناوین نشانی شنگرف یا
 مشکی دارد. ۲۶۱ گ، ۲۷ س، ۲۱×۳۰ سم، شناسه: ۱۳۵۵.

(۱۲۸)

الکشاف

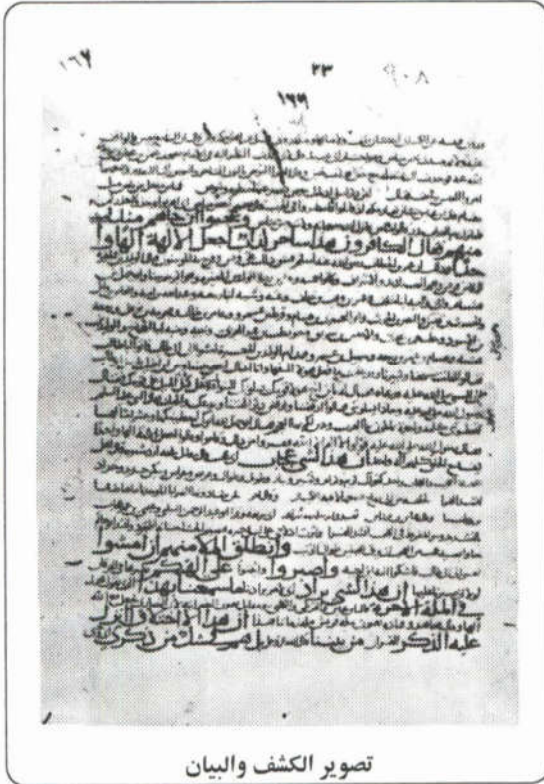
جارالله محمود بن عمر زمخشری، ف ۵۳۸ ق.
از آغاز کتاب تا سوره کهف.

خط نسخ، از سده هفتم، عناوین نوشته نشده، در حاشیه
تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد. در صفحه سوم دستخط شیخ
بهاءالدین عاملی و نیز دستخط ملامهدی تراقی دیده می شود.
۱۶۳ گ، سطور مختلف، ۲۹×۳۰ سم، شناسه: ۹۱۹۶.

(۱۲۹)

الکشف و البیان فی تفسیر القرآن

ابواسحاق احمد بن محمد بن ابراهیم نیشابوری ثعلبی،
ف ۴۲۶ ق.
تفسیر مزجی عربی است که معانی و وجوه قرائات
و اعراب کلمات و اقوال بعضی از مفسران و پاره ای از
روایات و احادیث را بررسی می کند.

تصویر الکشف و البیان

آغاز: «سورة الکهف و هی ... الف و ثمان مائة و حرفان،
و سبعمائة و اثنان ... کلمة، و تسع ...»
انجام: «قل اعوذ برب الناس ملک الناس اله الناس من شر

خط ثلث، از سده هفتم، با زیرنویس فارسی به خط نسخ،
نشانی آیه ها گلهای زرد، نشانی تجوید حروف سنگرف،
۳۲ لوحه، سطور مختلف، ۳۵×۴۵ سم، شناسه: ۴۳۲۹.

(۱۲۵)

قرآن کریم

لوحه هایی است از همان نسخه سابق.
خط ثلث، با مشخصات نسخه گذشته، ۲۰ لوحه، سطور
مختلف، ۳۵×۴۵ سم، شناسه: ۴۳۳۰.

(۱۲۶)

کامل التعبیر

حبیب تفسیسی.
خوابگزار مفصلی است به ترتیب حروف؛ این نسخه با
نسخه چاپی تفاوت فراوان دارد.
آغاز: «کی علم و سیرت کردن داند و سودش ندارد.»
انجام: «و با ایشان نزدیک شود، اما سخن دروغ بسیار
بسیار گوید، خاصه کی بیند.»

خط نسخ، از سده هفتم، عناوین مشکلی درشت و گاهی
سنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۱۸۷ گ، ۲۲ س،
۱۹×۲۶ سم، شناسه: ۱۱۷۳.

(۱۲۷)

الکشاف

جارالله محمود بن عمر زمخشری، ف ۵۳۸ ق.
تفسیر مزجی عربی متوسطی است که بیشتر به جنبه های
ادبی پرداخته است. این نسخه از آغاز کتاب تا پایان سوره
آل عمران را دربر می گیرد.
انجام: «و ما جلیت القلوب بمثل الاحزان و لا استنارت
بمثل الفکره.»

خط نسخ معرب، از سده هفتم، عناوین و فواصل جمله ها
سنگرف، پس از برگ اول چند برگ افتاده، در حاشیه تصحیح
شده و مختصری حاشیه نویسی دارد. ۲۵۷ گ، ۲۱ س، ۱۷×۲۹
سم، شناسه: ۱۸۸۵.

(۱۳۱)

لباب الأربعین فی اصول الدین

ابوالثناء محمود بن ابی‌بکر ارموی، ف ۶۸۲ ق.
تلخیصی از کتاب الاربعین فخر رازی، که به عربی، و در
اعتقادات نوشته شده است.

آغاز: «احمد الله الذی شهد من البراهین القاطعة بوجوبه
و ازیلته و دلت الآیات الساطعة علی دوام وجوده و ابدیته.»
انجام: «و لا نص علیها و الا لکان يوم السقیفة امامة نفسه
علی البیعة و قوله اقیلونی ...»

خط نسخ، نزدیک عصر مؤلف، سده هفتم، عناوین شنگرف
یا مشکى درشت، در حاشیه تصحیح شده و برگهای اول
حاشیه‌نویسی دارد. ۹۶ گ، ۲۱ س، ۱۶/۵×۱۲ سم، شناسه:
۷۲۸۸

(۱۳۲)

لباب التفسیر

برهان‌الدین تاج‌القراء محمود بن حمزه کرمانی شافعی،
ف حدود ۵۰۰ ق.

تفسیری است مختصر به عربی که فقط جنبه توضیحی
دارد.

خط نسخ، از سده هفتم، متن آیه‌ها شنگرف، در حاشیه
تصحیح شده است. ۲۶۸ گ، ۲۱ س، ۱۵/۱۸×۱۵ سم، شناسه:
۸۶۰۲

(۱۳۳)

مجمع الامثال

ابوالفضل احمد بن محمد میدانی، ف ۵۱۸ ق.
عربی، در امثال عرب، به ترتیب حروف.

آغاز کتاب: «ان أحسن ما یوشح به صدر الکلام و أجمل ما
یفصل به عقد النظام حمد الله ذی الجلال و الاکرام.»
آغاز نسخه: «حفت بالمکاره لا بالمکاره و روضة خصت
بالمجد الزاهر لا بالازاهر.»

انجام نسخه: «نقت صفادع بطنه یضرب لمن جاع، و مثله
صاحت عصفیر بطنه.»

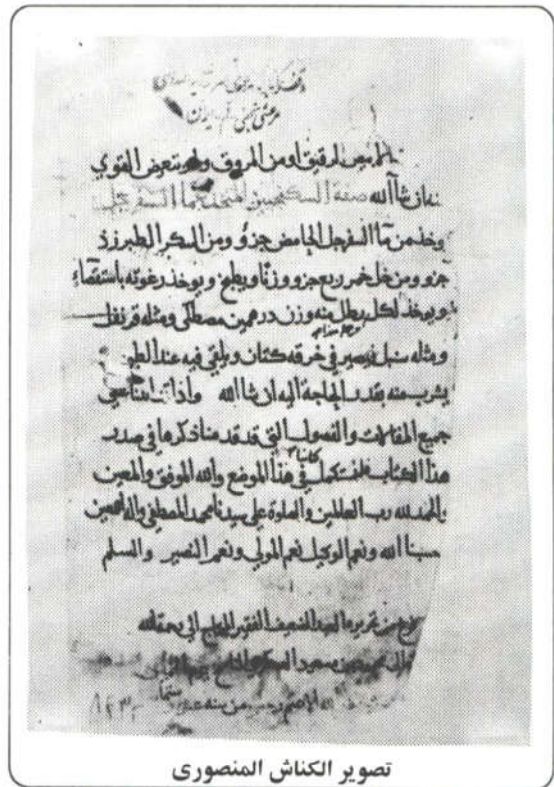
الوسواس، یعنی الشیطان و یكون مصدرأ و اسماً.
خط نسخ نازیبا، از سده هفتم، از روی نسخه اصل تصحیح
شده، آیه‌ها مشکى درشت، اوراق را موربانه خورده، در حاشیه
تصحیح شده است. ۳۷۵ گ، سطور مختلف، ۱۹×۲۶ سم،
شناسه: ۹۰۸.

(۱۳۰)

الکناش المنصوری

ابوبکر محمد بن زکریا رازی، ف ۳۱۱ ق.
عربی، در انواع بیماریها و علامات و نشانی هر یک از
آنها و فواید عمومی بعضی از خوراکیها. مؤلف این کتاب را
برای ابوصالح منصور بن اسحاق سامانی نوشته است و نامهای
دیگر آن: الطب المنصوری و المنصوری فی الطب است.

آغاز: «العروق التي فی البدن علی ما ذکره فی تشریح
العروق و أصل هذا العرق ینقسم فی الکبد الی أقسام.»
انجام: «فلنستكمل کتابنا فی هذا الموضوع و الله الموفق
و المعین و الحمد لله رب العالمین.»

تصویر الکناش المنصوری

خط نسخ، محمود بن مسعود العسکری‌الناسخ، رجب ۶۱۰،
عناوین شنگرف، ۲۷۷ گ، ۱۵ س، ۱۶×۲۵ سم، شناسه: ۸۴۳۲.

قتمم الى الصلاة فاغسلوا وجوهكم و أيديكم الى المرافق.»
انجام: «قسمت ما صحت منه المسألة على ثمانية و أربعين
فما خرج أخذت له من سهام كل وارث حبة.»

خط نسخ معرب، از سده هفتم، عناوین با زر و مشکی
نوشته شده، در حاشیه تصحیح شده و علامت بلاغ دارد. روی
برگ اول نام کتاب به خط کوفی روی زمینه نقشه دار رنگین
نوشته شده است. ۹۰گ، ۱۷ س، ۱۶×۲۳ سم، شناسه: ۲۶۵۰.

(۱۳۷)

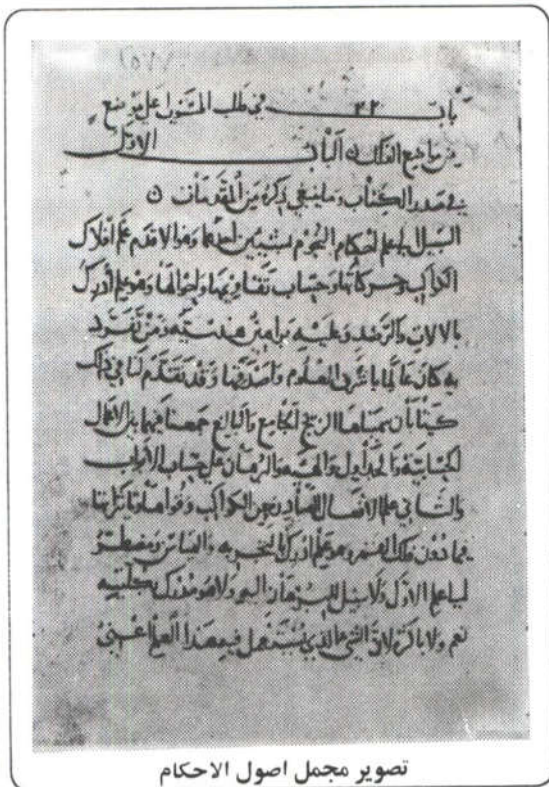
المستصفي من علم الاصول

ابو حامد محمد بن محمد غزالی، ف ۵۰۵ ق.
عربی، در قواعد اصول فقه با استدلالهایی مختصر، و نقل
بعضی از اقوال بزرگان این علم و علم حدیث و فقه.

آغاز: «الحمد لله القوي القادر الولي الناصر اللطيف القاهر
المتقمم الغافر الباطن الظاهر.»

انجام: «مسألة صرف العموم الى غير الاستغراق جائز و هو
معتاد اما رده الى ما ...»

خط نسخ، از سده هفتم، ۳۰۵گ، سطور مختلف،
۱۳×۱۸×۵ سم، شناسه: ۴۶۹۸.

تصویر مجمل اصول الاحکام

خط نسخ، از سده هفتم، عناوین سنگرف، در حاشیه
تصحیح شده است. ۳۱۴گ، ۱۹ س، ۱۵/۵×۱۹ سم، شناسه:
۴۱۳۹.

(۱۳۴)

مجمع البيان لعلوم القرآن

ابو علی الفضل بن الحسن بن الفضل طبرسی، ف ۵۴۸ ق.
عربی، در تفسیر قرآن، که از کتاب التبیان شیخ طوسی بهره
برده است. این نسخه از آغاز سوره انعام تا آیه «یا ایها النبی
قل لمن فی أیدیکم من الاسری» (انفال: ۷۰) را دربرمی گیرد.
خط نسخ، از سده هفتم، عناوین مشکی درشت، در حاشیه
تصحیح شده است. ۲۷۰گ، ۱۹ س، ۱۵×۱۹ سم، شناسه:
۲۲۷۳.

(۱۳۵)

مجمل اصول الاحکام

ابوالحسن کوشیار بن لبان بن باشهری جیلی، ف حدود
۳۵۰ ق.
فارسی، در ستاره شناسی.

آغاز: «قال ابوالحسن ... اني جمعت في هذا الكتاب من
اصول صناعة الأحكام و جملها و الطريق الى التصرف فيها.»
انجام: «و نختم المقالة الرابعة و الحمد لله دائماً
و الصلاة و السلام على سيدنا محمد النبي الامي و على آله
و سلامه.»

خط نسخ معرب، از سده هفتم، عناوین درشت تر از اصل
و با سنگرف جدیداً نشانی گذاشته شده است. در حاشیه
تصحیح شده است. ۱۰۷گ، ۱۳ س، ۱۵/۵×۲۲ سم، شناسه:
۲۵۷۷.

(۱۳۶)

مختصر القدوری

ابوالحسن احمد بن محمد قدوری بغدادی، ف ۴۲۸ ق.
عربی، در فقه حنفی، از کتاب طهارت تا فرائض.
آغاز: «كتاب الطهارة. قال الله تعالى: يا أيها الذين آمنوا اذا

(۱۳۸)

المیسر فی شرح المصایح

شهاب‌الدین فضل‌الله بن حسین حنفی النوربشتی،
ف ۶۰۰ ق.

شرحی است عربی بر مصایح السنة بغوی شافعی.

آغاز: «الحمد لله الذي شرح لنا الحق و اوضح دليله.»

خط نسخ، از سده هفتم، عناوین و نشانیها شنگرف،
صفحه‌ها مجدول به شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است.
گ، ۲۳۵، س، ۱۸×۲۵/۵ سم، شناسه: ۱۰۳۹.

(۱۳۹)

مشارك الانوار النبوية من صحاح الاخبار المصطفوية

رضی‌الدین حسن بن محمد الصاغانی حنفی، ف ۶۵۰ ق.
عربی، در حدیث، که برای المستنصر عباسی تألیف شده است.
خط نسخ معرب، محمد بن عمر بن علی بن المقرئ، محرم
۶۷۴، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و به خطی جز
خط اصل، حاشیه‌نویسی دارد. جلد تیماج مشکی فرسوده. ۱۸۲
گ، ۱۵، س، ۱۶×۲۴ سم، شناسه: ۲۶۴۳.

(۱۴۰)

مشارك الانوار النبوية من صحاح الاخبار المصطفوية

رضی‌الدین حسن بن محمد الصاغانی حنفی، ف ۶۵۰ ق.
خط نسخ معرب، از سده هفتم، عناوین و رموز احادیث
شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، و لغات شرح شده است.
گ، ۱۶۴، س، ۱۷×۲۳ سم، شناسه: ۲۶۴۹.

(۱۴۱)

مصباح المتهدد

شیخ الطائفة محمد بن الحسن الطوسی، ف ۴۶۰ ق.
عربی، در ادعیه و اعمالی که در روزهای سال به جا
آورده می‌شوند.

آغاز: «بها وجهك ثلاثاً و قل في كل واحد منها اللهم لك
الحمد لا اله الا انت.»

انجام: «او مکان لا یراک به أحد أو تعمد الی منزل خال او

فی خلوة منذ حين یرتفع.»

خط نسخ، از سده هفتم، عناوین مشکی درشت یا شنگرف،
در حاشیه تصحیح شده است. ۱۳۲ گ، ۱۹ س، ۱۷×۲۵ سم،
شناسه: ۲۵۳.

(۱۴۲)

مصباح المتهدد

شیخ الطائفة محمد بن الحسن طوسی، ف ۴۶۰ ق.
خط نسخ معرب، از سده هفتم، عناوین و نشانیها شنگرف،
گ، ۹۷، س، ۱۹، ۱۶×۲۴/۵ سم، شناسه: ۴۸۶۷.

(۱۴۳)

مطالع الأنوار

قاضی سراج‌الدین محمود بن ابی‌بکر ارموی، ف ۶۸۲ ق.
عربی، در قواعد فلسفه و حکمت الهی.
آغاز: «فالمهملة ما موضوعها مفهوم الشيء من حيث هو
فعل هذا.»

انجام: «ثم تقول كل شيء اما أن يدل عليه أو على جزء منه
أو على أمر خارج عنه، و الأول مر و الثاني ...»
خط نسخ، احتمالاً نسخه اصل و به خط مؤلف است. عناوین
نوشته نیست. ۱۹۴ گ، ۱۷ س، ۱۱×۱۶ سم، شناسه: ۴۱۰۳.

(۱۴۴)

معالم التنزيل

ابو محمد حسین بن مسعود بغوی شافعی، ف ۵۱۶ ق.
تفسیری است به عربی که از بزرگان و مفسران قدیم
نقل می‌کند.

خط نسخ معرب، جنید بن محمد بن عمه شاه الفرکی، از
سده هفتم، نشانی آیه‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است.
گ، ۲۶۰، س، ۲۷، ۱۵×۲۴ سم، شناسه: ۵۴۸۲.

(۱۴۵)

معجم البلدان

ابو عبدالله یاقوت بن عبدالله حموی رومی، ف ۶۲۶ ق.

آغاز: «الی مسلم صحیح حسن المسألة الثانية احتج هشام ... و علم ان فيكم ضعفاً بأن معنى الآية.»
انجام: «قلنا أريد معنى البعضية و ان لا تبني بيوتها في كل جبل و شجر في مساكن توافق مصالحها و يليق بها.»
خط نسخ، از سده هفتم، عناوين و نشانیها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۲۴۲ گ، ۲۳ س، ۲۱×۳۰ سم، شناسه: ۱۱۱۴.

(۱۴۹)

مفردات الفاظ القرآن

ابوالقاسم حسین بن محمد بن مفضل راغب اصفهانی، ف ۵۶۵ ق.
واژه‌هایی از قرآن که احتیاج به شرح و توضیح دارند، به ترتیب حروف اوایل الفاظ، از دید تفسیری و لغوی شرح و تفسیر شده، و در موارد مختلف آیات مناسب آنها را نیز آورده است.
آغاز: «صح أن يقال ان باذن الله ... يلحق الضرر من جهة الظلم.»
انجام: «اذ هي بمنزلة الهواء في الخلاء و رأيتهم يتهاوون في الهواء ...»
خط نسخ معرب، از سده هفتم، در حاشیه تصحیح شده است. ۳۳۶ گ، سطور مختلف، ۱۲×۱۹/۵ سم، شناسه: ۴۷۰۶.

(۱۵۰)

منال الطالب في مناقب الامام علي بن ابي طالب عليه السلام

عربی، در فضایل و مناقب حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام.
آغاز: «الحمد لله الذي جلا الصفوة الطاهرة من آل نبيه المصطفى بأصفي المناقب و أجملهم من ذوی شرف العلی.»
انجام: «و ضاق فضاء الأرض عنهم برحبه لفقده رسول الله اذ قيل قد قضی.»
خط نسخ معرب، سال ۶۲۰ ق، عناوين مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده است. ۱۱۹ گ، سطور مختلف، ۱۶/۵×۲۴ سم، شناسه: ۲۱۳۳.

فرهنگی است عربی، در جغرافیا، به ترتیب حروف.
آغاز: «ان الارض ينبع على الارتفاع و الانخفاض كدرج المراقی.»
انجام: «و أنا أيضاً ما أحب أن يذكر اسمی اذا كان الذي سماني به كافراً و لكن ما اسم مولای امیرالمؤمنین قلت جعفر.»
خط نسخ معرب، از سده هفتم، عناوين شنگرف، حاشیه یکی از صفحه‌ها دارای یادداشتی است به تاریخ ۷۳۷ ق. ۲۴۶ گ، ۲۵ س، ۲۳×۳۴ سم، شناسه: ۳۲۹۴.

(۱۴۶)

مغاني المقامات في معاني المقامات

ابوسعید محمد بن عبدالرحمان مسعودی فنجدیهی، ف ۵۸۴ ق.
شرحی است عربی بر مقامات حریری، در ادب.
آغاز: «الحمد لله الذي خمر أساجيع الكلم في ضمائر الفصحاء و فجر ينابيع الحكم من بصائر النصحاء.»
انجام: «فقال الرجلان من أنت فقال: ان تنكراني أن تنكرا نسبي / فاني عمرو و عدي أبي.»
خط نسخ، از سده هفتم، عناوين مشکی درشت، ۲۲۹ گ، ۲۰ س، ۱۶/۵×۲۴ سم، شناسه: ۴۰۱۳.

(۱۴۷)

مفاتيح الغيب

فخرالدین محمد بن عمر رازی، ف ۶۰۶ ق.
آغاز: «منهم من له مملوك و طلب المملوك الشابة و علم سيده منه خيراً.»
خط نسخ، از سده هفتم، عناوين و آیه‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. روی دو برگ قبل از کتاب نام سوره‌ها آمده است. ۲۸۶ گ، سطور مختلف، ۱۸×۲۶ سم، شناسه: ۱۳۳۷.

(۱۴۸)

مفاتيح الغيب

فخرالدین محمد بن عمر رازی، ف ۶۰۶ ق.
تفسیری است عربی، که به مطالب فلسفی توجه فراوان دارد.

(۱۵۱)

منهاج الوصول الى علم الاصول

قاضی ناصرالدین عبدالله بن عمر بیضاوی، ف ۶۸۵ ق. قواعد اصول فقه را به عربی در یک مقدمه و هفت کتاب آورده است.

آغاز: «من اثباتها و نفيها لا جرم رتبه‌ها علی مقدمه و سبعة كتب، أما المقدمة.»

خط نسخ معرب، ابراهیم بن ...، ۲۴ ربیع الاول ۶۲۳، عناوین و نشانیها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد. ۸۸ گ، ۱۲ س، ۱۲×۱۶/۵ سم، شناسه: ۴۸۹۵.

(۱۵۲)

نوابغ الكلم

جارالله محمود بن عمر زمخشری، ف ۵۳۸ ق. گفتارهای کوتاهی است به عربی، در ادب.

آغاز: «اللهم ان مما منحتني من النعم السوابغ الهام هذه الكلم النوابغ ناطقة بكل زاجرة و موعظة.»

انجام: «الدنيا مملوءة عبراء مشحونة غيراء.»

خط نسخ معرب، از سده هفتم، که برای ولد اعز محمود طال عمره نوشته شده، نشانیها شنگرف، و لغات در حاشیه توضیح داده شده است. ۸ گ، ۱۷ س، ۱۲×۱۹ سم، شناسه: ۳۶۹۶.

(۱۵۳)

النهاية في غريب الحديث

ابوالسعادات مبارک بن محمد، معروف به ابن الاثير جزری، ف ۶۰۶ ق.

عربی، در فرهنگ لغات مشکل احادیث اهل سنت، برگرفته از کتاب الغریبین هروی و غریب الحدیث اصفهانی.

آغاز: «وقيل هي القليلة الماء و منه حديث محيصة ان عبدالله بن سهل في عين او فقير.»

انجام: «في حديث الزكاة الا من اعطى في نجدتها ...». خط نسخ، از سده هفتم، عناوین و لغات شنگرف، ۴۷ گ، ۳۵ س، ۲۰×۲۷ سم، شناسه: ۲۹۹۲.

(۱۵۴)

نهج البلاغة

شریف رضی محمد بن حسین موسوی، ف ۴۰۶ ق. مشتمل بر ۲۳۶ خطبه و ۷۹ نامه و وصیت و ۴۸۰ کلمه کوتاه از سخنان و نوشته‌های حضرت علی عليه السلام.

آغاز: «أما بعد حمد الله الذي جعل الحمد ثمناً لنعمائه و معاداً من بلائه و وسيلةً الى جنانه و سبباً لزيادة احسانه.»

انجام: «و هذا حين انتهاء الغاية الى قطع المختار من كلام امير المؤمنين عليه السلام ... و ما توفيقنا الا بالله عليه توكلنا و هو حسبنا و نعم الوكيل.»

خط نسخ، قوام الاسلام ابی اسحاق اسماعیل بن یعقوب بن الجندی (از شارحان نهج البلاغه)، اوایل ذی القعدة ۶۴۹، در قریه یکدحو، از توابع خوارزم، عناوین به خط درشت‌تر نوشته شده، حاشیه نویسی مختصر دارد. برگ اول و یک برگ از وسط نونویس است. ۲۲۱ گ، ۱۵ س، ۱۴×۱۷ سم، شناسه: ۵۵.

(۱۵۵)

نهج البلاغة

شریف رضی محمد بن حسین موسوی، ف ۴۰۶ ق. آغاز: «الا حسه و لا یری الا نفسه و لا یکاد یوقن انه کلام من یتغمس فی الحرب مصلاً سیفه.»

خط نسخ معرب، حسن بن مهدی علوی حسنی آملی پهلوی، اواسط ربیع الاول ۶۷۷، عناوین و نشانیها شنگرف، ۱۹۷ گ، ۱۷ س، ۱۶×۲۵ سم، شناسه: ۳۹۹۴.

(۱۵۶)

نهج البلاغة

شریف رضی محمد بن حسین موسوی، ف ۴۰۶ ق. خط نسخ، محمد بن ابی المکارم، سال ۶۸۰ ق، عناوین شنگرف یا سبز، فواصل جمله‌ها دارای دایره‌های شنگرف زین و صفحه‌ها مجداول، ۲۱۴ گ، ۱۳ س، ۲۵×۳۴ سم، شناسه: ۸۶۶۵.

خط نسخ، از سده هفتم، بعضی از عبارتها یا عناوین به ثلث درشت نوشته شده است. سطرهای مختلف به شنگرف یا سبزی یا زرین و جز اینها. فواصل کلمات دایر نقشه دار زرین. در فواصل کتابها صفحه‌هایی است دارای طره‌ها با نقش و نگار و نوشته‌های سفید در زمینه زر. مختصری حاشیه‌نویسی شده است. ۱۹۸ گ، ۲۳ س، ۱۱×۲۲ سم، شناسه: ۳۶۷۰.

(۱۶۱)

وفیات الأعیان

شمس‌الدین احمد بن محمد، معروف به ابن خلکان، ف ۶۸۱ ق.
عربی، در تراجم حدود ۸۵۰ تن از دانشمندان بزرگ اسلامی، به ترتیب حروف.
خط نسخ، از سده هفتم، در عصر مؤلف، و برای ابوالمظفر یحیی بن محمد بن هبیره بن سعید، ملقب به عون‌الدین، نوشته شده است. عناوین شنگرف، ۱۹۴ گ، ۲۳ س، ۱۶×۲۵/۵ سم، شناسه: ۳۷۷۳.

(۱۶۲)

ینایع العلوم

صفی‌الدین یوسف بن عبدالله بن یوسف لؤلؤی اندخودی، ف سده ۶ ق.
تفسیری است عرفانی که به فارسی نوشته شده و اقوال مفسران را نقل کرده است.
آغاز: «از مسافت پس مراد دنوی منزلت است و قرب و کرامت، نه قرب جهت و مسافت.»
انجام: «أعطاه الله تعالى من الأجر كأنما قرأ جميع الكتب التي أنزل الله على الأنبياء و على محمد.»
خط نسخ، محمد بن الحسین، ملقب به حسام ختنی، دهم محرم ۶۶۱، عناوین و آیه‌ها به خط درشت تر مشکی، در حاشیه تصحیح شده است. در صفحه آخر اجازه‌ای است که علی بن اسود بن علی برای کاتب نسخه، حسام ختنی، به تاریخ آخر ربیع‌الاول ۶۶۱ نوشته است. ۳۰۲ گ، ۲۵ س، ۱۸/۵×۲۹/۵ سم، شناسه: ۲۹۶.

(۱۵۷)

نهج البلاغة

شریف رضی محمد بن حسین موسوی، ف ۴۰۶ ق.
خط نسخ معرب، یکشنبه غره شعبان ۶۹۸، عناوین و نشانیها شنگرف یا مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه‌نویسی دارد. ۱۴۰ گ، سطور مختلف، ۱۲×۱۷ سم، شناسه: ۶۸۵۱.

(۱۵۸)

نهج البلاغة

شریف رضی محمد بن حسین موسوی، ف ۴۰۶ ق.
خط نسخ معرب، از سده هفتم، عناوین مشکی درشت و در حاشیه تصحیح شده است. روی برگ اول دارای اجازه‌ای است به خط یحیی بن سعید حلّی برای عزالدین حسن بن علی بن محمد بن علی، معروف به ابن‌البرز حسینی، به تاریخ ۲۷ شعبان ۶۵۵. روی برگ دوم اجازه‌ای است که ابوالفضل راوندی برای علاء‌الدین علی بن یوسف بن الحسن نوشته و ابیاتی در مدح نهج‌البلاغه و تملک محمد بن سلیمان به تاریخ ششم شوال ۶۷۹ نیز دیده می‌شود. در دو صفحه بعد اسناد قطب راوندی به کتاب و اجازه وی به زین‌الدین ابوجعفر محمد بن عبدالحمید بن محمد آمده است. ۱۸۸ گ، سطور مختلف، ۱۳×۱۹/۵ سم، شناسه: ۵۶۹۰.

(۱۵۹)

نهج البلاغة

شریف رضی محمد بن حسین موسوی، ف ۴۰۶ ق.
آغاز: «من خطبة له عليه السلام يذكر فيها ابتداء خلق السماوات...»
خط نسخ، از سده هفتم، پاره‌ای از برگها با خطوطی متأخر از اصل نسخه نوشته شده است. ۱۶۶ گ، سطور مختلف، ۱۵×۲۲ سم، شناسه: ۴۷۴۵.

(۱۶۰)

نهج البلاغة

شریف رضی محمد بن حسین موسوی، ف ۴۰۶ ق.

خلقه محمد و آله و صحبه. اعلم ان هذا الكتاب يشتمل على أربعة أقسام.»

انجام: «و نرجو لنا و لمن طالع في كتبنا الرحمة و المغفرة و كذا لجميع المسلمين فالكرم عميم و الجود على أصناف الخلايق فايض.»

کتاب اول خط نستعلیق، از سده هفتم، کتاب دوم و سوم نسخ، ابن الخطیب الجونبی، یکشنبه ۲۸ جمادی الاخر ۶۹۷، عناوین و علامتها شنگرف، در حاشیه‌ها فواید مختلفی نوشته شده است. ۱۴۰ گ، سطور مختلف، ۱۲×۲۱/۵ سم، شناسه: ۱۷۱.

(۱۶۴)

مجموعه

۱. المقصد الأقصى فی شرح اسماء الله الحسنی

ابوحامد محمد بن محمد الغزالی، ف ۵۰۵ ق.

عربی، در اعتقادات، که ۹۹ نام خدا را با مشرب عرفانی - فلسفی شرح داده و مطالب متفرقه فراوانی در آغاز و انجام آورده است.

آغاز: «الحمد لله المتفرد بكبريائه و عظمته المتوحد بتعالیه و صمديته الذي قص أجنحة العقول دون حمى عزته.»
انجام: «فان حقق لفظه لا يوهم نقص اصلا بين المتفاهمين و لم يرد الشرع بالمنع منه فانا نجوز اطلاقه قطعاً.»

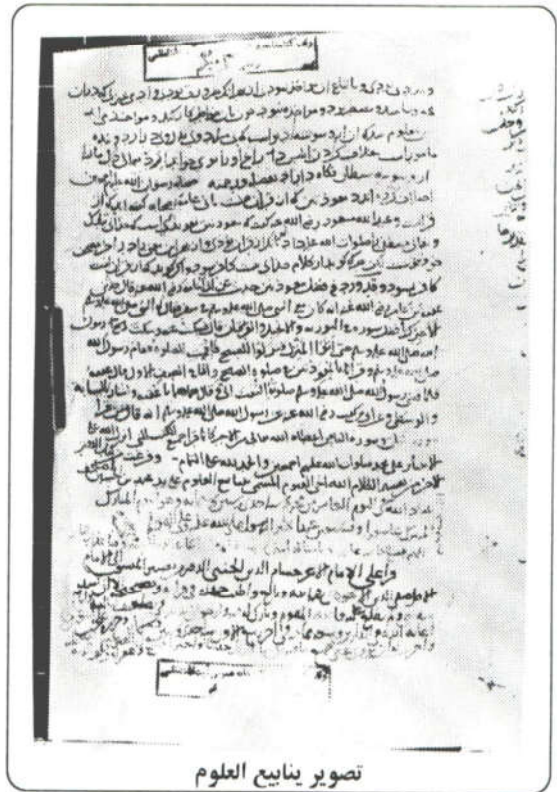
۲. فاتحة العلوم

ابوحامد محمد بن محمد الغزالی، ف ۵۰۵ ق.

عربی، در اخلاق و شرایط و آداب تعلم و آنچه باید عالم بدان متصف باشد.

آغاز: «الحمد لله الذي بذكره يفتح كل كتاب و الصلاة و السلام على رسوله الذي بالصلاة علة يختصم كل خطاب.»
انجام: «و توجت بتاج النور و هذا خبر طويل اقتصرنا على هذا.»

خط نسخ نازیبا، حاجی بن محمد بن الحاجی الماتریابادی، جمعه دوم رجب ۶۹۶، عناوین مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده، و در صفر ۶۹۹ مقابله و تصحیح کتاب اول به پایان رسیده است. ۱۹۳ گ، سطور مختلف، ۹×۱۴ سم، شناسه: ۱۱۲۲.

تصویر بنایع العلوم

(۱۶۳)

مجموعه

۱. اختیارات

منسوب به: امام صادق جعفر بن محمد علی (ع).

فارسی، در نیک و بد های روزهای ماه و آنچه در آن روزها می توان انجام داد. مترجم آن معلوم نیست.

آغاز: «روز اول مبارک است همه کاری را گزیده است.»

انجام: «و کار او بالا گیرد و آبی رود بیاید؛ روز سی ام.»

۲. الدعوات

؟

عربی و فارسی، در دعا های پراکنده، که از کتاب های اهل سنت گرد آورده شده است.

آغاز: «روایت کند یونس بن طاهر، که امام شهر بلخ بود، که مردی بود در اصفهان، او را محمد بن اسامة المقری گفتندی.»

انجام: «ي يجيء من غاب يساره خير.»

۳. منتخب احياء العلوم

؟

عربی، در عرفان، که فشرده ای است از احياء العلوم غزالی.

آغاز: «الحمد لله الذي هدانا لهذا ... و الصلاة على خير

(۱۶۵)

مجموعه

۱. هدایة الطالب الی اصول المذاهب

؟

عربی، در اثبات صانع و بحث در نبوت و امامت و مراتب نفس و جز اینها.

آغاز: «الحمد لله المتعالی عن ادراك العقول و الحواس المتقدس عن مشابهة الانواع و الاجناس و المنزه عن نیل الاوهام و القیاس.»

انجام: «فهذه هی المذاهب و الموفق الی الحق هو الحق و الحمد لله رب العالمین و الصلاة علی سیدنا محمد و آله اجمعین.»

۲. هدایة الخلاق الی علم الحقائق

؟

متن مختصر کلامی است، به عربی، در فصولی کوتاه به روش کتاب سابق، و احتمالاً از همان مؤلف باشد.

آغاز: «الحمد لله الواجب لذاته من جمیع الجهات الواحد فی نفسه لنفسه من کل الاعتبارات المخالف لهویته جملة الممكنات.»

انجام: «و ان وفق الحق انتفع بها المناظر و الحمد لله علی اتمامه و المنة له علی فضله و انعامه.»

۳. علم الله تعالی

؟

عربی، در اثبات علم الهی به تمام جزئیات، مانند علم وی به تمام کلیات، و نظرات حکما و متکلمان.

آغاز: «الحمد لله الذي حارت فی علمه علوم العلماء و تاهت فی کیفیة تعلقه بالمعلومات الكلية و الجزیة ألباب الالباء.»

انجام: «و علی آله الاطهار و اصحابه الاخیار صلاة دائمة بدوام اللیل و النهار و الحمد لله رب العالمین و العاقبة للمتقین.»

۴. الرد علی قطب الدین

علاء الدین نعمان خوارزمی.

عربی، در فلسفه، در ردّ بر پاره‌ای از گفته‌های قطب الدین

(۴).

آغاز: «بعد حمد اول الاوائل و الصلاة علی آخر الاواخر محمد و آله، یقول افقر عبدا لله.»

انجام: «و اسأل الله تعالی أن یبلغه مناه فی دینه و دنیاہ و یكون سالماً للخیر غانماً.»

خط نسخ، محمد بن محمد بن حسن بن عبدالکریم العلوی العسکری، جمعه نهم ذی الحجة ۶۹۳، در مدرسه نظامیه بغداد، عناوین و نشانیها شنکرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۷۸ گ، ۲۳ س، ۱۰×۱۹/۵ سم، شناسه: ۳۳۷۰.

(۱۶۶)

مجموعه بیاضی

۱. دیوان

؟

عربی، ۱۷۰۰ بیت، مشتمل بر قصاید و قطعه‌هایی که در مناسبت‌های مختلف سروده شده است.

آغاز: «الی أن سمعنا صادق الفجر شادياً / و قد راعنا صوت الحمام مطرباً.»

انجام: «و رزقنا الافلات کما رزقه من مقاماتها، و یرحم الله عبداً قال آمینا و الحمد لله علی آلائه المتظاهرة ...»

۲. المفید فی التصریف

جارالله محمود بن عمر زمخشری، ف ۵۳۸ ق.

فصول کوتاهی است در تصریف افعال و اسما، به عربی، در ابواب مختلف.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین ... اعلم ان الفعل علی ضربین: ثلاثی و رباعی، فالثلاثی ینقسم الی مجرد و مزید فیہ.»

انجام: «و كان القیاس بالفتح لانها من باب یفعل. و الله اعلم.»

۳. المفاضلة بین الرضی و الهروی

؟

عربی، شامل دو قصیده دالیه از ابواحمد منصور بن محمد ازدی هروی و رائیه از شریف رضی.

آغاز: «أفاضل أهل نيسابور أصغوا / الی درر کأمثال

الدراری.»

انجام: «المتشبه بأفنان فنون الادب لما أثبت هذا الفصل،
و كاتبه اسماعيل بن الحسن الاديب.»

۴. الزاجرة للصغار عن معارضة الكبار

جارالله محمود بن عمر زمخشري، ف ۵۳۸ ق.

عربی، در اخلاق و این که کوچکترها باید بزرگترها را
احترام کنند.

آغاز: «أخدم المجلس السامي الفخري المجدي التقي أدام
الله سموه بالثناء المستطاب فائحة و الدعاء المستجاب
صالحه.»

انجام: «فهم الالى عضوا اذا هم رضوا / و هم الالى مكروا
اذا لم ينكروا.»

۵. أدباء الغرباء «۹۵ پ - ۱۲۰ پ»

ابوالفرج علی بن الحسین اصفهانی، ف ۳۵۶ ق.

عربی، شامل داستانهای ادبی از ادیبانی که در غربت
شکایت از حال خود کرده‌اند.

آغاز: «الحمد لله حمداً يرضيه و يوجب المزيد من فضله
و اياه نسال ايزاع الشكر على ما أولى من نعمه.»

انجام: «أحسن الله جزاك عني و تولى مكافئتك و افرقنا
بعد أن عرفت منزله و صار لي صديقاً.»

۶. نزهة العشاق و نهضة المشتاق

عين القضاة ابوالمعالي عبدالله بن محمد میانجی همدانی،
ف ۵۲۵ ق.

عربی، شامل هزار بیت، که شاعر به درخواست گروهی از
اهالی همدان سروده است.

آغاز: «الحمد لله على ما آتانا من فضله العظيم و طوله
العميم و صلواته على رسوله محمد خير الناس.»

انجام: «فقد كدت اذ زمت مطايه للسرى / بيثرب ان أهيج
بروحي و أشرقا.»

۷. حبيب النسيب للحبيب النسيب

سید عزالدین علی بن فضل‌الله راوندی، ف سده پنجم.

عربی، شامل هزار بیت در تغزل.

آغاز: «النسيب للغزل ميدان اللطافة و عنوان الظرافة قد
جمعت فيه ...»

انجام: «طلعت دكا كان روعة نورها / سبحات طلعة سيد
الفتيان.»

کتاب اول، خط نسخ مهدی بن المطهر بن ابی‌العدل، غره
رمضان ۶۵۵، عناوین شنگرف.

کتاب دوم، نسخ، ابومحمد عبدالله بن محمد بن محمد بن
عبدالله، ربیع‌الآخر ۶۵۳، عناوین مشکى درشت با شنگرف
نشان دارد.

کتاب سوم تا پنجم، نسخ، ابونصر عتیق بن عبدالرحمان بن
محمد بن عبدالرحمان بن خلیل بن عمر بن سنان الصدیقی،
جمادی‌الاول ۶۵۷.

کتاب ششم، نسخ، چهارشنبه هشتم شعبان ۶۴۱، عناوین
مشکی درشت، در آغاز مجموعه چند قصیده از شیخ بهایی
نوشته شده است. ۱۸۵ گ، سطور مختلف، ۹/۵×۱۹/۵ سم،
شناسه: ۴۰۴۷.

(۱۶۷)

إحياء علوم الدين

ابوحامد محمد بن محمد الغزالی، ف ۵۰۵ ق.

در تصوف، به عربی. این نسخه مشتمل بر ریع اول کتاب
است.

آغاز: «الحمد لله اولاً و آخراً حمداً كثيراً متوالياً و ان
كان ...»

انجام: «و هو اليوم الذى هبط فيه جبرئيل على محمد ...»
خط نسخ معرب، از سده هشتم، نسخه رطوبت‌دیده
و فرسوده شده، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده
و علامت بلاغ دارد. ۲۲۴ گ، ۲۵ س، ۱۸×۲۷ سم، شناسه: ۲۶۹.

(۱۶۸)

اختيار الدعوات

؟

فارسی، در آداب دعاها و اذکار معتبر. در سال ۷۸۲ ق به
پایان رسیده است.

آغاز: «اللهم لك الحمد حمداً يليق بكتاب قدسك فطوبى
لمن استطاع اليه سبيلاً ... أما بعد مدتى مديد بود.»

عربی، در فقه، از طهارت تا دیات، که مؤلف به درخواست فرزندش نوشته است. این نسخه مشتمل بر کتاب طهارت و صلوات است.

خط نسخ، سال ۷۹۹ق، عناوین مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد. ۱۴۷گ، ۲۰س، ۱۸×۲۴/۵سم، شناسه: ۶۷۱۹.

(۱۷۲)

الاربعین الالهية من رواية خیر البرية

صلاح الدین خلیل بن کلیدلی علائی دمشقی، ف ۷۶۱ق.

عربی، شامل چهل حدیث از پیغمبر اکرم ﷺ. این کتاب مجموعاً ده جزء کوچک است. این نسخه مشتمل بر سه جزء اخیر است و از روایت سی ام تا چهل را دربردارد.

آغاز: «الحديث الثلاثون عن أم المؤمنين ميمونة - رضی الله عنها - أخبرنا الشيخ الصالح ابو عبد الله محمد بن احمد بن ابی بکر.»

انجام: «لا حول الله من قلبي محبتكم / ما دمت حياً و ما حالت بی الحال.»

خط نسخ، نسخه در عصر مؤلف نوشته شده، عناوین و نشانها شنگرف، در صفحه آخر و جاهای دیگر تصریح شده که با خط مؤلف مقابله شده است. پس از کتاب اجازه ای است در چند صفحه که احمد بن محمد بن عبدالمعطی برای گروهی از شاگردان خود به تاریخ دوشنبه پانزدهم ۷۵۵ مقابل کعبه نوشته است. ۵۵گ، ۱۷س، ۱۳×۱۸سم، شناسه: ۱۳۶۵.

(۱۷۳)

الاربعین فی اصول الدین

فخرالدین محمد بن عمر رازی، ف ۶۰۶ق. عربی، شامل مسائل اعتقادی و کلامی، که مؤلف آن را برای فرزندش، محمد، نوشته است.

آغاز: «قال افضل العالم فخر الملة و الدين ... سبحان المتفرد فی قیومته لوجوب الازلیة و البقاء.»

انجام: «و المعتزلة الكبرى و الطامة العظمی فی هذا

انجام: «و اجعل الی رحمتک مصیرنا و مالنا برحمتک یا أرحم الراحمین و صلی الله علی محمد و آله اجمعین ...». خط نسخ، علی بن مطهر بن محمد حسینی، بیستم شعبان، ۷۹۱، در قصبه سلومد، عناوین مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده است. ۳۲۲گ، ۱۳س، ۱۳×۱۹سم، شناسه: ۲۸۲۷.

(۱۶۹)

اخلاق ناصری

خواجه نصیرالدین محمد بن محمد بن الحسن طوسی، ف ۶۷۲ق.

در اخلاق، به فارسی، که برای ناصرالدین عبدالرحیم بن ابومنصور به رشته تحریر درآمده است.

آغاز: «حمد بی حد و مدح بی عد لایق حضرت عزت مالک الملکی باشد که همچنانک در بدو فطرت اولی.»

انجام: «این است وصایای افلاطون که خواستم ختم کتاب بر آن کنیم و بعد از آن سخن قطع کنیم. خدای تعالی ممکنات را توفیق اکتساب خیرات و اقتنای حسنات کرامت کناد.»

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین مشکی درشت یا شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۱۰۸گ، ۲۵س، ۱۶×۲۴سم، شناسه: ۱۷۲۷.

(۱۷۰)

اخلاق ناصری

خواجه نصیرالدین محمد بن محمد بن الحسن طوسی، ف ۶۷۲ق.

آغاز: «تحمل بار امانت ربانی است کقوله تعالی ثم أنشأناه خلقاً آخر، به ازای بدو فطرت و عود نشئت.»

خط نسخ، از آغاز سده هشتم، عناوین شنگرف، دوازده برگ آخر نونویس است. ۱۹۴گ، ۲۴س، ۹/۵×۱۹سم، شناسه: ۸۰۳۷.

(۱۷۱)

ارشاد الاذهان الی احکام الایمان

علامه حلّی حسن بن یوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ق.

الموضوع مقدمة الوجوب في الذات و في الصفات». خط نسخ، از سده هشتم، در حاشیه تصحیح شده و علامت بلاغ دارد، عناوین با مشکئی درشت، برگهای زیادی از آغاز و انجام افتاده و نونویس است. ۲۳۷ گ، ۱۷ س، ۱۷×۲۴/۵ سم، شناسه: ۱۰۱۹.

(۱۷۴)

الاربعین فی اصول الدین

فخرالدین محمد بن عمر رازی، ف ۶۰۶ ق. خط نسخ، ابو عبدالله حسین بن خلیفه حسینی طبیب، یکشنبه هفدهم شعبان ۷۳۷، عناوین شنگرف یا نوشته نیست. در حاشیه تصحیح شده است. دو برگ اول نونویس است. ۲۵۶ گ، ۲۰ س، ۱۵/۵×۲۱ سم، شناسه: ۱۷۹۱.

(۱۷۵)

الاربعین فی اصول الدین

فخرالدین محمد بن عمر رازی، ف ۶۰۶ ق. خط نسخ، از سده هشتم، عناوین شنگرف، ۵۲ برگ آغاز و برگ آخر نونویس است. در حاشیه تصحیح شده و گاهی حاشیه‌نویسی دارد. ۳۰۳ گ، ۱۹ س، ۱۶/۵×۲۲/۵ سم، شناسه: ۳۷۵۹.

(۱۷۶)

اساس البلاغة

جارالله محمود بن عمر زمخشری، ف ۵۳۸ ق. عربی، در لغت، که مواد را به حسب حروف در ۲۸ باب تنظیم کرده است. آغاز: «قال جارالله... خیر منطوق به امام کل کلام و أفضل مصدر به کل کتاب حمدالله تعالی و مدحه بما تمدح به فی کتابه الکریم».

انجام: «مفازة يهماء ما فيها ماء، و أعوذ بالله من الایهمین الحرق و الغرق، و قیل السیل و الفحل الهائج». خط نسخ معرب، ابومحمد عابد بن محمد بن علی بن ابی‌بکر، شنبه چهارم ذی‌الحجه ۷۸۷، در یزد، عناوین و نشانیها

شنگرف، صفحه‌ها مجدول به زر و مشکئی، برگ اول نونویس است. ۳۹۹ گ، ۲۵ س، ۱۵×۲۴ سم، شناسه: ۵۸۳.

(۱۷۷)

اسرار العربیة

ابی البرکات عبدالرحمان بن محمد انباری، ف ۵۷۷ ق. عربی، در نحو، که از آرای نحوین کوفه و بصره استفاده کرده است. آغاز: «الحمد لله كاشف الغطاء و مانع العطاء ذی الجود و الایداء و الاعادة و الابداء». انجام: «قیل لان التفسیر انما یکون بنکرة منصوبة نحو نعم رجلاً زید و النکرة أخف من المعرفة، فان قیل ...». خط نسخ، از سده هشتم، عناوین مشکئی درشت، ۳۵ گ، ۱۹ س، ۱۴/۵×۲۱ سم، شناسه: ۴۴۲۵.

(۱۷۸)

الإشارات فی تفسیر الآیات

نجم‌الدین عبدالله بن محمد اسدی، مشهور به دایه، ف ۶۵۴ ق. تفسیر عرفانی مزجی است بر قرآن کریم، به عربی. آغاز نسخه تا چند آیه از اول سوره بقره افتاده است، و تا سوره طور بیشتر نوشته نشده است.

آغاز: «من الخاسرین لانه أبصر بنور الالهام انه ظلم نفسه اذ أكل حبة المحبة و وقع فی شبكة المحنة». انجام: «فسبحة و أدبار النجوم یشیر الی مداومته علی الذکر و ملازمته له باللیل و النهار». خط نسخ، علی الزاهد الفقیر، پنجشنبه هفدهم ذی‌القعدة ۷۰۵، که برای کتابخانه سلطان المشایخ و الوزراء علاء الحق والدین نوشته است. در حاشیه تصحیح شده است. ۳۲۲ گ، ۳۳ س، ۱۷×۲۴ سم، شناسه: ۸۲۲.

(۱۷۹)

اشجار و اثمار

علاء منجم علیشاه بن محمد بن قاسم خوارزمی بخاری،

که یکی از آنها به تاریخ ربیع الآخر ۷۷۹ در سمرقند نوشته شده است. ۱۴۳ گ، ۱۹ س، ۲۰×۱۴ سم، شناسه: ۸۷۳۸.

(۱۸۱)

اصلاح المنطق

ابویوسف یعقوب بن اسحاق نحوی، معروف به ابن السکیت، ف ۲۴۴ ق.
مواد لغوی را به ترتیب ابواب صرفی به عربی گردآوری کرده است.
خط نسخ معرب، از سده هفتم، برگها را موربانه خورده، و صحافی شده و نسخه افتادگی دارد. ۱۷۶ گ، ۱۹ س، ۲۲/۵×۱۵ سم، شناسه: ۹۳۷۲.

(۱۸۲)

اصول الفقه

متن مختصری است به عربی، در قواعد اصول فقه به روش اهل سنت.
آغاز: «القبیح كما قلنا في الحسن في الامر لان النهي في اقتضاء صفة القبیح حقيقة.»
انجام: «و هو أن يراد بالشيء ما لم يوضع له ولا ما صلح له اللفظ استعارة ...»
خط نسخ نازیبا، از سده هشتم، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد. ۵۱ گ، ۷ س، ۱۶×۱۶/۵ سم، شناسه: ۴۳۷۱.

(۱۸۳)

اغاثة اللهفان في مصادد الشيطان

شمس الدین محمد بن ابی بکر، معروف به ابن قیم الجوزیه، ف ۷۵۱ ق.
در اخلاق، به عربی، این نسخه جلد دوم کتاب است.
آغاز: «فصل و الحیل التي يتخلص بها من مکر غیره و الغدر به امثلة، المثال الاول ان استأجر منه ارضاً أو بستاناً.»
انجام: «فان الدولة انما يكون زوالها بتتابع الغارات و المصافات.»

ف سده هفتم.

احکام نجومی را در دو مقاله به فارسی جمع آوری و به نام احمد و محمد بن مبارکشاه تألیف کرده است.

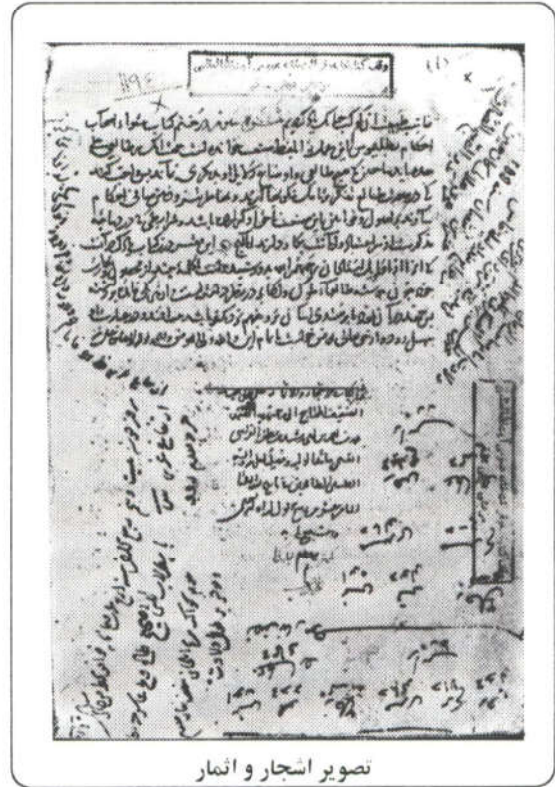
آغاز: «حمد و ثنا آفریدگاری را که افلاک دوایر و نجوم

سوایر ...»

انجام: «و مقارنه آن بود که دو کوکب در یک خانه

باشد ...»

خط نسخ، محمد بن ابی رشید بن مظفر قریشی تمیمی، سه شنبه هیجدهم ربیع الاول ۷۴۰، عناوین سنگرف، در حاشیه تصحیح شده، و به خطی جز خط اصل، حاشیه نویسی دارد. ۱۱۱ گ، ۲۳ س، ۲۴/۵×۱۷ سم، شناسه: ۱۱۹۴.

تصویر اشجار و اثمار

(۱۸۰)

اشجار و اثمار

علاء منجم علیشاه بن محمد بن قاسم خوارزمی بخاری، ف سده هفتم.
خط نسخ، از سده هشتم، عناوین و نشانیها و جدولها سنگرف، در حاشیه تصحیح شده و گاهی حاشیه نویسی دارد. قبل و بعد از کتاب چند صفحه دارای یادداشتهای نجومی است،

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۱۷۵ گ، ۱۷ س، ۱۳×۱۸ سم، شناسه: ۲۷۶۵.

(۱۸۴)

الألقاب و التواقیع

؟

عربی، در القاب و اوصافی که برای اشخاص به کار برده شده و نیز توقیعات و امضاهایی که در اسناد رسمی در ذیل نامه‌ها و قراردادها نوشته می‌شود.

آغاز: «و لا یتعب کاتبها بتفکر و تدبر عند تغیر هذه البنیات و المصلی فی حلبة الذکر ما اوجزته غایة الایجاز». انجام: «ازکی الشاهد الذکور منہیاً تعدیله الی الجناب العالی».

خط نسخ، احمد بن ابی‌بکر بن احمد بن السدید، از سده هشتم، عناوین و نشانیها شنگرف، در حاشیه بعضی صفحه‌ها مطالبی به فارسی، مناسب موضوعات، به خطی جدید نوشته شده است. ۵۱ گ، ۱۵ س، ۱۳/۵×۱۹/۵ سم، شناسه: ۹۳۰۴.

(۱۸۵)

انس المنقطعین الی عبادۃ رب العالمین

جمال‌الدین معافی بن اسماعیل موصلی، ف ۶۳۰ ق. عربی، شامل سیصد روایت از پیغمبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم با حذف اسانید، و سیصد حکایت از عرفا و صوفیه.

آغاز: «عونک یا الله و صلی‌الله‌علی‌النبی‌الاعظم ... استخرت الله فی جمع کتاب یشتمل علی ثلاثمائة حدیث». انجام: «ان عند للمطیعین / شراباً سلسیلاً / فاتعبوا الیوم قلیلاً / تنعموا دهرأ طویلاً».

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین و نشانیها شنگرف، ۸۳ گ، ۲۵ س، ۱۹×۲۶ سم، شناسه: ۲۶۸۷.

(۱۸۶)

انوار التنزیل و أسرار التأویل

قاضی ناصرالدین عبدالله بن عمر بیضاوی، ف ۶۸۵ ق. تفسیر عربی مزجی، که تلخیصی از تفاسیر دیگر است. این

نسخه، از سورهٔ مرسلات تا پایان کتاب را دربردارد.

آغاز: «الکافر و شعبه عن یمینه و شعبه عن یساره، لا ظلیل تهکم به ورد لما أوهم لفظ الظل». خط نسخ، جمعه هفتم جمادی‌الاول ۷۷۱، آیه‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه‌نویسی دارد. ۲۴ گ، ۲۵ س، ۱۸×۲۶/۵ سم، شناسه: ۸۱۸۸.

(۱۸۷)

انوار التنزیل و أسرار التأویل

قاضی ناصرالدین عبدالله بن عمر بیضاوی، ف ۶۸۵ ق. خط نسخ، محمد بن شیخ علی العباد، نسخه از نزدیک عصر مؤلف، آیه‌ها و عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه‌نویسی دارد. ۳۷۱ گ، ۲۵ س، ۱۶/۵×۲۵/۵ سم، شناسه: ۳۹۶۸.

(۱۸۸)

ایضاح ترددات شرائع الاسلام

نجم‌الدین جعفر بن الزهدری حلی.

عربی، مسائل فقهی‌ای که محقق حلی در کتاب شرائع الاسلام با عبارت «فیه تردد» آنها را مطرح کرده و فتوا نداده، در این کتاب با استدلال بررسی شده است.

آغاز: «السید المرتضی الی أنه یطهر بالاتمام و تبعه ابن‌البراج و سلا و المتأخر و الحق أنه لا یطهر».

انجام: «وعدة یتدفع بها أهوال تلك ... هو الکریم الغفار المتطول بالانعم السنیة الغزار».

خط نسخ، علی بن حسن بن احمد بن ابراهیم بن مظاهر، جزء اول جمعه یازدهم ذی‌الحجه ۷۵۴، در حله، و جزء دوم سال ۷۵۵، از روی خط مؤلف، عناوین مشکئی درشت‌تر. بعضی از صفحه‌ها سفید مانده است. ۱۷۵ گ، ۲۵ س، ۱۴/۵×۲۲/۵ سم، شناسه: ۵۱۷۷.

(۱۸۹)

ایضاح الفوائد فی شرح مشکلات القواعد

فخرالدین محمد بن الحسن بن یوسف حلی، ف ۷۷۱ ق.

(۱۹۲)

بلابل القلاقل

ابوالمکارم محمود بن محمد واعظ حسنی، ف سده هفتم.

ترجمه و تفسیر مختصری است به فارسی، به ترتیب سوره‌های قرآن کریم، برای آیه‌هایی که با لفظ «قل» شروع شده یا در آنها این لفظ آمده است.

آغاز: «شکر و سپاس خدای را که ما را به واسطه قرآن مجید و کلام حمید راه نمود و به مصقل اوامر و نواهی این آینه دل ما را بزود.»

انجام: «و از ناس بنجم مراد مقرراند و عطفه علی المعوذ منهم یدل علیه، و الله اعلم و احکم ...»

خط نسخ، ابوالمفاخر علی بن ابی‌المکارم محمود بن محمد ابی‌المکارم الحسنی الواعظ (فرزند مؤلف)، سه‌شنبه نهم شوال ۷۲۰، در فاروق از کوره استخر، آیه‌ها و عناوین و نشانیها شنگرف، ۱۸۷ گ، ۲۵ س، ۱۵/۵×۲۳ سم، شناسه: ۵۴۴۰.

(۱۹۳)

البیاض و السواد من خصائص حکم العباد فی نعت

المیرد و المراد

ابوالحسن علی بن الحسن سیرجانی.

عربی، در عرفان و تصوف، شامل ۷۳ باب.

آغاز: «الحمد لله الذي منه بدو الكل و قيامها و عليه كفايتها و اليه مصيرها ... جمع في هذا الكتاب أبواب من حكم قوم قل في الناس عددها.»

انجام: «ما نفوس نعوتها نعت روح / طهرت بالمجاهدات الشديد / أفتني هذه مسائل قوم / كل عبد أحبهم فسيعد.»

خط نسخ، ابو محمد علی بن محمد بن محمد بن علی، ملقب به عماد و خطیب در سیرجان (نوه مؤلف)، برای نقیب محمود بن محمود حسینی نوشته است. روز عید شوال ۷۴۵، با خط مؤلف مقابله شده، عناوین و علامتها شنگرف، ۱۴۱ گ، ۲۳ س، ۱۳/۵×۲۰ سم، شناسه: ۱۱۷.

شرحی است بر کتاب قواعد الاحکام علامه حلی، در فقه، به عربی. این نسخه از کتاب نکاح تا دیات است و از پایان افتادگی دارد.

خط نسخ، دهم ربیع الاول ۷۵۵ (پایان کتاب میراث)، عناوین شنگرف و در حاشیه تصحیح شده است. ۲۷۴ گ، ۲۵ س، ۱۵×۲۴/۵ سم، شناسه: ۶۷۲۸.

(۱۹۰)

الایضاح فی المعانی و البیان

جلال‌الدین محمد بن عبدالرحمان قزوینی، ف ۷۳۹ ق.

مباحث معانی و بیان و بدیع را به ترتیب تلخیص المفتاح آورده است.

آغاز: «من الله انكار أن يكون مانعهم من رحمة رهطه لانتسابه اليهم دون الله تعالى.»

انجام: «و جمیع فواتح السور و خواتمها وارده علی أحسن وجوه البلاغة و أكملها و يظهر بالتأمل فيها مع التذکر لما تقدم من الاصول.»

خط نسخ معرب، خضر بن احمد، اوایل جمادی الاول ۷۸۳، نشانیها شنگرف و حاشیه‌نویسی دارد. ۱۳۱ گ، ۱۷ س، ۱۸×۲۶ سم، شناسه: ۵۳۹.

(۱۹۱)

بستان العارفين

ابواللیث نصر بن محمد سمرقندی، ف ۳۷۵ ق.

عربی، در اخلاق، دارای احادیثی از پیغمبر اکرم ﷺ و صحابه و بعضی از بزرگان و گفته‌هایی از مؤلف.

آغاز: «الحمد لله الذي هدانا لهذا الكتاب و فضلنا على سائر الامم بأكرم انبيائه حمداً يستجلب المرغوب من رضائه و يستعطف المخزون عن عطائه.»

خط نسخ معرب، علی بن حاجی رومی، شوال ۷۱۱، عناوین و نشانیها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه‌نویسی دارد. ۱۸۶ گ، ۲۱ س، ۱۸/۵×۲۶ سم، شناسه: ۱۲۷۶.

(۱۹۴)

التبيان في معاني القرآن

؟

عربی، در قواعد علم معانی و بیان و بدیع بارد و ایرادهای مختصر.

آغاز: «و تعزز عن التذيل و الصلاة و السلام على أفضل مبعوث من أكرم جرثومة.»

انجام: «ختم الكتاب ختام مسك كما ختم بختام خاتم النبیین صلوات الله و سلامه عليه ...»

خط نسخ، محمد بن علی بن الیاس موغانی، اواسط ربیع الاول ۷۷۶، عناوین و نشانیها و جدول صفحه‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و مختصری حاشیه‌نویسی دارد. ۲۲۷ گ، ۱۳ س، ۱۶×۵/۱۱ سم، شناسه: ۴۱۰۶.

(۱۹۷)

التجريد في معاني كلمة التوحيد

احمد بن محمد بن محمد غزالی، ف ۵۱۰ ق.

عربی، در شرح روایت «كلمة لا اله الا الله حصني فمن دخل

حصني امن من عذابي»، به روش عرفانی و فلسفی.

انجام: «فصل كاشف القلوب يقول لا اله الا الله و كاشف الأرواح يقول ...»

خط نسخ، ازسده هشتم، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۱۷ گ، ۱۷ س، ۱۹×۱۴ سم، شناسه: ۹۲۷۷.

(۱۹۸)

تحرير الاحكام الشرعية على مذهب الامامية

علامه حلی حسن بن یوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ ق.

عربی، در فروع فقهی. این نسخه مشتمل بر قاعده اول

و دوم است و از آغاز و انجام افتادگی دارد.

خط نسخ نازیبا، محمود بن محمود بن بدر، سه شنبه ششم

رجب ۷۲۳، در مقام صاحب‌الزمان در حله (پایان قاعده اول)،

عناوین مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده است. در صفحه

آخر قاعده اول انهایی است که علامه حلی برای کاتب نسخه به

تاریخ ۲۶ جمادی‌الآخر ۷۲۴ نوشته است. ۲۸۱ گ، ۲۶ س،

۲۳×۱۶ سم، شناسه: ۶۷۳۲.

(۱۹۵)

التبيان في معاني القرآن

؟

تفسیر عربی مختصری است که بیشتر به معانی الفاظ و کیفیت قرائات اهمیت می‌دهد. این نسخه قسمت دوم کتاب است و از سوره مریم تا آخر قرآن را دربردارد.

آغاز: «کهیعیص. قرأ أبو عمرو بكسر الهاء و فتح الياء ضده ابن عامر و حمزه بكسرهما و ابوبکر الكسائي و الباقون بفتحهما.»

انجام: «عن ابی هریره انه سمع النبی صلی الله علیه و سلم يقول ما اذن الله لشيء ما اذن لنبی حسن الصوت بالقرآن بحضرته.»

خط نسخ، محمد بن محمد الحسینی، اواخر شعبان ۷۶۴، آیه‌ها با مشکی یا شنگرف نشانی دارد. در حاشیه اضافات بسیار نوشته شده و گاهی در برگهای جداگانه نوشته و الصاق شده است. ۳۱۹ گ، ۱۹ س، ۱۹×۵/۱۳ سم، شناسه: ۱۱۴۳.

(۱۹۶)

تبیین الحقایق فی شرح کنز الدقائق

فخرالدین عثمان بن علی زیلعی، ف ۷۴۳ ق.

شرحی است بر کتاب کنز الدقائق نسفی، در فقه حنفی، به عربی. نسخه حاضر جلد اول کتاب است و به باب الاستیلاذ ختم می‌گردد.

آغاز: «الحمد لله الذي شرح صدور العارفين بنور هدايته و زينها بالايمان و ما ألهمها من حكمته.»

انجام: «و ان ملك أنه لا تصير أم ولد له لعدم ثبوت نسبه. و الله أعلم بالصواب.»

خط نسخ، شعبان بن شیخ مکرمین، چهارشنبه دوم ربیع‌الاول ۷۹۳، برای عبدالکریم الحنفی الازاقی نوشته شده

است. عناوین و نشانیها در متن و حاشیه شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه‌نویسی دارد. ۳۹۷ گ، ۲۹ س، ۲۸×۱۹ سم، شناسه: ۱۲۹۰.

(۱۹۹)

برگ از آغاز و پایان نسخه وصالی شده، و در حاشیه تصحیح شده است. ۲۸۷ گ، ۲۴ س، ۱۴×۲۳ سم، شناسه: ۳۷۵۱.

تحریر الاحکام الشرعية علی مذهب الامامیة

علامه حلی حسن بن یوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ ق. این نسخه جزء سوم کتاب است و از آغاز افتادگی دارد. خط نسخ نازیبا، وشاح بن محمد بن عسه، دوم جمادی الاول ۷۱۹، عناوین مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده و نشانی بلاغ دارد. ۴۵ گ، ۲۷ س، ۱۶×۲۲ سم، شناسه: ۸۵۱۵.

(۲۰۳)

تحریر الاحکام الشرعية علی مذهب الامامیة

علامه حلی حسن بن یوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ ق. این نسخه از کتاب نکاح تا دیات است، و از آغاز و انجام آن افتاده است.

(۲۰۰)

تحریر الاحکام الشرعية علی مذهب الامامیة

علامه حلی حسن بن یوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ ق. این نسخه جلد دوم کتاب است. خط نسخ نازیبا، علی بن احمد بن طراد بن ابی الحسن بن الضراب، سلخ جمادی الثانی ۷۳۱، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی و علامت بلاغ دارد. برگها قابل شمارش نیست، سطور مختلف، ۱۵×۲۳ م، شناسه: ۲۶۳۱.

خط نستعلیق، حسن بن حسین بن حسن سرابشروی، ۲۲ جمادی الاخر ۷۳۵، در کاشان، در محله «باب ورده» (پایان جلد دوم، و این نسخه دنباله نسخه قبل است)، عناوین و نشانیها شنگرف، ۲۶۷ گ، ۲۴ س، ۱۵×۲۳ سم، شناسه: ۴۸۳۱.

(۲۰۴)

تحریر الاحکام الشرعية علی مذهب الامامیة

علامه حلی حسن بن یوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ ق. این نسخه از کتاب متاجر تا وصایا را در برمی گیرد. خط نسخ نازیبا، از سده هشتم، نزدیک عصر مولف، عناوین شنگرف یا مشکی درشت یا نوشته نیست، در حاشیه تصحیح شده، برگ اول و آخر نونویس است. ۱۸۸ گ، ۱۶/۵×۲۴ سم، شناسه: ۵۲۰۳.

(۲۰۱)

تحریر الاحکام الشرعية علی مذهب الامامیة

علامه حلی حسن بن یوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ ق. این نسخه از اواخر احکام غسل جنابت شروع می شود. خط نسخ، محمد بن علی الطبری (از شاگردان علامه حلی)، سه شنبه ۲۴ صفر ۷۳۷ (آخر عبادات)، عناوین و نشانیها شنگرف، در بسیاری از صفحه ها تصریح شده است که از روی نسخه مصنف تصحیح و مقابله شده است. ۲۸۸ گ، ۱۹ س، ۱۶×۲۳ سم، شناسه: ۳۸۵.

(۲۰۵)

تحقیق النصرة بتلخیص معالم دارالهجرة

زین العابدین ابوبکر بن الحسین عثمانی مراغی، ف ۸۱۶ ق. عربی، در تاریخ شهر مدینه، که کتاب تاریخ ابن النجار و ذیل آن را با حذف اسناد منظم و تألیف کرده است.

آغاز: «الحمد لله الذي جعل المدينة الشريفة دار هجرة رسوله وأظهر بها بدر الملة الحنيفية فلا مطمع في أفوله». انجام: «انك اللطيف الرحيم المنان ذوالجلال والاکرام ولا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم وحسبنا الله ونعم الوكيل».

خط نسخ معرب، عبدالله بن عبدالکافی بن علی حسنی طباطبایی (طباطبائی)، قاری مصحف در حرم نبوی، نهم

(۲۰۲)

تحریر الاحکام الشرعية علی مذهب الامامیة

علامه حلی حسن بن یوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ ق. این نسخه تا پایان کتاب عتق را دارد. خط نستعلیق، حسن بن حسین بن حسن سرابشروی، اول جمادی الاول ۷۳۵، در کاشان، عناوین و نشانیها شنگرف، چند

ربیع الاول ۷۶۷، در مدینه، عناوین و نشانیها شنگرف، با چند
بلاغ به خطوط مختلف تصحیح شده است. ۹۴گ، ۱۹س،
۴۸۳۷سم، شناسه: ۴۸۳۷.

(۲۰۷)

ترجمه مختصر مصباح المتجهد

؟

ترجمه فارسی مختصر مصباح المتجهد شیخ طوسی، در دعا.
آغاز: «آن را به فارسی ترجمه کنم تا کسی کی به زبان
عربی عالم نباشد و خواهد تا بر آن عمل کند سهل بود.»
انجام: «و تزیدهم بعد الرضا مما أنت أهله یا أرحم
الراحمین اللهم صل علی محمد و اهل بیته الطیبین الطاهرین.»
خط نسخ، از سده هشتم، عناوین شنگرف، در حاشیه
تصحیح شده است. ۲۰۵گ، ۱۷س، ۱۳×۱۷/۵سم، شناسه:

۸۷۷.

(۲۰۸)

الترغیب و الترهیب

ابوالقاسم اسماعیل بن محمد اصفهانی، ف ۵۳۵ق.
عربی، در روایتهایی است که در ترغیب به کارهای نیک
و ترهیب از کارهای زشت وارد شده، با حذف اسناد.
آغاز: «الحمد لله المبدئ المعید الغنی الحمید ذی العفو
الواسع و العقاب الشدید من هداه فهو السدید السعید.»
انجام: «فصل و روی عن عمرو بن شعیب عن ابیه عن جده
ان امرأة ...»

خط نسخ معرب، از سده هشتم، عناوین شنگرف، در حاشیه
تصحیح شده است. ۲۰۸گ، ۱۷س، ۱۸×۲۸سم، شناسه:
۲۶۷۵.

(۲۰۹)

تشید القواعد فی شرح تجرید العقائد

شمس الدین محمود بن عبدالرحمان اصفهانی، ف ۷۴۶ق.
شرحی است عربی بر تجرید الاعتقاد خواجه نصیرالدین
طوسی، در کلام.

آغاز: «و اجلاها منقبة علوم الشریعة التي هي وسیلة
السعداء الی مقاربه الملاء الاعلی و جنة الخلد و ملک لایبلی.»
انجام: «و لقوله علیه السلام من أتى من هذه القادورات شیئاً
فلیسترها بستر الله، هذا آخر ما تیسر لنا من شرح التجرید.»

تصویر تحقیق النصرة

(۲۰۶)

تذکره الفقهاء

علامه حلی حسن بن یوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ق.
کتاب فقهی عربی استدلالی مفصلی است که اقوال
فقهای مذاهب مختلف اسلامی را مشروحاً بیان می‌کند
و ایرادهای فراوانی را بر آنها وارد می‌سازد. این نسخه، سه
جزء اول کتاب است، و از آغاز کتاب طهارت تا پایان زکات
را در بردارد.

خط نستعلیق نازیبا، شب چهارشنبه یازدهم ربیع الاول ۷۲۰
(پایان جزء دوم)، عناوین مشکی درشت، هفده برگ اول و ۲۵
برگ آخر به تاریخ سلخ ربیع الاخر ۸۹۱ نوشته شده است. در
حاشیه تصحیح شده و علامت بلاغ دارد. پایان جزء اول و دوم
انتهایی است که علامه حلی به تاریخ پنجم ربیع الاول سال ۷۲۰
و یازدهم ربیع الاول سال ۷۲۰ نوشته است. ۲۱۳گ، ۲۷س،
۳۷۴۵سم، شناسه: ۳۷۴۵.

هشتم، آیه‌ها با مشکى نشانی دارد، در حاشیه تصحیح شده و کمی حاشیه‌نویسی دارد. ۳۰۱ گ، ۲۹ س، ۱۷×۲۵ سم، شناسه: ۳۵۶۳.

(۲۱۳)

تفسیر القرآن الکریم

ابواللیث نصر بن محمد سمرقندی، ف ۳۷۵ ق. این نسخه، نیمه اول کتاب است.

خط نسخ، از سده هشتم، آیه‌ها با شنگرف نشانی دارد. در حاشیه تصحیح شده و مختصری حاشیه‌نویسی دارد. ۲۶۰ گ، ۲۵ س، ۱۹×۲۷ سم، شناسه: ۱۳۳۵.

(۲۱۴)

تفسیر القرآن الکریم

ابواللیث نصر بن محمد سمرقندی، ف ۳۷۵ ق.

این نسخه جلد سوم کتاب، و شامل سوره کهف تا سوره فاطر است.

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین مشکى درشت، آیه‌ها با شنگرف نشانی دارد، و در حاشیه تصحیح شده است. ۲۴۶ گ، ۱۹ س، ۱۶×۲۳/۵ سم، شناسه: ۳۷۵۸.

(۲۱۵)

تفسیر القرآن الکریم

؟

تفسیری است به عربی، که از مفسران قدیم نقل قول می‌کند. آغاز: «و قال القتیبي في قوله تعالى و لیخس الذین لو ترکوا من خلفهم معناه و لیخس من تکفل الیتامی»

خط نستعلیق، از سده هشتم، عناوین و نشانیها شنگرف، و در حاشیه تصحیح شده است. ۱۷۳ گ، ۱۷ س، ۱۳/۵×۱۸ سم، شناسه: ۴۱۱۲.

(۲۱۶)

التلخیص فی التفسیر

موفق‌الدین احمد بن یوسف کواشی موصلی، ف ۶۸۰ ق.

خط نسخ، محمد بن عبدالعالی بن نجده بن عبداللّه، پنجشنبه چهاردهم ذی‌الحجه ۷۷۰، عناوین در حاشیه به شنگرف و جز خط اصل کتاب، و در حاشیه تصحیح شده است. ۱۸۰ گ، ۲۰ س، ۱۳/۵×۲۱ سم، شناسه: ۳۶۱۳.

(۲۱۰)

تعبیر الرؤیا

؟

عربی، در خواب‌گزاری.

آغاز: «من الفال الحسن أن تسمع من الالفاظ عند من یقص علیک الرؤیا مثل حسن و حسین و نعم و بشر و مبشر.» انجام: «فهذه مکاتبة فی اصول الرؤیا و عبارتها لمن فهمها و أحسن حفظها و واطب علی درسها و حسن عبارتها.» خط نسخ، از سده هشتم، عناوین شنگرف، برگ اول نونویس شده است. ۱۳۴ گ، ۱۱ س، ۱۶/۵×۲۵ سم، شناسه: ۴۵۱۷.

(۲۱۱)

تفسیر القرآن الکریم

ابواللیث نصر بن محمد سمرقندی، ف ۳۷۵ ق.

تفسیر مزجی عربی است که اقوال مفسران و محدثان را آورده است. این نسخه، جلد دوم کتاب است، و از سوره اعراف تا کهف را دربرمی‌گیرد.

خط نسخ، از سده هشتم، در پایان صورت روایت کتاب به طریق قاضی ابوبکر محمد بن علی یعقوبی به تاریخ سلخ رمضان ۶۷۱ دیده می‌شود. ۱۷۹ گ، ۳۰ س، ۱۷×۲۵ سم، شناسه: ۴۸۶۵.

(۲۱۲)

تفسیر القرآن الکریم

ابواللیث نصر بن محمد سمرقندی، ف ۳۷۵ ق.

این نسخه، جلد اول و دوم کتاب و تا پایان سوره کهف است.

خط نسخ، ابراهیم بن شعیب (پایان جلد اول)، از سده

تفسیر مزجی عربی مختصری است که بیشتر به قرائت توجه کرده است. این نسخه، نیمه دوم تفسیر است. خط نسخ، علی بن محمد حسینی (العرر مسی؟)، هشتم ربیع‌الآخر ۷۱۵، آیه‌ها مشکی درشت و عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و مختصری حاشیه‌نویسی دارد. ۱۸۴ گ، ۳۰ س، ۱۶×۲۴ سم، شناسه: ۴۰۱۵.

(۲۱۷)

التلخیص فی التفسیر

موفق‌الدین احمد بن یوسف کواشی موصلی، ف ۶۸۰ ق. این نسخه، نیمه دوم کتاب، و شامل سوره انفال تا پایان قرآن است. خط نسخ، تاج‌الدین ابوالحسن علی بن سیف‌الدین اعلیک بن عبدالله موصلی، شب سه‌شنبه هشتم ربیع‌الاول ۷۲۹، آیه‌ها مشکی درشت، رموز شنگرف، ۳۱۵ گ، ۱۷ س، ۱۶×۲۳/۵ سم، شناسه: ۱۵۵۰.

(۲۱۸)

التلخیص فی التفسیر

موفق‌الدین احمد بن یوسف کواشی موصلی، ف ۶۸۰ ق. این نسخه دارای نیمه دوم تفسیر است. خط نسخ، جمعه ۲۵ ذی‌القعدة ۷۷۶، عناوین و آغاز مطالب شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۲۹۰ گ، ۲۱ س، ۱۶×۲۳ سم، شناسه: ۲۶۴۸.

(۲۱۹)

التلخیص فی التفسیر

موفق‌الدین احمد بن یوسف کواشی موصلی، ف ۶۸۰ ق. از آیه «وکل شیء أحصیناه فی کتاب مبین» (یس: ۱۲) تا سوره توحید را دربرمی‌گیرد، و از آغاز و انجام افتاده است. خط نسخ، از سده هشتم، عناوین و آیه‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و مختصری حاشیه‌نویسی دارد. ۲۰۶ گ، ۱۹ س، ۱۶/۵×۲۴ سم، شناسه: ۶۲۳۳.

(۲۲۰)

التلخیص فی التفسیر

موفق‌الدین احمد بن یوسف کواشی موصلی، ف ۶۸۰ ق. این نسخه، جلد اول کتاب است و از پایان افتادگی دارد. خط نسخ با خط دو نفر، از سده هشتم، الفاظ آیات در بخش اول شنگرف و در بخش دوم مشکی ثلث درشت و در حاشیه تصحیح شده است. ۱۵۹ گ، سطور مختلف، ۱۶×۲۴ سم، شناسه: ۶۴۵۵.

(۲۲۱)

التلخیص فی التفسیر

موفق‌الدین احمد بن یوسف کواشی موصلی، ف ۶۸۰ ق. این نسخه، قسمت دوم کتاب، و شامل سوره مریم تا آخر قرآن است. خط نسخ، از اواخر سده هشتم، بعضی از برگها نونویس است. عناوین شنگرف، آیه‌ها با شنگرف نشانی دارد، و در حاشیه تصحیح شده است. ۲۹۱ گ، ۲۱ س، ۱۸×۲۵ سم، شناسه: ۱۲۱۵.

(۲۲۲)

تلخیص المحصل (نقد المحصل)

خواجه نصیرالدین محمد بن محمد بن الحسن طوسی، ف ۶۷۲ ق. شرح مختصری است بر کتاب المحصل فخرالدین رازی، به عربی، که به نام عظاملک، فرزند بهاء‌الدین محمد جوینی، تألیف شده است. آغاز: «الحمد لله الذي يدل افتقار كل شيء في الوجود اليه على وجوب وجوده و افاضته اياه متصفاً بما امكن على كمال قدرته وجوده.» انجام: «و لما التزمنا تلخيص كلامه في هذا الكتاب فقط فنقطع الكلام حامدين لله و مصلين على نبيه ...» خط نستعلیق، از سده هشتم، برگ هشتم تا هجدهم به خط علامه حلی به گواهی میرداماد در حاشیه برگ هشتم، باقی نسخه از عصر علامه و ظاهراً به خط یکی از شاگردانش باشد. ۱۸۰ گ، سطور مختلف، ۱۱×۲۴/۵ سم، شناسه: ۶۵۲۴.

(۲۲۳)

تلخیص المرام فی معرفة الاحکام

علامہ حلی حسن بن یوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ ق. عربی، بسیار مختصر، در فقه، از طہارت تا دیات. آغاز کتاب: «الحمد لله المتفرد بالقدم والازلیة المتوحد بالبقاء والابدیة.»

آغاز نسخه: «الی المحاذی علی رأی و ما اشتمل علیه الابہام والوسطی لا اللحیة.» انجام نسخه: «ولو كان اسیراً قیل یضمن الدیة و الکفارة والمشترکون تتعدد علیہم الکفارة.»

خط نسخ، از سده ہشتم، و شاید از روزگار مؤلف باشد، عناوین با خط درشت تر و نشانی دارد، در حاشیہ تصحیح شدہ و با چند نوع خط علامت بلاغ دارد. ۱۸۳ گ، ۲۳ س، ۱۹/۵×۱۱ سم، شناسہ: ۴۷۲.

(۲۲۴)

توثیق عری الایمان فی تفضیل حبیب الرحمن

قاضی شرف الدین ہبہ اللہ بن عبدالرحیم حموی بارزی، ف ۷۳۸ ق.

عربی، در فضایل پیغمبر اکرم ﷺ.

آغاز: «حدیث جعفر بن محمد عن ابیہ عن علی بن ابی طالب ان فاطمة طبعت قدراً لغدائہا.»

انجام: «و قد قال ﷺ لا یأتی علیکم زمان الا و الذی بعدہ شر منه فعلیک وفقک اللہ ...»

خط نسخ، در عصر مؤلف، عناوین مشکی درشت، در حاشیہ تصحیح شدہ است. ۲۸۴ گ، ۲۱ س، ۲۶×۱۹ سم، شناسہ: ۱۷۱۳.

(۲۲۵)

التوضیح فی حل غوامض التنقیح

صدر الشریعة عبید اللہ بن مسعود محبوبی بخاری، ف ۷۴۸ ق.

شرحی است عربی بر کتاب تنقیح الاصول خود مؤلف، در اصول فقه.

آغاز: «حامداً لله اولاً و ثانیاً و لعنان الثناء الیہ ثانیاً و علی افضل رسوله محمد و آلہ ...»

انجام: «و یجب الضمان بوجود العصمة و اللہ ولی العصمة و الرحمة و التوفیق و النعمة ...»

خط نستعلیق، شنبہ ۲۲ جمادی الاول ۷۷۵، در ماردين، بسیاری از برگها در سده یازدهم تکمیل شدہ است. عناوین مشکی درشت، در نیمه اول نسخه متن با شنگرف نشانی دارد. با نسخہ ای کہ از روی نسخہ خواندہ شدہ بر مؤلف تصحیح شدہ، مقابلہ گردیدہ است. ۱۴۳ گ، سطور مختلف، ۲۵×۱۷ سم، شناسہ: ۳۷۹۹.

(۲۲۶)

توضیح القانون

سدید الدین کازرونی، ف سده ہشتم.

شرحی است عربی بر کتاب القانون ابن سینا، در طب. این نسخہ، مشتمل بر کتاب اول قانون است.

آغاز: «الطبیعة حاصلة فی العظام من الکبد أو من جهة اخرى.»

آغاز نسخہ بہ خط نستعلیق و بقیہ نسخ، غره جمادی الثانی ۷۷۸، عناوین و نشانیہای متن شنگرف، ۲۹۱ گ، ۳۷ س، ۲۸×۵/۱۶ سم، شناسہ: ۹۱۷۱.

(۲۲۷)

التیسیر فی التفسیر

ابو محمد عبدالعزیز بن احمد دیرینی، ف ۶۹۴ ق.

منظومہ ای است عربی، در ۳۲۶۵ بیت، در تفسیر قرآن کریم. آغاز: «یا رب أنت المستعان الکافی / الواحد الفرد الرحیم

الشافی / الخالق المصور القدير / العالم المیسر الخبیر.»

انجام: «خیر البرایا الانام / خاتم رسل الملک

العلام / و آلہ و صحبہ الموفین / و عمننا بالفضل اجمعین.»

خط نسخ معرب، محمد بن احمد بن صفی بن قاسم بن عبدالرحمان صوفی، مشهور بہ ابن الغزولی، ۲۳ ربیع الاول

۷۵۹، در خانقاه رکنیہ در قاهرہ، عناوین شنگرف، ۱۱۲ گ، ۱۵ س، ۲۶×۵/۱۸ سم، شناسہ: ۲۱۴۹.

(۲۲۸)

جامع العلوم (جامع الستین یا: حدائق الانوار)

فخرالدین محمد بن عمر بن حسین رازی، ف ۶۰۶ ق. شامل گزیده‌ای از مشکلات چهل علم، که برای سلطان علاءالدین تکش، فرزند آلبارسلان خوارزمشاهی، نگارش یافته است.

آغاز: «الحمد لله الذي أنشانا بتصرفه و آثرنا بتصرفه و شرفنا بتكليفه. چون ایزد تعالی مرا از مواهب علمی و مطالب حکمی.»

انجام: «و اما آن ترتیب، کی ابوریحان استخراج کرده است، در این جایگاه نیاورده‌ایم تا معلوم گردد.»

خط نسخ، سال ۷۹۱، عناوین و اشکال شنگرف و بعضی از اشکال ترسیم نشده است. ۱۱۷ گ، ۱۷ س، ۱۵×۲۳ سم، شناسه: ۶۱۹۶.

(۲۲۹)

جوامع الحکایات و لطایف الروایات

جمال‌الدین محمد عوفی یزدی، ف سده هفتم. در اخلاق، به فارسی، شامل صد باب در چهار بخش. این نسخه، جلد دوم کتاب، و از باب یازدهم تا بیست و پنجم را دربردارد.

خط نسخ، حسام المولوی، دهه دوم شعبان ۷۱۵، عناوین شنگرف یا مشکی یا زرین، عبارتهای عربی شنگرف یا زرین، صفحه‌ها مجدول به شنگرف، روی برگ او طره‌ای است رنگین و در آن آمده که نسخه به رسم مطالعه بدرالدوله و الدین لؤلؤ نوشته شده است. ۴۰۱ گ، ۲۵ س، ۲۳×۳۱ سم، شناسه: ۳۰۱۴.

(۲۳۰)

جواهر الفرائض

خواجه نصیرالدین محمد بن محمد بن حسن طوسی، ف ۶۷۲ ق.

در ارث، به عربی، شامل دو بخش.

خط نسخ، یحیی بن تاج‌الشرف بن محمد الموسوی، چهارشنبه ۲۲ شوال ۷۲۵، عناوین و نشانیها شنگرف، در

حاشیه تصحیح شده و دارای حاشیه‌نویسی است. ۱۶ گ، ۱۶ س، ۱۳×۲۰ سم، شناسه: ۹۳۰۶.

(۲۳۱)

حاشیه شرح الاشارات

؟

عربی، در فلسفه. این نسخه، شامل بخش طبیعیات است. خط نسخ، از سده هشتم، عناوین در اوایل نسخه شنگرف و باقی نوشته نیست، چهار برگ اول و برگ آخر نونویس است. ۱۳۱ گ، ۳۵ س، ۱۷×۲۷ سم، شناسه: ۷۴۶۹.

(۲۳۲)

حاشیه شرح العضدی علی مختصر ابن الحاجب

سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی، ف ۷۹۳ ق.

حاشیه‌ای است عربی بر شرح قاضی عضدالدین ایچی بر مختصر ابن حاجب، در اصول فقه.

خط نسخ، ایوب بن قطلوبک حنفی، ۲۷ جمادی‌الاول ۷۹۷، در جوار مدرسه صرعتمشیه در قاهره، عناوین و نشانیها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۱۳۰ گ، ۲۱ س، ۱۴×۱۸/۵ سم، شناسه: ۴۰۹۷.

(۲۳۳)

الحاوی

نجم‌الدین عبدالغفار بن عبدالکریم قزوینی، ف ۶۶۵ ق.

عربی، در فقه شافعی.

آغاز: «الحمد لله المتوحد بالعظمة و الکبریاء المتفرد بدوام العز و البقاء المتحمم بالمجد و البهاء المتمدح بالکمال و النساء.»

انجام: «و القاضی ان غاب أو امتنع و من مجنون لا مشتری

النجم ...»

خط نسخ معرب، از سده هشتم، عناوین شنگرف، در چند جا برگهایی از نسخه افتاده و در پایان مطالب فقهی متفرقه‌ای افزوده شده است. ۵۱ گ، ۱۳ س، ۱۲/۵×۲۲/۵ سم، شناسه: ۹۳۲۸.

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین و نشانیها سنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی مختصر دارد. ۳۳۰ گ، ۲۱ س، ۱۷×۲۵/۵ سم، شناسه: ۹۱۲.

(۲۳۷)

حلیة الابرار وشعار الاخیار فی تلخیص الدعوات والاذکار محی الدین یحیی بن شرف الدین النووی الشافعی، ف ۶۷۶ ق. عربی، در اوراد و اذکار که در اوقات و حالات مختلف خوانده می شوند. این کتاب به نام اذکار النووی نیز مشهور است. آغاز: «الحمد لله الواحد القهار العزیز الغفار مقدر الاقدار مصرف الامور مکور اللیل علی النهار.»

انجام: «کلما ذکره الذاکرون و غفل عنه الغافلون و سائر النبیین و آل کل و سائر الصالحین آمین.»

خط نسخ، خلیل بن علی بن خلیل در «عین الزیتون»، ششم رمضان ۷۹۰، عناوین و نشانیها سنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. دوازده برگ اول نونویس است. ۱۸۲ گ، ۲۶ س، ۱۷×۲۹ سم، شناسه: ۹۲۰.

(۲۳۸)

الدروس الشرعية فی فقه الامامية

شهید اول، محمد بن مکی عاملی، ف ۷۸۶ ق. عربی، در فقه، از طهارت تا رهن.

آغاز: «فظهره باختلاط الكثير به اذا صار مائعاً ولو قدر تخلله أمکن الطهارة.»

انجام: «خلافاً للمبسوط حيث ابطل الشرط ولو شرط فی الرهن انتفاع المرتهن.»

خط نسخ معرب، عیسی بن سلیمان بن عیسی (پایان کتاب اقرار)، از سده هشتم، عناوین سنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۲۵۹ گ، ۱۶ س، ۱۳×۱۷ سم، شناسه: ۸۷۶.

(۲۳۹)

دیوان الحماسة

ابوتمام حبیب بن اویس الطائی، ف ۲۳۱ ق. ایاتی از بهترین اشعار فصحای عرب را انتخاب کرده

(۲۳۴)

الحاوی فی الطب

محمد بن زکریا رازی، ف ۳۱۱ ق. عربی، در قواعد کلی طب و حفظ الصحة و چگونگی درمان بیماریها. این نسخه، جزء سوم کتاب است.

آغاز: «بن ماسویه قال ان صب فی الاذن مع خل و کندر بدهن ورد ینفع.»

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین سنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۹۰ گ، سطور مختلف، ۱۸×۲۷/۵ سم، شناسه: ۴۲۸۲.

(۲۳۵)

حدائق الحقائق فی تفسیر دقائق أحسن الخلائق (شرح

نهج البلاغه)

قطب الدین محمد بن حسین بیهقی کیدری، ف سده ششم. شرحی است مختصر بر نهج البلاغه شریف رضی، به عربی.

آغاز: «الكفل علی بیاض النهار فهذا نتیجة طبع كالماء رقیق و صنع فی تألیف كلام دقیق.»

انجام: «قوله ما اخذ الله علی اهل الجهل أن يتعلموا حتی أخذ علی اهل العلم أن يعلموا، قيل ان الامور المعقولة ...»

خط نسخ، از سده هشتم، علایم سنگرف و در حاشیهها مشکی، ۲۱۴ گ، ۱۹ س، ۱۶×۲۴ سم، شناسه: ۸۱۸.

(۲۳۶)

حل مشكلات الاشارات و التنبيهات

خواجه نصیرالدین محمد بن محمد بن حسن طوسی، ف ۶۷۲ ق.

شرحی است عربی بر کتاب الاشارات و التنبيهات ابن سینا. آغاز: «اکثر مما ینسب الی الله و فی الحالة الثانية قریباً منه و فی الحالة الثالثة أقل منه.»

انجام: «فهذا ما تیسر لی من حل مشكلات كتاب الاشارات و التنبيهات ... و الله ولی السداد.»

و در ده باب آورده است. این کتاب به نام باب اول آن، باب الحماسة، مشهور شده است.

آغاز: «حمداً لمن الهم العقول نواهل الوقول ... قال: احب اليك ما غرد الجمود / و اجرد بالتداني و الارود.»
انجام: «قلت رفق الرشوق منها سروق / سرقطني و سرقطني العنات.»

خط نسخ معرب، از سده هشتم، برگ اول و آخر نونویس است، و خلیل بن سید سلیمان آن را نوشته است. ۱۴۱ گ، ۱۵ س، ۱۵×۲۱ سم، شناسه: ۴۴۲۶.

(۲۴۰)

ذخیره خوارزمشاهی

امیر زین‌الدین اسماعیل بن حسین حسینی گرگانی،
ف ۵۳۱ یا ۵۳۵ ق.

در طب، به فارسی، شامل ده کتاب. نسخه مذکور دارای کتاب ششم از ذخیره است.

خط نستعلیق، حسین بن شکرالله الفراهانی، جمعه سلخ ذی‌القعدة ۷۷۲، عناوین و نشانیها سنگرف و گاهی مشکی درشت، ۳۶۷ گ، ۲۵ س، ۱۷×۲۶/۵ سم، شناسه: ۹۰۷.

(۲۴۱)

ذخیره خوارزمشاهی

امیر زین‌الدین اسماعیل بن حسین حسینی گرگانی،
ف ۵۳۱ یا ۵۳۵ ق.

این نسخه مشتمل بر کتاب اول تا چهارم است.
خط نسخ، از سده هشتم، برای کتابخانه یکی از شخصیت‌های مهم نوشته شده، که نامش روی برگ اول خوانده نمی‌شود. ۳۵۴ گ، ۲۵ س، ۲۳×۳۰/۵ سم، شناسه: ۳۸۰۹.

(۲۴۲)

ذخیره خوارزمشاهی

امیر زین‌الدین اسماعیل بن حسین حسینی گرگانی،
ف ۵۳۱ یا ۵۳۵ ق.
این نسخه قطعه‌ای از بخش تشریح کتاب است.

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین سنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۷۳ گ، ۲۵ س، ۱۵×۲۲ سم، شناسه: ۸۳۳۷.

(۲۴۳)

ذخیره خوارزمشاهی

امیر زین‌الدین اسماعیل بن حسین حسینی گرگانی،
ف ۵۳۱ یا ۵۳۵ ق.

این نسخه از کتاب اول تا بخش اول از کتاب سوم است.

خط نستعلیق، از سده هشتم، عناوین سنگرف یا مشکی درشت، ۲۲۰ گ، ۲۵ س، ۲۱×۳۲ سم، شناسه: ۷۰۳۹.

(۲۴۴)

ذخیره خوارزمشاهی

امیر زین‌الدین اسماعیل بن حسین حسینی گرگانی،
ف ۵۳۱ یا ۵۳۵ ق.

این نسخه شامل سه کتاب اول است، و از آغاز و انجام افتادگی دارد.

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین و نشانیها سنگرف و مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده است. ۲۸۳ گ، ۲۳ س، ۲۴×۳۳ سم، شناسه: ۴۶۲۳.

(۲۴۵)

روض الجنان و روح الجنان (تفسیر ابوالفتوح)

ابوالفتوح حسین بن علی خزاعی نیشابوری،
ف سده ششم.

تفسیری است به فارسی، که با استفاده از اقوال مفسران به جنبه‌های ادبی و لغوی و تاریخی پرداخته است. این نسخه شامل سوره اعراف تا کهف است، و از آغاز و انجام افتاده دارد.

خط نسخ، آیه‌ها ثلث معرب، از سده هشتم، نسخه رطوبت دیده و فرسوده شده است. ۲۱۵ گ، ۲۱ س، ۱۴×۳۱ سم، شناسه: ۷۴۵۱.

(۲۴۶)

روض الراحین فی حکایات الصالحین

عبدالله بن اسعد یافعی یمنی، ف ۷۶۸ ق.

عربی، در تصوف، شامل پنج فصل.

آغاز: «الحمد للمعروف بالمعروف الموصوف بالكمال في الازال المقدس عن النقص و المثل و الشريك و الضد و الزوجة.»

انجام: «أرجو فضل الله العظيم المؤمل حصولها ان شاء الله عزوجل و صلى الله على سيدنا محمد النبي الكريم و على آله و أصحابه أجمعين.»

پنجشنبه ۲۳ رجب ۷۸۴، عناوین و نشانیها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است، دو برگ اول از اصل نسخه نیست و بعداً تکمیل شده است. ۲۲۸ گ، ۱۹ س، ۲۰×۲۵/۵ سم، شناسه: ۳۵۴۷.

(۲۴۷)

ریاض الصالحین

محمّد الدین یحیی بن شرف الدین النووی الشافعی،

ف ۶۷۶ ق.

شامل احادیثی است در ۲۶۵ باب در آداب اخلاقی و انواع اذکار و دعاهایی که انسان را به یاد آخرت می اندازد.

آغاز: «الحمد لله الواحد القهار العزيز الغفار مكور الليل على النهار تذكرة لاولي القلوب و الابصار و تبصرة لاولى الالباب و الاعتبار.»

انجام: «و بارك على محمد كما باركت على آل ابراهيم انك حميد مجيد.»

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین و آغاز روایتها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۲۱۶ گ، سطور مختلف، ۱۸×۲۶ سم، شناسه: ۲۶۲۵.

(۲۴۸)

زبدة الطب

امیر زین الدین اسماعیل بن حسین حسینی گرگانی،

ف ۵۳۱ یا ۵۳۵ ق.

عربی، در طب، شامل نه مقاله. این نسخه مشتمل بر هر سه بخش کتاب است.

به جز بخش اول باقی کتاب به خط نسخ، ایرانشاه بن عمر بن عبدالعزیز، نهم ذی الحجه ۷۱۰، عناوین شنگرف یا مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده است. ۴۰۳ گ، ۱۹ س، ۱۶×۲۴ سم، شناسه: ۳۷۴۷.

(۲۴۹)

السامی فی الاسامی

ابوالفضل احمد بن محمد میدانی نیشابوری، ف ۵۱۸ ق. فرهنگ موضوعی عربی است با ترجمه فارسی آنها در چهار بخش.

آغاز: «ثقة الملك شمس الكتاب ابي البركات علي بن مسعود بن اسماعيل أدام الله رفعته.»

خط نسخ معرب، دوم ربیع الآخر ۷۶۸، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۱۰۳ گ، ۱۷ س، ۱۶/۵×۱۴ سم، شناسه: ۴۴۵۵.

(۲۵۰)

شرائع الاسلام

محقق حلی جعفر بن حسن بن یحیی بن سعید، ف ۶۷۶ ق. کتاب فقهی عربی مشهوری است در چهار قسم: عبادات و عقود و ایقاعات و احکام، و هر قسم دارای چند کتاب است که مجموع آنها ۵۲ کتاب است.

آغاز: «اللهم اني أحمدك حمداً يقل في انتشاره حمد كل حامد ... و بعد فان و رعاية الايمان توجب قضاء حق الاخوان و الرغبة في الثواب تبعت على مقابلة السؤال بالجواب.»

انجام: «ولو قيل يعقل عنه عصبته المسلمون كان حسناً لان ميراثه لهم على الاصح، و حيث اتينا بما قصدناه و وفينا بما وعدناه فلنحمد الله ...»

خط نسخ، بعضی کلمات معرب، حسین بن محمد استرآبادی، پنجشنبه چهارم ربیع الآخر ۷۰۳ (آخر جزء اول)،

(۲۵۴)

شرائع الاسلام

محقق حلی جعفر بن حسن بن یحیی بن سعید، ف ۶۷۶ ق. خط نسخ، از سده هشتم، عناوین مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده و با چند خط حاشیه‌نویسی دارد. دو برگ اول و برگ آخر نونویس است. ۲۴۸ گ، ۲۲ س، ۱۵×۲۳ سم، شناسه: ۳۱۹۰.

(۲۵۵)

شرح اسماء حسنی

؟

شرحی است فارسی بر اسمای الهی، شامل روایتهای نبوی و گفتار بزرگان عرفان و تصوف.

آغاز: «افتتاح کرده شد شرح اسامی خداوند جل جلاله به پارسی ... معنی هو او بود و در میان عوام تا هو را بالله تعریف نکنی.»

انجام: «و در آیند آنج صافی است اعضا و اجزا به اندازه خود می‌ستانند مابقی ثقل را به اصل ...»

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین و نشانیها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۲۱۴ گ، ۲۵ س، ۱۶×۲۳ سم، شناسه: ۱۲۰۲.

(۲۵۶)

شرح الالفیة فی النحو

بدرالدین محمد بن محمد بن مالک، ف ۶۸۶ ق.

شرح مشهوری است به عربی بر ارجوزة الخلاصة، که به نام الفیه ابن مالک مشهور است.

آغاز: «حمداً لله سبحانه بما له من المحامد علی ما أسبغ من نعمه البوادی و العوائد و الصلاة علی نبیه محمد المرسل رحمة للعالمین.»

انجام: «الادغام ... یدغم اول المثلین تحرکاً فی اول کلمة واحدة و لم یصدرا و لم یکن ماهما ...»

خط نسخ معرب، از سده هشتم، عناوین شنگرف یا مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده است. هشت برگ اول نونویس است. ۲۱۰ گ، ۲۳ س، ۱۷×۲۴/۵ سم، شناسه: ۴۰۵.

عناوین با خط درشت مشکی، با خطوط مختلف حاشیه‌نویسی دارد. در حاشیه‌های با سه خط بلاغ نوشته شده است. ۱۹۶ گ، ۲۴ س، ۱۴×۲۲ سم، شناسه: ۲۰۲.

(۲۵۱)

شرائع الاسلام

محقق حلی جعفر بن حسن بن یحیی بن سعید، ف ۶۷۶ ق.

آغاز و انجام نسخه افتاده است.

خط نسخ، محمد بن حسن بن محمد غزنوی، نهم صفر ۷۳۸ (پایان جزء اول)، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و نشانی بلاغ و حاشیه‌نویسی مختصر دارد. ۲۲۷ گ، ۲۵ س، ۱۷/۵×۲۶ سم، شناسه: ۷۴۶۳.

(۲۵۲)

شرائع الاسلام

محقق حلی جعفر بن حسن بن یحیی بن سعید، ف ۶۷۶ ق.

خط نسخ، موسی بن حسن بن یوسف بن هلال بن النعمان المناری، سوم ربیع‌الاول ۷۵۸، عناوین و نشانیها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و علامت بلاغ دارد. ۱۸۳ گ، ۲۵ س، ۱۹×۲۶ سم، شناسه: ۳۷۸۷.

(۲۵۳)

شرائع الاسلام

محقق حلی جعفر بن حسن بن یحیی بن سعید، ف ۶۷۶ ق.

این نسخه نیمه دوم کتاب و از احکام تا دیات را دارد.

خط نسخ معرب، از سده هشتم، که محمد بن علی بن محمد بن نعمت آن را به تاریخ چهارم صفر ۸۵۶ تکمیل کرده است. عناوین در بخش اصل مشکی درشت و در بخش تکمیلی شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و دارای حاشیه‌نویسی است. ۱۴۳ گ، سطور مختلف، ۱۶×۲۳/۵ سم، شناسه: ۸۶۲۶.

(۲۵۷)

شرح تلخیص المفتاح

؟

شرحی است عربی بر کتاب معروف تلخیص المفتاح جلال‌الدین قزوینی، مشهور به خطیب دمشق. آغاز: «الحمد لله المرشد ببدايع حكمته الى معاني القرآن الموجد على السنة بريته بدائع البيان المقدس من انشاء الشر و قصر الاحسان.» انجام: «أو تفعلون فعل من يكون سقيماً لا يميز بين الحسن و القبيح بناء الخطاب و القياس بياء الغيبة ...». خط نسخ، از سده هشتم، متن شنگرف و در حاشیه تصحیح شده است. ۶۷گ، ۲۱ س، ۲۰×۱۳/۵ سم، شناسه: ۷۵۵۲.

(۲۵۸)

شرح الحاوی

شیخ علاء‌الدین علی بن اسماعیل قونوی، ف ۷۲۹ ق. شرحی است استدلالی بر کتاب الحاوی شیخ نجم‌الدین عبدالغفار قزوینی. نسخه حاضر جلد دوم کتاب است. آغاز: «قوله باب انما ينعقد العقد الاصل في الباب الاجماع و آيات من الكتاب نحو قوله تعالى الا أن تكون تجارة عن تراض.» خط نسخ، محمد العلاء ابیوردی، پنجشنبه ۲۷ جمادی‌الاول، (تاریخ در وصالی برگها از بین رفته و روی برگ اول به خط کاتب نسخه سال ۷۳۴ است). در مدرسه مستنصریه بغداد، عناوین مشکئی درشت، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه‌نویسی دارد. ۲۷۵گ، ۲۳ س، ۲۳×۱۵/۵ سم، شناسه: ۳۴۶۹.

(۲۵۹)

شرح الشافیه

فخرالدین احمد بن الحسن جاربردی، ف ۷۴۶ ق. شرحی است عربی بر کتاب الشافیه ابن‌حاجب، در نحو. خط نسخ، عبدالعزیز بن ابی‌بکر بن عبدالعز الحافظ، شنبه دهم ربیع‌الآخر ۷۲۱، در تبریز، عناوین مشکئی درشت، در

حاشیه تصحیح شده است. ۱۶۹گ، ۱۷ س، ۱۶×۱۲ سم، شناسه: ۱۹۶۷.

(۲۶۰)

شرح الشافیه

فخرالدین احمد بن الحسن جاربردی، ف ۷۴۶ ق. خط نسخ، ابراهیم بن محمد بن محمد حسینی کازرونی، جمعه ۲۵ ربیع‌الاول ۷۶۶، عناوین شنگرف و گاهی نوشته نیست. در حاشیه تصحیح شده و حاشیه‌نویسی دارد و متن نیز در حاشیه نوشته شده است. ۱۶۸گ، ۲۴ س، ۱۹×۱۳ سم، شناسه: ۱۲۶۲.

(۲۶۱)

شرح شواهد المطول

نصرالله بن عبدالؤمن سمرقندی، ف سده نهم. ابیاتی را که سعدالدین تفتازانی در کتاب المطول فی شرح تلخیص المفتاح بدانها استشهاد نموده، به ترتیب خود کتاب شرح کرده است. آغاز: «فمن روی مستشزرات بكسر الزاء جعله من اللازم و من روی بفتحها جعله من المتعدی.» انجام: «و لا ذاقت الدنيا فراقك و لا عدمتك يدعوله بدوام البقاء و الله أعلم بالصواب.» خط نستعلیق، عبدالؤمن بن عبیدالله سمرقندی، اوایل ربیع‌الآخر ۷۸۱، عناوین و ابیات اصل شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۸۵گ، ۲۵ س، ۲۴×۱۵ سم، شناسه: ۱۱۹۸.

(۲۶۲)

شرح العمدة

ابن مالک محمد بن عبدالله طائی جیانی، ف ۶۷۲ ق. شرحی است عربی بر کتاب عمدة الحافظ و عدة الالفاظ خود مؤلف که در قواعد نحوی نوشته شده. آغاز: «يتضمن معنى استفهام نحو اين صار زيد صاحب من كان صاحبك.»

خط نسخ، از سده هشتم، متن و عناوین شنگرف، و در حاشیه تصحیح شده است. ۳۰۳ گ، ۲۵ س، ۱۷/۵×۲۵ سم، شناسه: ۸۱۱.

(۲۶۵)

شرح القانون

قطب‌الدین محمود بن مسعود شیرازی، ف ۷۱۰ ق.

این نسخه جلد اول کتاب است.

خط نسخ، از سده هشتم، متن شنگرف، و در حاشیه تصحیح شده است. ۲۵۷ گ، ۲۷ س، ۱۸×۲۲ سم، شناسه: ۳۷۷۱.

(۲۶۶)

شرح الکافیة

نجم‌الائمة محمد بن الحسن استرآبادی، مشهور به رضی‌الدین، ف ۶۸۶ ق.

شرحی است عربی بر الکافیة ابن‌حاجب، در نحو.

انجام: «ولا يجوز في بشر الا النصب بناء على أنه يدل و البديل يجب ...»

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین و نشانیها شنگرف و در حاشیه مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده و گاهی حاشیه‌نویسی دارد. ۱۶۷ گ، سطور مختلف، ۱۸×۲۷/۵ سم، شناسه: ۵۵۲۸.

(۲۶۷)

شرح الکافیة

؟

شرحی است عربی بر الکافیة ابن‌حاجب، در نحو.

آغاز: «قوله الكلمة لفظ وضع لمعنى مفرد، قوله لفظ يشمل الكلمة و غيرها لانه لما يتلفظ به.»

انجام: «فلا يلزم من اعتبار اللزوم للكلمة عند عروض حذفه اعتبار الجائز عند عروض الحذف، و الله اعلم بالصواب.»

خط نسخ معرب، ششم محرم ۷۰۶، در دمشق، عناوین مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده و گاهی حاشیه‌نویسی دارد. ۱۸۵ گ، ۱۷ س، ۱۴×۱۹/۵ سم، شناسه: ۲۸۳۵.

انجام: «و منه ثبوت هاء السكت في وصل ما ليه و نظائره.»
خط نسخ معرب، عبدالرحمان بن محمد بن العتایقی، هشتم رجب ۷۳۴، در مدرسه مستنصریه بغداد، عناوین و نشانیها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و گاهی علامت بلاغ دارد. ۲۲۸ گ، ۱۳ س، ۱۲×۱۵ سم، شناسه: ۱۱۱۹.

(۲۶۳)

شرح القانون

علامه حلی حسن بن یوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ ق.

شرحی است عربی بر کتاب القانون ابن‌سینا، و نسخه حاضر از فن ثالث شروع می‌شود و به آخر کتاب پایان می‌یابد. در انتساب این کتاب به علامه حلی تردید است.

آغاز: «قال رحمه الله الفن الثالث من الكتاب الاول ... أما ذكر سبب الصحة و المرض في أول الكلام في حفظ الصحة فوجه ظاهر.»

انجام: «و احيله العلوم التي رمقها قليل و ينضحها ضئيل و انصارها معدومون و اهلها محرومون و الله يعز شخصها ...»

خط نسخ، از سده هشتم، متن با شنگرف نوشته شده و در حاشیه تصحیح شد است. ۲۲۷ گ، سطور مختلف، ۱۶×۲۴ سم، شناسه: ۱۲۷۵.

(۲۶۴)

شرح القانون

قطب‌الدین محمود بن مسعود شیرازی، ف ۷۱۰ ق.

شرحی است عربی بر کتاب القانون ابن‌سینا، که به نام عضدالدوله محمد بن تاج‌الدوله علی ساوی نوشته شده است. نسخه حاضر از اول کتاب شروع می‌شود و تا پایان تعلیم چهارم را دارد، و گویا برگهایی از جاهای مختلف افتاده است. آغاز: «رب أنعمت فزد، ان اولی ما افتتح به خطاب و احرى ما ابتدء به کتاب حمد الله تعالی المنعم بحياة النفوس.»

انجام: «لانهما قریبان من مخرج الاثفال و الفضلات فلکما اجتمع فيه شیء اندفع الی خارج، تم التعلیم الرابع ...»

(۲۶۸)

شرح کتاب فی الکلام

؟

شرحی است عربی بر متنی در کلام، به روش اهل سنت، شامل شانزده صحیفه.

آغاز: «للموجود حتى يلزم الاشتراك بين الجميع بل هنا عين النزاع.»

انجام: «و أما اذا كان للنفس مع البدن فأيضاً ذلك واضح ...»

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۱۶۶ گ، ۲۳ س، ۱۴×۱۹/۵ سم، شناسه: ۳۴۲۹.

(۲۶۹)

شرح المجسطی

؟

شرح مختصری است به عربی، در علم هیئت، با عناوین «ق» و «ن».

آغاز: «ق وتر الخمس، ن لما فی ح ك ح الاصول.»

انجام: «اکثر من ره بعد التيمن عنه لان الاول ط ح.»

خط نستعلیق، از سده هشتم، عناوین و نشانیها شنگرف و گاهی مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده و گاهی حاشیه نویسی دارد. ۱۶۶ گ، ۱۷ س، ۱۲×۱۶ سم، شناسه: ۳۳۱۹.

(۲۷۰)

شرح مختصر الاصول

قاضی عضدالدین عبدالرحمان بن احمد ایجی، ف ۷۵۶ ق.

این کتاب شرحی است عربی بر کتاب مختصر الاصول ابن حاجب.

خط نسخ، اسماعیل بن محمد بن عبدالله شفره، دوشنبه چهاردهم ربیع الاخر ۷۵۱، متن بر فراز صفحه‌ها نوشته شده است. عناوین شنگرف یا نوشته نیست. در حاشیه تصحیح شده

و حاشیه نویسی دارد. ۲۰۰ گ، ۲۷ س، ۱۴×۲۴/۵ سم، شناسه: ۱۰۶۹.

(۲۷۱)

شرح مختصر الاصول

قاضی عضدالدین عبدالرحمان بن احمد ایجی، ف ۷۵۶ ق. آغاز: «و الجواب بعد تسلیم کونه معلوماً ان توقف تصور غیر العلم انما هو علی حصول العلم بغیره.»

انجام: «أرشدنا الله و اياكم بما ينفعنا فی الدنيا و الآخرة و يكون مقروناً برضاه و مقرباً الی عفوه و رحمته.»

خط نسخ، عبدالرحمان عمر بن عبدالله تربتی، جمعه ۲۶ رمضان ۷۵۷، عناوین و نشانیها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۱۱۸ گ، ۲۷ س، ۱۶×۲۴/۵ سم، شناسه: ۸۲۳.

(۲۷۲)

شرح مختصر الاصول

قاضی عضدالدین عبدالرحمان بن احمد ایجی، ف ۷۵۶ ق. خط نستعلیق، نجم الدین کرخینی، یکشنبه دوم جمادی الاول ۷۸۵، در محله افرنج تبریز، عناوین و نشانیها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد. ۱۹۳ گ، ۲۵ س، ۱۴×۲۲ سم، شناسه: ۳۷۳۰.

(۲۷۳)

شرح مختصر الاصول

قاضی عضدالدین عبدالرحمان بن احمد ایجی، ف ۷۵۶ ق. خط نسخ، از سده هشتم، عناوین و نشانیها شنگرف، متن بر فراز صفحه‌ها نوشته شده، برگ اول و سه برگ آخر و برگهایی دیگر از نسخه نونویس است. ۱۷۲ گ، سطور مختلف، ۱۹×۲۵ سم، شناسه: ۱۳۱۴.

(۲۷۴)

شرح مختصر الاصول

؟

شرحی است عربی بر کتاب مختصر الاصول ابن الحاجب،

در نحو. این نسخه، جلد اول کتاب است، و این شرح، جز شرح قاضی عضدالدین ایجی است، که بدانها اشاره شد.

آغاز: «ینکره الثاقب الی أقصى المدارج الانسانیة راقباً بحدسه الصائب الی أعلى المعارج النفسانیة.»

انجام: «لما امکن التجوز به عن التکرار وکان مرجوحاً لعدم استلزامه له و علی تقدیر التساوی یسلم ما ذکرناه.»

خط نستعلیق نازیبا، خلیل نخجوانی، دوازدهم محرم ۷۷۴، در شوشتر، عناوین شنگرف یا مشکى درشت، در حاشیه تصحیح شده است. ۱۹۲ گ، ۲۹ س، ۱۶×۲۴ سم، شناسه: ۳۲۴۹.

(۲۷۵)

شرح المختصر فی الفروع

؟

شرحی است عربی بر کتاب المختصر فی الفروع ابو جعفر احمد بن محمد طحاوی، در فقه حنفی. نسخه مذکور، از آغاز کتاب تا مقداری از کتاب صلح را دارد.

آغاز: «قال ابو جعفر احمد بن محمد بن سلامة ... قال الشيخ الامام: ابو جعفر کنیته و اسمه احمد و الازد قبيلة من قبائل الیمن.»

انجام: «و القبض قبل الافتراق شرط نحو أن یكون حقه الف درهم ...»

خط نسخ، از سده هشتم، برگها رطوبت دیده و بعضی از آنها پاک شده، و در حاشیه تصحیح شده است. ۲۳۶ گ، ۲۳ س، ۱۵×۲۲ سم، شناسه: ۱۵۰۱.

(۲۷۶)

شرح مقامات الحریری

؟

شرحی است عربی بر مقامات حریری.

آغاز: «فهی أخذ البیت بأسره غصباً من غیر تغییر شیء منه و لا علی سبیل رفوء أو المام او اشمام كما فعل عبداللہ بن الزبیر.»

انجام: «و هی صنعة بدیعة ملیحة تدل علی قدرة الطبيعة

و قوة القریحة.»

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین مشکى درشت یا نوشته نیست. ۲۰۷ گ، ۱۷ س، ۱۵×۱۹ سم، شناسه: ۱۴۵۹.

(۲۷۷)

شرح الوجیز فی الفروع

ابوالقاسم عبدالکریم بن محمد قزوینی رافعی شافعی، ف ۶۲۳ ق.

شرح مختصری است به عربی بر کتاب الوجیز ابو حامد غزالی، در فقه شافعی. نسخه مذکور، از کتاب بیوع شروع و به کتاب ضمان ختم می‌شود.

آغاز: «قال کتاب البیوع و النظر فی خمسة اطراف: الاول فی صحته و فساده و فیہ أربعة ابواب.»

انجام: «كما اذا أطلق کل واحد منهما مع نصف العبد لان هناك تناول العقد الصحیح جمیع العبد.»

خط نسخ نازیبا، محمود بن اسماعیل الاردبیلی، نیمه رجب ۷۱۹، عناوین با خط مشکى درشت، و کمی حاشیه‌نویسی دارد. ۲۳۰ گ، ۲۳ س، ۱۶/۵×۲۴ سم، شناسه: ۲۲۸.

(۲۷۸)

شرح وقایة الروایة

صدرالشریعة الثانی عبیدالله بن مسعود محبوبی حنفی، ف ۷۵۰ ق.

شرحی است عربی بر کتاب وقایة الروایة فی مسائل الهدایة، در فقه حنفی. این نسخه جلد اول کتاب و تا پایان کتاب الخثی را دربردارد.

خط نسخ، محمد بن زین العرب بن عبیدالله بن احمد، چهاردهم صفر ۷۹۰، عناوین مشکى درشت، نشانیها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است و مختصری حاشیه‌نویسی دارد. ۱۸۲ گ، ۲۷ س، ۱۸×۲۹ سم، شناسه: ۱۳۱۳.

(۲۷۹)

الشفای بتعریف حقوق المصطفیٰ

قاضی عیاض بن موسی الیحصبی، ف ۵۴۴ ق.

عربی، در فضایل پیغمبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، در چهار بخش. آغاز: «یذهب بالابصار ولم يذهب واكاد أخفيها ولم يفعل». خط نسخ، ازمر بن عبدالله الحمیدی، اول محرم ۷۲۰، عناوین مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده است. ۱۵۸ گ، ۱۲ س، ۱۳×۱۸ سم، شناسه: ۲۷۶۲.

(۲۸۳)

صاح اللغة

ابونصر اسماعیل بن حماد جوهری، ف ۳۹۳ ق. عربی، در مفردات لغوی، به ترتیب حرف آخر کلمات. این نسخه مشتمل بر حروف ص تا حرف ق است، و از آغاز و انجام افتاده دارد.

خط نسخ معرب، از سده هشتم، لغات مشکی درشت، ۳۵۸ گ، ۱۷ س، ۱۸×۲۷ سم، شناسه: ۲۹۸۸.

(۲۸۴)

صحیح بخاری (الجامع الصحیح)

ابوعبدالله محمد بن اسماعیل بخاری، ف ۲۵۶ ق. از کتب بسیار مشهور حدیثی ششگانه اهل سنت. این نسخه از «باب اذا وجد مع الصيد كلباً آخر» تا باب «قوله فاقروا ما تيسر من القرآن» را در بردارد، و از آغاز و پایان نسخه افتاده است. خط نسخ معرب، از سده هشتم، عناوین مشکی درشت و در حاشیه با چند نوع خط تصحیح شده است. ۱۴۴ گ، ۲۱ س، ۱۹×۲۷ سم، شناسه: ۸۶۳۷.

(۲۸۵)

صحیح بخاری

ابوعبدالله محمد بن اسماعیل بخاری، ف ۲۵۶ ق. نسخه مزبور، از آغاز کتاب تا پایان «کتاب فرض الخمس» را داراست.

خط نسخ معرب، از سده هشتم، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد. ۲۰۷ گ، ۲۷ س، ۱۸×۲۷ سم، شناسه: ۱۱۶۰.

(۲۸۶)

صحیح بخاری

ابوعبدالله محمد بن اسماعیل بخاری، ف ۲۵۶ ق.

(۲۸۰)

الشفاء بتعريف حقوق المصطفى

قاضی عیاض بن موسی الیحصبی، ف ۵۴۴ ق. خط نسخ، از سده هشتم، که برای کتابخانه یکی از شاهان نوشته شده است. عناوین شنگرف یا مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده و با چند خط علامت بلاغ دارد. ۲۵۶ گ، ۱۹ س، ۱۴×۵×۲۰ سم، شناسه: ۲۸۱۹.

(۲۸۱)

الشفاء فی علل القراءات

ابوالفضل احمد بن محمد بن محمد حریری بخاری. عربی، در قرائات مشهور قراء، و علت و سبب هر کدام از آن قرائتها. آغاز: «الحمد لله الذي بنعمته تتم الصالحات ... و بعد فهذه حجج القراءات المشهورة و علل الروایات المأثورة». انجام: «قلت لان عطف البيان للبيان فكان مظنة دون الاضمار، و الحمد لله رب العالمين».

خط نسخ، محمد بن محمود بن احمد خجندی، ملقب به حلال، غره محرم ۷۰۶، عناوین و آغاز مطالب نسخ درشت، و در حاشیه تصحیح شده است. ۲۰۱ گ، ۳۲ س، ۱۷×۵×۲۹ سم، شناسه: ۵۰۵۲.

(۲۸۲)

الصحائف الالهية

شمس الدین محمد بن اشرف حسینی سمرقندی، ف حدود ۶۰۰ ق.

عربی، در مباحث کلامی، در دو مقصد. خط نسخ، از سده هشتم، عناوین شنگرف، در حاشیه

۷۸ گ، ۱۱ س، ۱۵×۲۲/۵ سم، شناسه: ۱۹۸.

(۲۸۹)

الطاهرة في القراءات العشر الباهرة

شیخ طاهر بن عربشاه اصفهانی، ف ۷۸۶ ق.
قصیده‌ای است عربی، شامل ۱۱۵۳ بیت، در قرائات
دهگانه معروف.

آغاز: «عدوبتها تروي غليلا و لفظها / يحاكي صفادر
و عقداً مفصلاً.»

انجام: «محمد المهدي و الال و صحبه / صلاة بها نرجوا
الشفاعة يوم لا.»

خط نسخ معرب، از عصر ناظم، رموز و عناوین شنگرف،
توضیحات ناظم بین سطرها نوشته شده است، و اجازه وی در
صفحه آخر دیده می‌شود، ۸۴ گ، ۷ س، ۱۷/۵×۲۵ سم، شناسه:
۶۷۲۳.

(۲۹۰)

عنقاء مغرب في معرفة ختم الاولياء و شمس المغرب

محمی‌الدین محمد بن علی بن العربی، ف ۶۳۸ ق.
عربی، در عرفان.

آغاز: «حمدت الهي و المقام عظیم / فأبدی سروراً
و الفؤاد كظیم. أما بعد حمد الله الذي تقدم و الصلاة التي ختم
بها الحمد و تم.»

انجام: «و عند انقضائه وجود ختم أوليائه عند فناء العدد
الوتر المذكور في الشعر.»

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین و نشانیها شنگرف، برگ
اول و دو برگ دیگر نونویس است. ۶۴ گ، ۱۳ س،
۱۰/۵×۱۷/۵ سم، شناسه: ۴۱۰۵.

(۲۹۱)

غاية المراد في شرح نكت الارشاد

شهید اول، محمد بن مکی عاملی، ف ۷۸۶ ق.
شرحی است عربی بر کتاب ارشاد الاذهان علامه حلی، در
فقه.

نسخه مذکور، از اواسط باب «ما ينهي عن السباب و اللعن»
از کتاب الادب شروع می‌شود، و به باب «قول الله تعالى و الله
خلقكم و ما تعملون.» از کتاب القرآن ختم می‌گردد، و از
آغاز و انجام و اواسط افتاده دارد.

آغاز: «ابا و ایل يحدث عن عبد الله قال قال رسول الله
صلى الله عليه و سلم سباب المسلم فسوق.»
انجام: «فقال له و الله لا تفلح أبداً فرجعنا اليه لقلنا له ليس
إذا أحملكم و لكن ...»

خط نسخ معرب، از سده هشتم، عناوین و نشانیها شنگرف،
در حاشیه تصحیح شده و علامت بلاغ دارد. ۱۳۶ گ، ۲۶ س،
۱۸×۲۷ سم، شناسه: ۱۰۲۹.

(۲۸۷)

صحیح مسلم

ابوالحسین مسلم بن حجاج قشیری نیشابوری، ف ۲۶۱ ق.
یکی از صحاح ششگانه حدیثی اهل سنت است. این نسخه،
جلد دوم کتاب است.

آغاز: «عن محمد بن عبد الله بن عبید بن عمیر الليثی ...
قال لي ابن المبارك اذا قدمت علی جریر فاكتب علمه كله.»
خط نسخ معرب، از سده هشتم، عناوین و نشانیها شنگرف
و گاهی زرین، در حاشیه تصحیح شده و مختصری
حاشیه‌نویسی دارد. بسیاری از برگها از نسخه اصل نیست. در
صفحه آخر بلاغ و نشانی قرائت و اجازه چند تن آمده است.
۳۷۵ گ، سطور مختلف، ۱۸×۲۶/۵ سم، شناسه: ۴۲۷۷.

(۲۸۸)

صحيفة سجادية

حضرت سجاد علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب عليه السلام.
آغاز: «حدثنا ابو علي بن همام بن سهل الاسكاف ببغداد قال
حدثنا علي بن مالك.»

خط نسخ معرب، از سده هشتم، در حاشیه تصحیح شده و بر
فراز پشت برگ ۲۱ چنین آمده است: «بلغ عند مستجمع العلوم
شيخ الاسلام و المسلمین زين الملة و الدين مد ظله أیده الله
تعالی.» (ظاهراً مراد شهید ثانی زین‌الدین بن علی عاملی باشد.)

عربی، شامل ۵۶۰ باب، در معارف و اسرار عرفانی طواف کعبه. نسخه یاد شده، دارای سفر شانزدهم و هفدهم و هجدهم، و بنابر تقسیم مؤلف، جلد ششم از ده جلد است. آغاز: «فمن ذلك الاتباع لرسول الله صلى الله عليه و سلم فيما شرع، قال تعالى: قل ان كنتم تحبون الله فاتبعوني يحببكم الله.»

انجام: «فلک النظر في حقيقة ذلك اليقين و هذا القدر كاف و الله يقول الحق و هو يهدي السبيل، انتهى السفر الثامن عشر ...»

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. بنابر یادداشتی به تاریخ ربیع الاول ۷۴۷، این نسخه از روی نسخه مؤلف نوشته شده و با آن مقابله گردیده است. ۳۲۴ گ، ۲۱ س، ۱۶×۲۳ سم، شناسه: ۱۵۴۹.

(۲۹۵)

فوائد السمطين في فضائل المرتضى و البتول و السبطين ابو عبدالله ابراهيم بن محمد حموي، ف ۷۲۲ ق. عربی، در فضایل و مناقب امیرالمؤمنین و اهل بیت عصمت و طهارت عليهم السلام.

انجام: «الباب ۱۹ أنبأني الشيخ الثقة ... ابن الصوفي سماعاً عليه بقراءة احمد بن محمود الجواهری.»
خط نسخ، از سده هشتم، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده، و نسخه برای یکی از وزرا نوشته شده است. ۱۸۳ گ، ۱۹ س، ۱۶×۲۲/۵ سم، شناسه: ۲۹۰۶.

(۲۹۶)

الفصول العمادية في فروع الحنفية ابو الفتح عبدالرحيم بن ابي بكر مرغيناني سمرقندی، ف سده هفتم.

عربی، در احکام معاملات، به روش مذهب حنفی. این نسخه، ربع دوم کتاب است.

آغاز: «دعوى الجهاز، ذكر في الذخيرة رجل زوج ابنته و جهازها فمات فزعم ابوها ان ما دفع اليها من الجهاز امانة.»

خط نسخ، علی بن احمد بن علی، چهارشنبه شانزدهم ذی الحجه ۷۹۰، عناوین و نشانیها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۲۶۲ گ، ۲۳ س، ۱۴/۵×۲۲ سم، شناسه: ۶۱۵۶.

(۲۹۲)

فتح العزيز على كتاب الوجيز

ابو القاسم عبدالکريم بن محمد قزوينی رافعی شافعی، ف ۶۲۳ ق.

شرح مفصل عربی است بر کتاب الوجيز ابو حامد غزالی، در فقه شافعی. نسخه مزبور، از کتاب لقيط شروع و به کتاب صدقات ختم می شود، و جلد پنجم شرح است.

آغاز: «كتاب اللقيط و فيه بابان: الباب الاول في الالتقاط و حكمه و كل صبي ضايع لا كافل له فالتقاطه من فروض الكفایات.»

انجام: «كما لو قال لعبدك انت حر على ألف عتق و يعطى الالف من سهم الغارمين. و الله اعلم بالصواب.»

خط نسخ، حسین بن علی بن بابا بن محمد شیرازی، اواخر ربیع الاول ۷۰۶، در مقام کولوا، عناوین با مشکی درشت، ۲۵۲ گ، ۲۳ س، ۱۶/۵×۲۴ سم، شناسه: ۲۳۲.

(۲۹۳)

فتح العزيز على كتاب الوجيز

ابو القاسم عبدالکريم بن محمد قزوينی رافعی، ف ۶۲۳ ق.

این نسخه کتاب حج تا اوایل کتاب حدود را داراست. آغاز: «جزاء عليه و قال ابن القاسم عليه جزاؤه.»

انجام: «الثالث بمعنى الحرية و هو المراد بقوله تعالى و من لم يستطع منكم طولا أن ينكح المحصنات و قوله.»

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده است. ۷۲ گ، ۲۵ س، ۱۹×۲۷ سم، شناسه: ۱۱۶۶.

(۲۹۴)

الفتوحات المكية في معرفة اسرار المالكية و الملكية

محي الدين محمد بن علي معروف به ابن العربي، ف ۶۳۸ ق.

(۲۹۹)

الفقه
؟

عربی، در فقه اهل سنت، از کتاب طهارت تا کتاب الخنثی. آغاز: «وکل اهاب دبغ طهر الاجلد الخنزیر و الادمی و شعر الانسان و الميتة و عظمهما طاهران.»
انجام: «و من صالح من الورثة علی شیء فاجعل كأن لم یکن و اقسم علی سهام من بقى ما بقى.»
خط نسخ، براء بن یعقوب، سال ۷۱۴، عناوین و نشانیها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و چند برگ نونویس است. ۱۱۱ گ، ۱۵ س، ۱۲×۱۶/۵ سم، شناسه: ۹۴۸۲.

(۳۰۰)

فقه القرآن

قطب الدین سعید بن هبة الله راوندی، ف ۵۷۳ ق.
عربی، در آیات احکام، به ترتیب کتابهای فقهی، از طهارت تا دیات.
خط رقاع، حسن بن یعقوب بن یوسف بن محمد حائری حلّی، سه شنبه ۲۶ شوال ۷۵۹، عناوین مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده است. ۱۹۶ گ، ۲۷ س، ۱۶×۲۳/۵ سم، شناسه: ۱۵۷۰.

(۳۰۱)

فقه مسعودی
؟

فارسی، در فقه اهل سنت، شامل احکام صلات و طهارت، در دو جلد.
آغاز: «فخر رحمه الله صلات خواجه امام اجل سرخس - رحمه الله - درس می گفت. روایت بیرون آمد از ابوبرده.»
انجام: «و اگر از رکعتها اول مانده است، یک رکعت نماز گزارده و سهو آرد، از عهده بیرون آید.»
خط نسخ، از اواخر سده هشتم، عناوین شنگرف و برگها درهم است. در حاشیه تصحیح شده است. ۴۰۶ گ، ۲۳ س، ۱۶×۲۶/۵ سم، شناسه: ۹۱۷۴.

انجام: «و قال القاضی الامام فخرالدین خان و ینبغی أن یكون القول قول منکر الشغل و تمام هذا ینظر فی اجارات فتاواه و الله اعلم.»

خط نستعلیق، از سده هشتم، بعضی از برگها نونویس است. در حاشیه تصحیح شده و دارای حاشیه نویسی مختصر است. ۲۹۲ گ، ۲۰ س، ۱۸×۲۵ سم، شناسه: ۱۷۲۰.

(۲۹۷)

فضائل الاعمال

؟

عربی در فضیلت نماز و روزه و دعاها و امور نیک دیگر که در روزهای سال انجام داده می شوند.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین ... قال حدثنا أبو طالب عن أبيه قال حدثنا أبو طاهر محمد بن نصر.»

انجام: «عن عبد الله بن مخبرة أن رسول الله ...»
خط نسخ معرب، از سده هشتم، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۱۳۲ گ، ۱۵ س، ۱۳/۵×۱۷/۵ سم، شناسه: ۴۰۷۸.

(۲۹۸)

الفقه
؟

عربی، در فقه اهل سنت، که با عناوین «قال» و «قلت» شرح می شود. این نسخه جلد اول است، و به جلد دوم حواله می دهد.

آغاز: «كأولاد الاعمام و الاخوال فکالا جانب فروع لو لم یکن فی الدار حرم بل فیها المالک وحده.»

انجام: «قلت أصحابهما لا یكون. و الله أعلم.»
خط نسخ، سوم رمضان ۷۳۵، عناوین شنگرف، ۲۱ برگ اول، از کتابهای دیگر است که به این نسخه ضمیمه شده. در صفحه آخر بلاغی است که سلمان بن داوود بن ابی البرکات بن عبدالناصر بن نصر بن احمد الکتانی الباسوقی الشافعی نوشته و نسخه را با نسخه ای از مؤلف مقابله کرده است. ۱۶۷ گ، ۲۵ س، ۱۹×۲۶ سم، شناسه: ۲۶۸۱.

(۳۰۲)

الفقه النافع

ناصرالدین ابوالقاسم محمد بن یوسف حسینی مدنی سمرقندی، ف ۶۵۶ ق.

عربی، در فقه حنفی، از کتاب طهارت تا کتاب فرایض. آغاز: «الحمد لله رب العالمین حمداً آمده الابدو عدده أن لا یحصیه العدد و الصلاة و السلام علی الرسول المجتبی». انجام: «فصار له خمسة من اثني عشر سهماً و للابن سبعة من اثني عشر. و الله اعلم».

خط نسخ معرب، ابوبکر بن محمد بن الحسام، سیزدهم ذی القعدة ۷۹۸، عناوین شنگرف، صفحه‌ها مجدول به شنگرف، ۱۴۱ گ، ۱۹ س، ۱۸×۲۶ سم، شناسه: ۹۰۵.

(۳۰۳)

قابوسنامه

امیر عنصرالمعالی کیکاوس بن اسکندر وشمگیر، ف ۴۶۲ ق.

فارسی، در اخلاق، شامل ۴۱ باب.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین. اما بعد چنین گوید جمع‌کننده این کتاب و این پندها امیر عنصرالمعالی ... با فرزند خویش گیلانشاه ...»

انجام: «تا بر تو و بر آن کس ایزد تعالی رحمت کند ...». خط نسخ، از سده هشتم، عناوین و نشانیها شنگرف، ۹۸ گ، ۱۷ س، ۱۸×۲۷ سم، شناسه: ۸۱۹۰.

(۳۰۴)

القانون

شیخ‌الرئیس حسین بن عبدالله بن سینا، ف ۴۲۸ ق. مشهورترین کتاب در طب، به عربی، که انواع بیماریها و درمانها را در آن آورده است. این نسخه جزء یازدهم و دوازدهم کتاب است و از آغاز افتادگی دارد.

خط نسخ، نقولا بن سلیمان المتطیب النصرانی المملکی، سه‌شنبه هفدهم رجب ۷۳۵، عناوین و نشانیها شنگرف، ۲۱۱ گ، ۱۷ س، ۱۸×۲۵ سم، شناسه: ۴۵۱۹.

(۳۰۵)

القانون

شیخ‌الرئیس حسین بن عبدالله بن سینا، ف ۴۲۸ ق. این نسخه از فن چهاردهم کتاب سوم شروع می‌شود، و تا پایان کتاب پنجم را داراست.

آغاز: «اما انفجار من دنبله و اما سدد انفتحت و اما تأکل و قروح متعفته و اما احتراق من الدم». خط نسخ، از سده هشتم، عناوین مشکی درشت، ۲۱۲ گ، ۳۰ س، ۲۷×۳۳/۵ سم، شناسه: ۳۲۸۴.

(۳۰۶)

قانون الادب

حبیب بن ابراهیم بن محمد کمالی تفلیسی، ف سده ششم. فارسی است، و لغت عربی را به ترتیب اسما در ۲۸ کتاب به ترتیب حرف آخر کلمات تنظیم کرده است.

آغاز: «سپاس خدایی را که قادر بر کمال است؛ قدیم و توانا و بی‌زوال است؛ کریم و بزرگووار و ذوالجلال است». انجام: «الیاء حکایت چگونگی آواز، سپر شد کتاب قانون الادب بحمدالله و المنة».

خط نسخ معرب، شنبه هیجدهم محرم ۷۰۸، عناوین و لغات شنگرف یا مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده است. ۲۸۶ گ، ۲۵ س، ۱۹×۲۶ سم، شناسه: ۱۴۲۳.

(۳۰۷)

قرآن کریم

این نسخه، برگهای پراکنده‌ای است از جزء سی‌ام که در یک‌جا صحافی شده است.

خط ثلث ممتاز، از سده هشتم، صفحه‌ها مجدول به زر و لاجورد و مشکی، فواصل آیه‌ها دایری است زرین، که لفظ «الله» با خط کوفی میان آنها نوشته شده است. علامتهای تجوید شنگرف، ۶ گ، ۵ س، ۲۴/۵×۳۴ سم، شناسه: ۳۳۰.

(۳۰۸)

قرآن کریم

خط نسخ معرب، از سده هشتم، علایم تجوید شنگرف،

فواصل آیات دو ایر نقشه‌دار رنگین، در حاشیه اختلاف قراء با شنگرف نوشته شده، نام سوره‌ها دو خطی با زر، سه صفحه آغاز دارای شماره حروف قرآن و نام سوره‌ها و نام قراء و راویان آنها، صفحه‌های اول و دوم دارای نقشه‌های رنگین، ۳۰۵ گ، ۱۳ س، ۱۹×۲۷ سم، شناسه: ۱۶۰۹.

(۳۰۹)

قرآن کریم

از آیه «من بعد ما عقلوه و هم یعلمون» (بقره: ۷۵) تا پایان قرآن را دربردارد. خط نسخ زیبا، از سده هشتم، سطر اول هر صفحه و آخر و وسط آن ثلث، صفحه‌ها مجدول به مشک و زر و لاجورد و شنگرف، سطرهای اول و آخر لاجورد و سطر وسط صفحه زر، نام سوره‌ها سفید در زمینه زرین با نقش، ۳۶۹ گ، ۱۳ س، ۱۶×۲۲/۵ سم، شناسه: ۳۷۵۰.

(۳۱۰)

قرآن کریم

آغاز و انجام افتاده و زیر سطرها ترجمه فارسی دارد. خط نسخ معرب متمایل به ثلث، از سده هشتم، نشانیها تجویدی و فواصل آیات شنگرف، ۲۸۷ گ، ۱۲ س، ۲۳×۳۲/۵ سم، شناسه: ۷۷۴۵.

(۳۱۱)

قصص الانبیاء

ابوالحسن علی بن حمزه نحوی، معروف به کسایی، ف ۱۸۹ ق. عربی است، و داستانهای پیامبران را با توجه به احادیث و مصادر اهل سنت گرد آورده است. آغاز: «و الماء، قال ابن عباس رضي الله عنه اول ما خلق الله تعالى اللوح المحفوظ بما كتب فيه.» انجام: «فقالوا قوموا بنا الى عند أخينا الاخر حتى نخبره فانطلقوا الى صومعة ...» خط نسخ معرب، از سده هشتم، برگهای آخر به خطی است

جز خط اصل، در حاشیه تصحیح شده است. ۲۱۵ گ، ۱۹ س، ۱۵×۲۳ سم، شناسه: ۲۳۱۳.

(۳۱۲)

قصص الانبياء

؟

ترجمه‌ای است فارسی از قصص الانبياء ابوبکر محمد بن عبیدالله کسایی، که ذکرش رفت. آغاز: «الحمد لله الذي أنبت الخلق نباتاً و جعلهم احياء ...» بفرمود شیخ امام ... که جمع کردم این کتاب شریف را از مبتدئات خلق خدای کی بیافرید آسمانها. انجام: «این جمله احادیث کی به امام الائمه و العلماء کسایی - رضی الله عنه - رسیده است و ثابت گشته.» خط نسخ، داوود بن احمد، جمعه ۲۷ محرم ۷۰۷، عناوین شنگرف، ۴۷۰ گ، ۱۹ س، ۱۵×۲۴ سم، شناسه: ۴۴۵۹.

(۳۱۳)

قواعد الاحكام في معرفة الحلال و الحرام

علامه حلی حسن بن یوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ ق. عربی، در فقه، که آن را به درخواست فرزندش فخرالمحققین نوشته است. نسخه یاد شده، جلد اول کتاب است و تا پایان کتاب وصیت را داراست. خط نسخ، نسخه عصر مؤلف، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه‌نویسی دارد و پاره‌ای از این حاشیه‌ها به خط فخرالمحققین، فرزند علامه حلی است، و در صفحه‌ای از اوایل کتاب زکات امضا کرده است. ۱۴۱ گ، ۲۶ س، ۱۸×۲۷ سم، شناسه: ۱۳۱۰.

(۳۱۴)

قواعد الاحكام في معرفة الحلال و الحرام

علامه حلی حسن بن یوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ ق. این نسخه، نیمه اول کتاب است. خط نسخ، محمد بن محمد بن مهدی بن مخلص قمی، پنجشنبه هفتم رمضان ۷۱۸، عناوین و نشانیها شنگرف،

عربی، در اصول فقه.
 آغاز: «سأل شيخ الاسلام ابو العباس ... عما يقع في كلام
 كثير من الفقهاء من قولهم هذا خلاف القياس و ثبت بالنص أو
 قول الصحابة.»

انجام: «و ما فيها من الحكم البالغة و الرحمة السابعة
 و العدل التام. و الله تبارك و تعالی أعلم بالصواب.»
 خط نسخ معرب، عبدالمحمود بن ابراهيم بن محمد الجبلی،
 اواخر ذی الحجة ۷۷۴، در یزد، عناوین شنگرف، در حاشیه
 تصحیح شده است. ۳۸ گ، ۱۷ س، ۱۳×۱۹ سم، شناسه:
 ۱۴۶۴.

(۳۱۹)

الكافي

ثقة الاسلام محمد بن يعقوب كليني، ف ۳۲۸ ق.
 یکی از کتابهای حدیثی چهارگانه معروف شیعه. این نسخه
 مشتمل است بر کتاب العشرة و الكتاب الجنائز و مقداری از
 اوایل کتاب الحج، که با کتاب الحجة خلط شده، و تا آخر
 کتاب الحجة را داراست.
 کتاب العشرة به خط نسخ، احمد بن محمد الشریف
 الدیلمی، عناوین ابواب با خط درشت، در حاشیه تصحیح شده
 و علامت بلاغ دارد. باقی نسخه از سده هشتم، عناوین شنگرف
 و در حاشیه تصحیح شده است. ۱۴۸ گ، ۲۳ س، ۱۷×۲۵ سم،
 شناسه: ۵۶۴.

(۳۲۰)

الكافي

ثقة الاسلام محمد بن يعقوب كليني، ف ۳۲۸ ق.
 این نسخه دارای چند برگ از اصول و کتاب حج
 است.

آغاز: «باب كراهية التوقيت. علي بن محمد و محمد بن
 الحسن عن سهل بن زياد و محمد بن يحيى.»
 خط نسخ، از سده هشتم، عناوین و نشانیها شنگرف، در
 حاشیه تصحیح شده و گاهی حاشیه نویسی دارد. ۱۵۹ گ، سطور
 مختلف، ۱۷/۵×۲۴ سم، شناسه: ۸۱۰.

در حاشیه تصحیح شده و با چند نوع خط حاشیه نویسی
 و علامت بلاغ دارد. ۱۵۵ گ، ۲۵ س، ۱۸×۲۸ سم، شناسه:
 ۴۲۷۳.

(۳۱۵)

قواعد الاحكام في معرفة الحلال و الحرام

علامة حلي حسن بن يوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ ق.
 این نسخه جزء اول و دوم کتاب است و از پایان افتاده
 دارد.

خط نسخ، نزدیک عصر مؤلف، عناوین شنگرف، در حاشیه
 تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد و بسیاری از این حواشی با
 خط یا املائی علامه یا فرزندش فخرالمحققین است، و از این
 جهت دارای امتیاز است. ۲۰۷ گ، ۲۵ س، ۱۸×۲۷/۵ سم،
 شناسه: ۶۷۷۴.

(۳۱۶)

قواعد الاحكام في معرفة الحلال و الحرام

علامة حلي حسن بن يوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ ق.
 خط محمد بن صدقة بن حسين بن فائز، سه شنبه چهاردهم
 ربيع الثاني ۷۵۶، در نجف اشرف، عناوین شنگرف، در حاشیه
 تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد. ۵۶۲ گ، ۲۵ س، ۱۶×۲۴
 سم، شناسه: ۱۷۲۹.

(۳۱۷)

قواعد الاحكام في معرفة الحلال و الحرام

علامة حلي حسن بن يوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ ق.
 خط نسخ، از سده هشتم، عناوین و نشانیها شنگرف، در
 حاشیه تصحیح شده است. ۲۳۶ گ، ۳۳ س، ۱۸/۵×۲۶ سم،
 شناسه: ۱۷۱۱.

(۳۱۸)

القياس

تقی الدین احمد بن عبدالحلیم حرّانی، مشهور به ابن تیمیه،
 ف ۷۲۸ ق.

(۳۲۱)

**الكشاف (عن حقائق غوامض التنزيل و عيون الاقاول
فی وجوه التأویل)**

جارالله محمود بن عمر زمخشری، ف ۵۳۸ ق.

تفسیر عربی متوسطی است که بیشتر به جنبه‌های ادبی پرداخته است. نسخه حاضر مشتمل بر سوره مؤمن تا آخر قرآن است.

خط نسخ معرب، عمر بن عبدالمحسن ارزنجانی، دوشنبه هشتم ذی‌الحجه ۷۱۱، در ارزجان، عناوین مشکی درشت، با نشانی «ط»، حاشیه‌نویسی دارد، که اشاره به نام صاحب حاشیه بر کشاف حسین بن عبدالله بن محمد الطیبی است که به خطی غیر از خط اصل نوشته شده. ۲۶۳ گ، ۲۱ س، ۱۶/۵×۲۴ سم، شناسه: ۱۲۰۱.

(۳۲۲)

الكشاف

جارالله محمود بن عمر زمخشری، ف ۵۳۸ ق.

این نسخه شامل سوره نور تا سوره زمر است، و از آغاز افتادگی دارد.

خط نسخ معرب، سلخ ذی‌الحجه ۷۰۵، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و اندکی حاشیه‌نویسی دارد. ۲۵۵ گ، ۲۰ س، ۱۶/۵×۲۵/۵ سم، شناسه: ۸۴۲۹.

(۳۲۳)

الكشاف

جارالله محمود بن عمر زمخشری، ف ۵۳۸ ق.

این نسخه از سوره انسان تا پایان کتاب است.

خط نسخ، علی بن اسماعیل قونوی، نیمه شعبان ۷۳۰، در جایگاه سعید السوراء در قاهره، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و گاهی حاشیه‌نویسی دارد. ۳۹ گ، ۲۳ س، ۱۳×۱۷ سم، شناسه: ۹۵۲۱.

(۳۲۴)

الكشاف

جارالله محمود بن عمر زمخشری، ف ۵۳۸ ق.

این نسخه جلد سوم کتاب است، و از آغاز افتاده دارد. نسخ معرب، حسین بن محمد، شنبه هفتم ذی‌القعدة ۷۳۲، در حاشیه تصحیح شده است. ۱۶۵ گ، ۲۰ س، ۱۷×۲۴/۵ سم، شناسه: ۴۴۶۶.

(۳۲۵)

الكشاف

جارالله محمود بن عمر زمخشری، ف ۵۳۸ ق.

این نسخه، نیمه اول کتاب است و تا پایان سوره کهف را داراست.

خط نسخ، علی بن ابی‌بکر بن محمد العوفی القزوینی، پنجشنبه نهم شوال ۷۳۸، آیه‌ها و عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۲۷۹ گ، ۲۵ س، ۱۸/۵×۲۷ سم، شناسه: ۱۳۰۳.

(۳۲۶)

الكشاف

جارالله محمود بن عمر زمخشری، ف ۵۳۸ ق.

این نسخه، از سوره مریم تا سوره ملائکه (فاطر) را دربردارد.

خط نسخ، شمس ابراهیم بن محمد ابراهیم الایلی، یکشنبه ۲۸ محرم ۷۴۴، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و مختصری حایه‌نویسی دارد. ۲۹۴ گ، ۱۹ س، ۱۴/۵×۱۹ سم، شناسه: ۱۴۶۰.

(۳۲۷)

الكشاف

جارالله محمود بن عمر زمخشری، ف ۵۳۸ ق.

این نسخه، شامل سوره انفال تا فرقان است.

خط نسخ، عیسی بن فقیه علی الکیوانی، جمعه سلخ رجب ۷۵۵ (پایان سوره بنی‌اسرائیل)، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه‌نویسی دارد. دو برگ آخر نونویس است. ۲۰۱ گ، ۲۱ س، ۲۶×۳۴ سم، شناسه: ۴۶۱۳.

(۳۲۸)

الکشاف

جاراللہ محمود بن عمر زمخشری، ف ۵۳۸ ق. نسخہ مزبور، از آیتہ «یرثنی و یرث من آل یعقوب» (مریم: ۶) شروع می شود و تا پایان سورہ صافات را دربرمی گیرد. خط نسخ، محمد بن عبداللہ، اوایل ربیع الاول، ۷۵۷، عناوین و آیہها با شنگرف یا مشکی نشانی دارد. در حاشیہ تصحیح شدہ یا حاشیہ نویسی مختصر دارد. ۲۲۴ گ، ۲۵ س، ۱۷×۲۵ سم، شناسہ: ۱۷۱۴.

(۳۳۱)

الکشاف

جاراللہ محمود بن عمر زمخشری، ف ۵۳۸ ق. نسخہ مذکور، شامل سورہ اعراف تا پایان سورہ کہف است. خط نسخ، از سدہ ہشتم، چند برگ آخر را عمادالدین بن احمد نوشتہ است. عناوین مشکی درشت، بر فراز آیہها با خط شنگرف نشانی گذاشتہ اند. در حاشیہ با خطی نونویس تصحیح شدہ است. ۲۱۷ گ، ۲۴ س، ۱۸×۲۴/۵ سم، شناسہ: ۱۰۶۵.

(۳۲۹)

الکشاف

جاراللہ محمود بن عمر زمخشری، ف ۵۳۸ ق. این نسخہ از آیتہ «فأنجیناه والذین معہ» (اعراف: ۷۱) شروع می شود، و بہ آیتہ «وما کنت متخذ المضلین عضداً» (کہف: ۵۱) ختم می گردد و از آغاز و انجام افتادہ دارد. آغاز: «ما کنت تستقیہم فانشاء اللہ سحابات ثلاثاً بیضاً و حمراء و سوداء». انجام: «و الثانیۃ رفع و قبلہا مضاف محذوف، تقدیرہ و ما منع الناس الایمان». خط نسخ، از سدہ ہشتم، علایم و نشانیہا شنگرف، در حاشیہ تصحیح شدہ و حاشیہ نویسی بسیار مختصر دارد. ۴۵۱ گ، ۱۹ س، ۱۴×۲۲ سم، شناسہ: ۴۲۶.

(۳۳۲)

الکشاف

جاراللہ محمود بن عمر زمخشری، ف ۵۳۸ ق. این نسخہ با «الیوم احل لکم الطیبات» (مائدہ: ۵) شروع، و بہ آیتہ «حتی اذا بلغ بین السدین» (کہف: ۹۳) ختم می گردد. آغاز: «و مکتسب بالعقل أو مما عرفکم أن تعلموه من اتباع الصید بارسال صاحبه و انزجاره بزجره». انجام: «قوله لا یکادون یفقهون». خط نسخ معرب، از سدہ ہشتم، در حاشیہ تصحیح شدہ و علامت بلاغ دارد. آیہها در حاشیہ نوشتہ شدہ است. ۲۸۲ گ، ۲۵ س، ۲۳×۳۱ سم، شناسہ: ۱۶۵۱.

(۳۳۰)

الکشاف

جاراللہ محمود بن عمر زمخشری، ف ۵۳۸ ق. این نسخہ شامل سورہ کہف تا آخر قرآن است. خط نسخ معرب، از سدہ ہشتم، عناوین شنگرف یا سبزی، در حاشیہ تصحیح شدہ و علامت بلاغ و کمی حاشیہ نویسی دارد. در چند برگ اول آیات قرآن با شنگرف بر فراز صفحہها نوشتہ شدہ است. ۲۴۵ گ، ۳۱ س، ۱۸×۲۵/۵ سم، شناسہ: ۸۰۵.

(۳۳۳)

الکشاف

جاراللہ محمود بن عمر زمخشری، ف ۵۳۸ ق. نسخہ حاضر از آیتہ «ما جعل اللہ من بحیرة و لا سائبة و لا وصیلة و لا حام» (مائدہ: ۱۰۳) شروع، و بہ آخر سورہ نحل پایان می یابد. آغاز: «و قیل الباطل ما سول لهم الشیطان من تحریم البحیرة و السائبة و غیرها و نعمة اللہ ما أحل لهم من الرزق». خط نسخ، از سدہ ہشتم، عناوین مشکی درشت، در حاشیہ تصحیح شدہ است. ۲۱۲ گ، ۱۷ س، ۱۹×۲۵/۵ سم، شناسہ: ۱۷۰۸.

نام کتاب و مؤلف در نقشه‌های زرین نوشته شده است. ۲۸۰ گ،
۲۵ س، ۱۸×۲۸/۵ سم، شناسه: ۴۵۷۲.

(۳۳۸)

الكشاف

جارالله محمود بن عمر زمخشری، ف ۵۳۸ ق.
از آیه «فهب لی من لدنک ولیاً یرثنی» (مریم: ۵) تا سوره
احزاب را داراست، و از آغاز و پایان افتاده دارد.
خط نسخ، از سده هشتم، عناوین و نشانیها سنگرف و آیه‌ها
در حاشیه به خط ثلث درشت، ۲۰۹ گ، ۲۵ س، ۱۷×۲۸ سم،
شناسه: ۶۷۵۱.

(۳۳۹)

کشف الحقایق زیج ایلخانی

نظام‌الدین حسن بن محمد قمی نیشابوری، ف ۷۲۸ ق.
شرحی است فارسی بر زیج ایلخانی خواجه نصیرالدین
طوسی، در نجوم.

آغاز: «رب الهمنا الصواب ... اجناس سپاس بی‌قیاس که
مقاطع اوهام انم از مطالع آن نشان ندهد.»

انجام: «و این جا سخن در کشف حقایق زیج ایلخانی به
انتها رسانیم. و الحمد لله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطناً ...»
خط نسخ، خضر بن موسی فرینانی، جمعه ۲۱ رمضان
۷۸۴، عناوین و اشکال سنگرف، و اواخر نسخه اشکال ترسیم
نشده است. ۱۸۷ گ، ۲۶ س، ۱۳×۲۰ سم، شناسه: ۹۵۶۱.

(۳۴۰)

کشف الاسرار و عدة الابرار

رشیدالدین ابوالفضل احمد بن محمد میبیدی، ف سده
ششم.

تفسیر مزجی متوسطی است، که بیشتر به تفسیر خواجه
عبدالله انصاری و گفته‌های وی می‌پردازد، فارسی است. این
نسخه از اول سوره نمل شروع می‌شود و به آیه «وان یونس
لمن المرسلین» (صافات: ۱۳۹) ختم می‌گردد.
آغاز: «سورة النمل. بسم الله الرحمن الرحيم. به نام خداوند

(۳۳۴)

الكشاف

جارالله محمود بن عمر زمخشری، ف ۵۳۸ ق.
این نسخه از سوره توبه تا سوره کهف را دربردارد.
آغاز: «فمن دعی الی الله فأجاب و دعی الی الجزیه
فأجاب فقد اتبع الهدی.»
انجام: «هی عندهم فی العظم کالجبال فاذا وزنوها لم تزن
شیئاً فلا ...»
خط نسخ معرب، از سده هشتم، ۲۶۹ گ، ۱۷ س،
۱۷/۵×۲۵ سم، شناسه: ۲۱۶۰.

(۳۳۵)

الكشاف

جارالله محمود بن عمر زمخشری، ف ۵۳۸ ق.
این نسخه از سوره نور تا سوره صافات را دربردارد.
خط نسخ معرب، از سده هشتم، عناوین مشکی درشت،
چند برگ اول و آخر نونویس، و در حاشیه تصحیح شده است.
۱۹۳ گ، ۲۶ س، ۱۷×۲۴/۵ سم، شناسه: ۲۳۳۷.

(۳۳۶)

الكشاف

جارالله محمود بن عمر زمخشری، ف ۵۳۸ ق.
نسخه حاضر شامل آیه ۹ سوره قصص تا آیه ۵۵ سوره
ذاریات است، و از آغاز و انجام افتاده دارد.
خط نسخ، از سده هشتم، آیه‌ها سنگرف، در حاشیه تصحیح
شده و حاشیه‌نویسی دارد. ۱۴۲ گ، ۲۵ س، ۲۴×۳۱ سم،
شناسه: ۳۵۹۳.

(۳۳۷)

الكشاف

جارالله محمود بن عمر زمخشری، ف ۵۳۸ ق.
این نسخه شامل سوره انفال تا سوره شعراء است.
خط نسخ، از سده هشتم، عناوین سنگرف و الفاظ قرآنی با
خط ثلث مشکی، صفحه‌ها مجدول به سنگرف. روی برگ اول،

فراخ بخشایش مهربان ... ۰»

انجام: «وربدو گیتی آن روز را بازیابم بر سودم و ربود تو دریابم به نبود خود خشنودم.»
خط نسخ، جمعه نیمه ذی الحجة ۷۳۳، عناوین شنگرف، آیه‌ها با شنگرف نشانی دارد. ۳۵۰ گ، ۲۱ س، ۱۷×۲۶ سم، شناسه: ۵۵۸.

هفتم.

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین مشکى درشت، و در حاشیه تصحیح شده است. دو برگ اول و برگ آخر نونویس است. ۲۳۷ گ، ۲۵ س، ۱۰×۱۹ سم، شناسه: ۱۲۶۳.

(۳۴۴)

كشف الغمه في معرفة الائمة

بهاء‌الدین علی بن عیسی بن ابی الفتح الاربلی، ف ۶۹۲ ق. عربی، در تاریخ زندگانی پیغمبر اکرم ﷺ و حضرت زهرا و ائمه معصومین علیهم السلام. این نسخه از آغاز کتاب تا پایان حالات حضرت امیرالمؤمنین علی را داراست.

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین و نشانیها شنگرف، در حاشیه روایاتی که بیشتر در فضایل است، افزوده شده. ۱۴۲ گ، ۲۳ س، ۲۰/۵×۳۰ سم، شناسه: ۶۴۹۶.

(۳۴۵)

كشف الغموض في شرح العروض

عبدالسلام بن علی بن الحسین. شرحی است عربی بر رساله العروض ابی الجیش انصاری اندلسی.

آغاز: «الحمد لله الذي جعل العروض ميزان الكلام و معيار الطباع و صير الشعر مما يروق الأبصار و يأنقه الأسماع.»
انجام: «و هذا آخر ما وعدنا من كشف الغموض في شرح العروض و الحمد لله حق حمده و الصلاة و السلام على رسوله محمد و آله.»

خط نسخ، علی بن ابی بکر بن الحسین بن الحسن بن محمد الطزرجانی، پنجشنبه چهارم ذی الحجة ۷۷۸، عناوین و عبارتها و رمزهای متن شنگرف، ۲۳ گ، ۲۰ س، ۱۳×۱۹ سم، شناسه: ۹۲۸۷.

(۳۴۶)

كشف المراد في شرح تجريد الاعتقاد

علامه حلی حسن بن یوسف بن المظهر، ف ۷۲۶ ق. شرحی است عربی بر تجرید الاعتقاد خواجه نصیرالدین

(۳۴۱)

كشف الرموز

شیخ عزالدین حسن بن ابی طالب یوسفی آبی، ف سده هفتم. شرحی است عربی بر کتاب المختصر النافع محقق حلی، در فقه.

آغاز: «يقول العبد الضعيف ... أحمد المنعم الذي لا يحمده الا لفضله و صلاته على سيد لا يرحم الا بصلته.»
انجام: «أقول القسامة عند الفقهاء عبارة عن كثرة اليمين و سميت به لتكثير اليمين فيها و في اللغة عبارة عن أسماء.»
خط نسخ، از سده هشتم، در حاشیه تصحیح شده و بلاغ دارد. برگ اول نونویس شده و خطبه را انداخته است. ۲۱۶ گ، ۲۲ س، ۱۴×۲۴ سم، شناسه: ۲۰۵.

(۳۴۲)

كشف الرموز

شیخ عزالدین حسن بن ابی طالب یوسفی آبی، ف سده هفتم. انجام: «قال دام ظله و قال الشيخ فيما بينهما بحساب ذلك. هذا من كلام الشيخ و رأيت ... ۰»
خط نسخ، از سده هشتم، عناوین شنگرف، صفحه‌ها مجدول به زر و مشکى و لاجورد، ۱۹۷ گ، ۱۲ س، ۱۴×۲۱/۵ سم، شناسه: ۶۱۷۳.

(۳۴۳)

كشف الرموز

شیخ عزالدین حسن بن ابی طالب یوسفی آبی، ف سده

طوسی، در کلام.

آغاز کتاب: «الحمد لله القاهر سلطانه العظيم شأنه الواضح برهانه الغامر احسانه.»

انجام نسخه: «و أن يوفقنا للرشاد بمنه وكرمه و الحمد لله وحده و صلى الله على سيدنا محمد و آله الطيبين الطاهرين.»
خط نسخ، شنبه ۲۵ ربیع الاول ۷۳۱، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و علامت بلاغ دارد. ۱۹۰ گ، ۲۱ س، ۱۱×۲۱ سم، شناسه: ۷۲۷.

(۳۴۷)

کنز الدقائق

ابوالبرکات عبدالله بن احمد نسفی، ف ۷۱۰ ق. عربی، در فقه حنفی.

آغاز: «الحمد لله الذي أعز العلم في الأعصار و أعلى حربه في الأمصار و الصلاة على رسوله المختص بهذا الفضل العظيم.»

انجام: «و للشاب العالم ان يتقدم على الشيخ الجاهل و لحافظ القرآن ان يخدم في أربعين يوماً.»

خط نسخ، خلیل بن یوسف، اواسط رجب ۷۷۱، عناوین و نشانیها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد. قبل و بعد از کتاب چند صفحه در فواید مختلف است. ۱۲۰ گ، ۱۵ س، ۱۷/۵×۲۶ سم، شناسه: ۱۰۲۷.

(۳۴۸)

کنز الفوائد في حل مشكلات القواعد

سید عمیدالدین عبدالمطلب بن مجدالدین اعرجی حلّی، ف سده هشتم.

شرحی است عربی بر کتاب قواعد الاحکام علامه حلّی، در فقه.

خط نسخ، علی بن حسین بن علی بن خلف بن سراج بن ابی‌العشب بن سراج بن عین‌الدوله بن ابی‌طالب بن عبدالله المیسی‌المنبتی، دوشنبه چهارم صفر ۷۹۰، برای عزالدین حسین بن جعفر نوشته شده است. عناوین شنگرف، ۱۸۷ گ، ۲۷ س، ۱۸×۲۵ سم، شناسه: ۸۴۲۶.

(۳۴۹)

کنز المعانی فی شرح حرز الامانی

برهان‌الدین ابراهیم بن عمر بن ابراهیم جعبری، ف ۷۳۲ ق.

شرحی است عربی بر قصیده حرز الامانی شاطبی، در قرائت.

آغاز: «فعلیک للسبع الاول لکن خفی علیهم ... من المتبرک بموافقة العدد المروي و المصاحف العثمانية.»

انجام: «اللهم و سهل هذا الكتاب على طلابه و انفع به جملة اصحابه و الحمد لله رب العالمين ...»

خط نسخ نازیبا، اسعد بن محمد بن احمد بن محمد بن محمود بن احمد بن محمد کرمانی، دوشنبه سلخ رجب ۷۶۴ (پایان جزء اول)، ابیات متن و عناوین شنگرف، و در برگهای اول مشکی درشت. در حاشیه تصحیح شده است. یازده برگ آخر نونویس است. ۳۵۲ گ، ۳۱ س، ۱۸×۲۵/۵ سم، شناسه: ۳۷۷۵.

(۳۵۰)

کیمیای سعادت

ابوحامد محمد بن محمد غزالی، ف ۵۰۵ ق.

فارسی، در اخلاق، برگرفته از کتاب خودش، احیاء العلوم. خط نسخ، سه شنبه غره ذی‌القعده ۷۲۹، عناوین مشکی ثلث درشت. برگ اول و چند برگ از اواسط نسخه از سده یازدهم است. ۳۷۲ گ، ۲۱ س، ۱۵×۲۴ سم، شناسه: ۷۴۱۱.

(۳۵۱)

کیمیای سعادت

ابوحامد محمد بن محمد غزالی، ف ۵۰۵ ق.

این نسخه دارای رکن سوم و چهارم است. خط نسخ، علی بن احمد بن محمد الحسن کوهیار، اواسط ربیع‌الآخر ۷۵۱، عناوین و نشانیها شنگرف، صفحه‌ها مجدول به شنگرف، ۲۳۷ گ، ۳۳ س، ۲۱×۳۱ سم، شناسه: ۳۵۸۸.

(۳۵۲)

کیمیای سعادت

ابوحامد محمد بن محمد غزالی، ف ۵۰۵ ق. این نسخه، جلد اول کتاب است. خط نسخ، از سده هشتم، عناوین سنگرف، ۲۲۰ گ، ۱۷ س، ۲۹/۵ × ۲۱ سم، شناسه: ۴۳۱۷.

(۳۵۳)

اللغة

؟

فرهنگ عربی به عربی است، و ترجمه لغات به فارسی بین سطرها آمده است.

آغاز: «ترشش علیه الماء (آب بروی پاشید) تمشش العظم (بخایید استخوان را) ص تلصص (دزدی کرد) و هی اللوصیة.»

انجام: «و یطفق طففاً علق یفعل کذا لیس زید ذاهباً هات کذا.»

خط نسخ، یوسف بن طاهر، از سده هشتم، عناوین و نشانیها سنگرف، در صفحه آخر تاریخ تولد علی بن یوسف، هشتصد و بیست و (?) دیده می شود. ۱۵۸ گ، ۸ س، ۲۶/۵ × ۱۷/۵ سم، شناسه: ۲۹۹۰.

(۳۵۴)

اللمعات

؟

قواعد اصول فقه را به عربی طبق آرای اهل سنت، با رد و ایراد و نقل گفته های بعضی از معتزله و شیعه، آورده است.

آغاز: «بیان الاول قول ابی بکر الصدیق - رضی الله عنه - أي سماء تظلني و أي أرض تقلني اذا قلت فی کتاب الله برأیی.»

خط نسخ معرب، از سده هشتم، عناوین سنگرف و برگها درهم صحافی شده است. ۸۰ گ، ۱۴ س، ۱۸/۵ × ۱۲/۵ سم، شناسه: ۹۵۳۵.

(۳۵۵)

لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار

قطب الدین محمد بن محمد تحتانی رازی، ف ۷۶۶ ق. شرحی است عربی بر کتاب مطالع الانوار قاضی سراج الدین ارموی، در منطق.

آغاز: «الحمد لله فیاض ذوارف العوارف و ملهم حقائق المعارف و اهب حیاة العالمین و رافع درجات العالمین.»

انجام: «لانه لا یكون مستعداً لدرك حقائق الاشياء و كل میسر لما خلق له، و لتنعق بهذا القدر من الكلام ...»

خط نستعلیق، یحیی بن تاج الشرف الموسوی، دوشنبه سلخ رمضان ۷۳۳، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد. ۱۶۵ گ، ۲۷ س، ۲۱/۵ × ۱۲ سم، شناسه: ۱۸۲۳.

(۳۵۶)

لوامع البينات فی الاسماء و الصفات

فخرالدین محمد بن عمر رازی، ف ۶۰۶ ق. عربی، در شرح اسمای حسنی و صفات الهی از دید فلسفی و کلامی.

آغاز: «الحمد لله الذي حارث الافكار في مبادئ انوار کبریائه و صمدیته و تاهت الانظار في مطالع أسرار عزته و فردانیه.»

انجام: «و لما كان ذلك محالاً فی حق الله تعالی کان اطلاق لفظ العزم فی حقه محالاً، و لما انتهى الكلام ...»

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین و نشانیها سنگرف، در حاشیه با دو گونه خط تصحیح شده است. ۸۱ گ، ۲۷ س، ۲۷ × ۱۸ سم، شناسه: ۳۵۴۲.

(۳۵۷)

مائة منقبة من مناقب علی علیه السلام

ابوالحسن محمد بن احمد بن علی بن شاذان، ف سده پنجم. عربی، شامل صد فضیلت از فضایل حضرت امیرالمؤمنین و ائمه معصومین علیهم السلام.

آغاز: «الحمد لله الاول فی دیمومیه و الاخر فی أزالیه العدل فی قضیته الرحیم ببریته الواحد فی ملکه و برهانه.»

انجام: «و لا یقبل الله ایمان عبد الا بولایته و البراءة من أعدائه.»

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین و نشانیها شنگرف، و در حاشیه تصحیح شده است. ۷۰گ، سطور مختلف، ۱۸×۱۳ سم، شناسه: ۳۶۱۵.

(۳۵۸)

ما اتفق علیه الشیخان

ابومحمد عبدالغنی بن عبدالواحد مقدسی، معروف به ابن سرور، ف ۶۰۰ ق.

عربی، در احادیثی که بخاری و مسلم در صحیح خودشان نقل کرده‌اند.

آغاز: «الحمد لله الملك الجبار الواحد القهار و أشهد أن لا اله الا الله وحده لا شریک له.»

انجام: «ان رجلا من أصحابه اعتق ... فباعه بثمان مائة درهم ...»

خط نسخ معرب، شهاب‌الدین احمد بن ... غره ربيع الاول ۷۰۴، عناوین و نشانیها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و کمی حاشیه‌نویسی دارد. ۵۷گ، ۱۷ س، ۲۶×۱۸ سم، شناسه: ۲۸۸۵.

(۳۵۹)

ما لا یسع الطیب جهله

یوسف بن اسماعیل خوئی، مشهور به ابی‌الکبیر، ف سده هشتم.

مفردات ابن‌البیطار را به عربی خلاصه کرده و بر آن مطالبی در دو بخش افزوده است.

خط نستعلیق، از سده هشتم، عناوین در متن و حاشیه شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و گاهی حاشیه‌نویسی دارد. ۲۷۲گ، سطور مختلف، ۲۶×۱۹ سم، شناسه: ۱۱۸۱.

(۳۶۰)

مجمع البحرين و ملتقى النهرین

مظفرالدین احمد بن علی، معروف به ابن‌الساعاتی بغدادی،

ف ۶۹۴ ق.

عربی، در فقه حنفی.

آغاز: «الحمد لله جاعل العلماء انجماً للأهداء زاهرة و اعلاماً للاقتداء ظاهرة و حجة على الحق قاطعة.»

انجام: «و المسؤول خاتم السعادة بفضلہ و کرمه و الحمد لله رب العالمین و الصلاة و السلام على محمد و آله أجمعین.»

خط نسخ، ابوالرضا مظفر بن سید علی جوینی، جمعه یازدهم شعبان ۷۲۴، این نسخه براساس نسخه‌ای که از روی نسخه مؤلف تصحیح شده و در پایان آن اجازه‌ای از مؤلف داشته، تصحیح و مقابله شده است. همچنین ابوالوهاب بن علی حنفی نسخه را با نسخه عمادالدین ابوالوهاب سیوسی و نجم‌الدین زکریا الارزنجانى مقابله نموده و این کار را به روز سه‌شنبه ۲۷ صفر ۷۵۲ به پایان برده است. هفت برگ آغاز نسخه نونویس است. ۱۸۶گ، ۱۵ س، ۱۸×۱۲ سم، شناسه: ۳۶۳۸.

(۳۶۱)

مجمع البیان لعلوم القرآن

ابوعلی الفضل بن الحسن بن الفضل طبرسی، ف ۵۴۸ ق. تفسیر مشهوری است به عربی، که از تفسیر الثبیان شیخ طوسی بهره برده، و در ده جزء آن را تدوین کرده است. این نسخه از آغاز قرآن تا پایان سوره بقره را داراست.

خط نسخ، سه‌شنبه چهارم رمضان ۷۰۷ (پایان جزء اول)، عناوین شنگرف، آیه‌ها مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده است. ۱۷۴گ، ۳۱ س، ۳۲×۲۳ سم، شناسه: ۳۲۳۱.

(۳۶۲)

مجمع البیان لعلوم القرآن

ابوعلی الفضل بن الحسن بن الفضل طبرسی، ف ۵۴۸ ق. آغاز: «و لكن الظالمین بآیات الله یجحدون، و لقد کذبت رسل من قبلک فصبروا علی ما کذبوا.»

انجام: «و الامل فی أن یوفق لتشمیر الذیل و ادراع اللیل اقبالاً علی اتمام بقیته و تهیئة اسباب تتمته.»

خط نسخ معرب، حسن شیعی السبزواری (شاگرد علامه حلی)، اواخر جمادی‌الآخر ۷۳۱، آیات با خط درشت‌تر معرب،

و تاویلات عقلی و گفته‌های بزرگان عرفان و تصوف، و عربی است. این نسخه، از اول کتاب شروع می‌شود و به آیه «یا بنی اسرائیل اذکروا نعمتی» (بقره: ۴۰) ختم می‌شود؛ و مشتمل بر جزء اول و دوم کتاب است، که جزء اول دارای مقدمات است و جزء دوم وارد تفسیر می‌شود. آغاز و انجام جزء اول و انجام جزء دوم افتاده است.

آغاز: «أن اکتب لهم کتاباً جامعاً للتأویل و التفسیر بحيث یکون التأویل مطابقاً لآرباب التوحید و التحقیق.»
انجام: «ای انا جعلنا له انساناً کاملاً مستحقاً بأن یسمی له انساناً.»

خط نستعلیق، نسخه اصل به خط مؤلف، سلخ شوال ۷۷۷، در نجف اشرف (روی برگ اول جزء دوم)، عناوین و آیات و علایم شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و در بعضی جاها خط خوردگی دارد. بسیاری از اوراق فرسوده و تعمیر شده است. ۱۶۶ گ، سطور مختلف، ۲۲×۲۸ سم، شناسه: ۳۰۱.

(۳۶۵)

مختار الصحاح

زین‌الدین محمد بن ابی‌بکر رازی، ف سده هشتم. عربی، در لغت، که از کتاب صحاح اللغة جوهری انتخاب کرده و بر آن مطالبی افزوده است.
خط نسخ معرب، از سده هشتم، عناوین و لغات شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و اندکی حاشیه‌نویسی دارد. پاره‌ای از برگها نونویس است. ۳۳۶ گ، ۱۹ س، ۱۴×۱۹ سم، شناسه: ۴۹۰۴.

(۳۶۶)

مختصر مصباح السالکین

کمال‌الدین میثم بن علی بن میثم بحرانی، ف ۶۹۹ ق. مختصری است از کتاب مصباح السالکین خود مؤلف، که برای عطاء ملک جوینی نوشته، و عربی است.
خط نسخ معرب، سال ۷۱۳، عناوین و شنگرف و در اواخر نسخه مشککی، در حاشیه تصحیح شده است. روی برگ اول اجازه‌ای از عبدالحمود ابن امیرالحاج المجاور برای شمس‌الدین محمد بن جمال‌الدین بن احمد الفقیه اللحساوی به

عناوین شنگرف، بعضی از لغات در حاشیه به فارسی ترجمه شده است. ۱۸۸ گ، ۴۰ س، ۲۰×۲۸ سم، شناسه: ۲۹۴.

(۳۶۳)

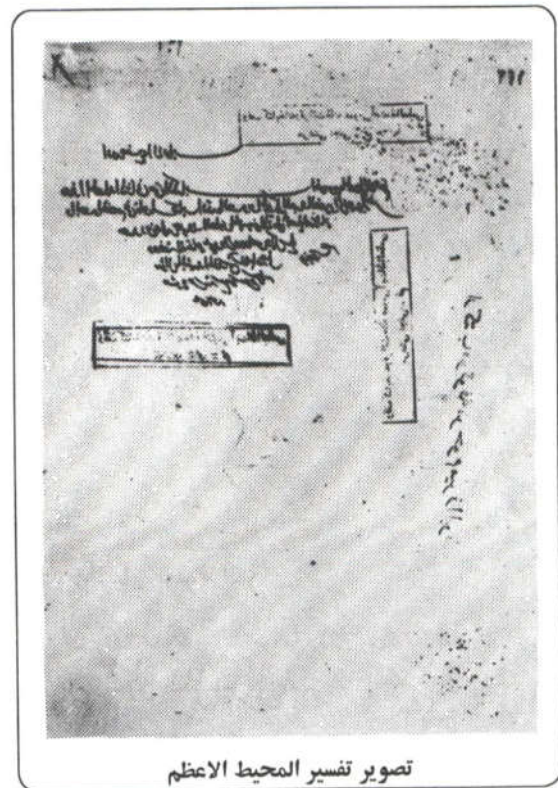
مجمع البیان لعلوم القرآن

ابوعلی الفضل بن الحسن بن الفضل طبرسی، ف ۵۴۸ ق. نسخه مذکور، از سوره عنکبوت شروع می‌شود و به سوره ص ختم می‌گردد.
خط نسخ معرب، علی بن احمد بن یحیی بن علی المزیدی، هفدهم ربیع‌الاول ۷۳۹، عناوین با خط درشت‌تر، در حاشیه تصحیح شده و آثار بلاغ دارد. ۲۲۲ گ، ۱۸ س، ۱۴×۱۹ سم، شناسه: ۴۷۴.

(۳۶۴)

المحیط الاعظم و البحر الخضم فی تأویل کتاب اللّٰه

العزیز المحکم

تصویر تفسیر المحیط الاعظم

سید رکن‌الدین حیدر بن علی بن حیدر حسینی آملی، ف سده هشتم.
تفسیر بسیار مفصلی است مشحون از مطالب عرفانی

تاریخ ۲۶ محرم ۸۴۱ آمده است. ۲۱۴ گ، ۲۷ س، ۲۱×۲۹/۵
سم، شناسه: ۷۰۴۶.

۱۴۷ س، ۱۴×۱۹ سم، شناسه: ۴۱۲۸.

(۳۶۷)

مختصر مصباح السالکین

کمال‌الدین میثم بن علی بن میثم بحرانی، ف ۶۹۹ ق.
خط نسخ، علی بن ابی‌هاشم حسینی کورسرخس،
جمادی‌الآخر ۷۲۶، عناوین و نشانی متن شنگرف و گاهی
نوشته نیست. در حاشیه تصحیح شده است. ۳۱۹ گ، ۲۱ س،
۱۸/۵×۲۶ سم، شناسه: ۶۷۳۶.

(۳۷۰)

المختصر النافع

محقق حلی جعفر بن حسن بن یحیی بن سعید، ف ۶۷۶ ق.
آغاز: «و یکفی ازالة عين النجاسة و ان بقي اللون»
انجام: «الثالثة لا يعقل العاقلة بهيمة و لا اتلاف مال
و يختص ضمانها بالجناية على الادمي حسب»
خط نسخ معرب، از سده هشتم، عناوین با خط درشت،
نشانیها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و با خطوط گوناگون
بلاغ دارد. ۱۸۶ گ، ۱۵ س، ۱۲×۱۶ سم، شناسه: ۵۲۷.

(۳۶۸)

المختصر النافع

محقق حلی جعفر بن حسن بن یحیی بن سعید، ف ۶۷۶ ق.
کتاب فتوایی مختصری است به عربی، که گاهی به بعضی
ادله نیز اشاره می‌کند.
آغاز کتاب: «الحمد لله الذي صغرت في عظمته عبادة
العابدين»
آغاز نسخه: «و تعهد في حامل المذهب؛ و أنا أسأل الله لي
و لك الامداد»

(۳۷۱)

مختلف الشيعة في أحكام الشريعة

علامه حلی حسن بن یوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ ق.
عربی، در مسائل فقهی مورد اختلاف علما، از طهارت تا
دیات. این نسخه از کتاب زکات تا پایان حج را داراست.
خط نسخ، جعفر بن حسین استرآبادی، سلخ رمضان ۷۰۵،
عناوین مشکی درشت، ۱۲۷ گ، ۲۵ س، ۱۷×۲۴ سم، شناسه:
۱۰۵۲.

انجام: «فهذا آخر ما أرادنا ذكره ... و جعل الى الجنة منقلبة
و متقله انه لا يخيب من سأله و لا يخسر من أمله»
خط نسخ معرب، حسین بن محمد بن حسن الجویانی،
پنجشنبه ۲۴ ذی‌الحجه ۷۸۷، عناوین شنگرف، در حاشیه
تصحیح شده و علامت بلاغ دارد و حاشیه‌نویسی شده است.
۱۴۸ گ، ۱۵ س، ۱۳×۱۸ سم، شناسه: ۵۰۶.

(۳۷۲)

مختلف الشيعة في أحكام الشريعة

علامه حلی حسن بن یوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ ق.
این نسخه جزء چهارم کتاب است، و از احکام و دیعه تا
پایان کتاب طلاق را دربردارد.
آغاز: «عن الحسن عليه السلام عن رجل استودع رجلا الف درهم
فضاعت»

(۳۶۹)

المختصر النافع

محقق حلی جعفر بن حسن بن یحیی بن سعید، ف ۶۷۶ ق.
آغاز: «في الحول كله و أن يكون قيمته نصاباً فصاعداً»
انجام: «و لا يقطع من سرق من جيب انسان أو كمه»
خط نسخ، از سده هشتم، عناوین شنگرف، در حاشیه
تصحیح شده و حاشیه‌نویسی و علامت بلاغ دارد. ۱۷۱ گ،

خط نسخ نازیبا، وشاح بن محمد بن عتیبه (؟)، جمعه
دوم رجب ۷۲۰، عناوین مشکی درشت. مقابله این نسخه
از روی نسخه مؤلف. روز یکشنبه ۲۶ جمادی‌الآخر ۷۳۳
به پایان رسیده است. ۱۷۳ گ، ۲۵ س، ۱۶×۲۶ سم، شناسه:
۴۴۳۴.

(۳۷۳)

مختلف الشیعة فی أحكام الشریعة

علامه حلی حسن بن یوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ ق. این نسخه جلد دوم، و شامل کتاب زکات تا پایان کتاب حج است.

خط نسخ، وشاح بن محمد بن عتیبه، ۲۷ ذی الحجۃ ۷۲۱، عناوین مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده است. هشت برگ اول نونویس است. ۱۲۵ گ، ۲۵ س، ۱۵/۵×۲۲ سم، شناسه: ۱۵۴۵.

(۳۷۴)

مختلف الشیعة فی أحكام الشریعة

علامه حلی حسن بن یوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ ق. نسخه مذکور، از کتاب طهارت تا کتاب حج را دربردارد.

آغاز: «وقع فی احدهما قدر لا یدری ایهما هو و لیس یقدر علی ماء غیره قال یهریقهما و یتیمم.»

خط نسخ، احمد بن حسن بن حیی الفراهان، سیزدهم جمادی الاخر ۷۳۳ (پایان جزء اول)، عناوین مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده است. در ثلث اول کتاب علامت بلاغ دیده می شود. ۳۲۸ گ، ۲۵ س، ۱۵/۵×۲۳ سم، شناسه: ۱۲۲۹.

(۳۷۵)

مختلف الشیعة فی أحكام الشریعة

علامه حلی حسن بن یوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ ق. نسخه یاد شده، شامل جزء اول و دوم و سوم کتاب است، و تا احکام اقرار را دربرمی گیرد.

خط نسخ، ابراهیم بن احمد بن حمد بن احمد بن علی بن حسین حسینی بحرانی، چهارم رمضان ۷۲۲ (آخر جزء اول)، برگهای بسیاری از نسخه افتاده بوده، و محمد قاسم بن سعید به تاریخ چهارشنبه ۲۶ ذی القعدة ۱۲۲۴ در خوانسار آن را تکمیل کرده است. ۳۱۲ گ، سطور مختلف، ۱۷/۵×۲۶ سم، شناسه: ۸۶۳۶.

(۳۷۶)

مرصاد العباد

ابوبکر عبدالله بن محمد بن شاهاور رازی، مشهور به نجم الدین دایه، ف ۶۵۴ ق.

فارسی، در بیان آداب تصوف و تزکیه نفس، در پنج باب. آغاز: «حمد بی حد و ثنای بی عد پادشاهی را که وجود هر موجودی نتیجه جود اوست، و جود هر موجود حمد و ثنای وجود او.»

انجام: «یا موی کشان تو را بر شیخ برد / با او به دو اسبه روی سوی تو نهد.»

خط نسخ، محمد بن ابی نصر بن محمد خوامی شیرازی، پنجم رجب ۷۹۳، در ملطیه، عناوین و نشانیها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۲۱۰ گ، ۱۷ س، ۱۴×۱۸ سم، شناسه: ۳۴۵۴.

(۳۷۷)

مروج الذهب و معادن الجواهر

ابوالحسن علی بن الحسین بن علی مسعودی، ف ۳۴۶ ق. تاریخ مختصری است از ابتدای خلقت عالم تا عصر مؤلف، به عربی. نسخه حاضر قطعه ای از کتاب است و از «ذکر أرباع العالم» شروع می شود و به تاریخ مروان و عبدالله بن زبیر ختم می گردد.

آغاز: «ذکر أرباع العالم و ما خص به کل جزء من الشرق و الغرب و الیمین و الحریبا. قال المسعودی رحمه الله تعالی الطبائع أربع.»

انجام: «وکان الحجاج من أظلمهم و أسفکهم للدماء و سنذکر شرح جمیع ما قدمنا فی هذا الكتاب من جوامع ذکره مما ینبغی لهذا الباب.»

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین و نشانیها شنگرف، ۱۴۱ گ، ۱۹ س، ۱۸×۲۷ سم، شناسه: ۵۳۰.

(۳۷۸)

المشترک وضعاً و المفترق صقاً

ابوعبدالله یاقوت بن عبدالله حموی رومی، ف ۶۲۶ ق.

چهارشنبه ۲۳ شوال ۷۷۰ در مدرسه مستنصریه نوشته است.
۱۸۷ گ، ۱۹ س، ۱۶×۲۳ سم، شناسه: ۹۲۹.

(۳۸۱)

مصایح السنة

ابو محمد حسین بن مسعود بغوی شافعی، ف ۵۱۶ ق.
خط نسخ معرب، عیسی بن اسماعیل بن علی بن عیسی
البیوجانی، پنجشنبه دوازدهم جمادی الاخر ۷۵۷، عناوین
و نشانها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه‌نویسی
دارد. ۱۹۸ گ، ۲۳ س، ۱۸/۵×۲۳ سم، شناسه: ۱۲۱۰.

(۳۸۲)

مصایح السنة

ابو محمد حسین بن مسعود بغوی شافعی، ف ۵۱۶ ق.
آغاز: «فی جامعهما أو أحدهما و أعني بالحصان ما آورده
ابوداود سلیمان بن الأشعث السجستانی.»
انجام: «قال النبی ﷺ فارق واحدة و أمسك أربعاً
فمدت الي أقدمهن صحبة عندي.»
خط نسخ معرب، از سده هشتم، عناوین مشکى درشت.
حاشیه‌نویسی بسیار دارد. روی برگى قبل از کتاب تملک
مرتضى بن محمد مؤمن (پدر فیض کاشانی) دیده می‌شود.
۲۶۴ گ، ۱۳ س، ۱۲×۱۵/۵ سم، شناسه: ۱۶۹۲.

(۳۸۳)

مصایح الانوار فی فضائل امام الابرار

شیخ هاشم بن محمد.

عربی، در فضایل و مناقب حضرت امیرالمؤمنین عليه السلام
و آیات و روایتها و احادیثی که درباره آن حضرت آمده
است؛ در دو جلد و مشتمل بر ۳۶ باب. نسخه مذکور، جلد اول
کتاب، و دارای ۲۱ باب است.
آغاز: «الحمد لله الذي أنشأ جميع المخلوقات بكنه حکمته
و رفع السماوات العالیات بعظیم قدرته و سطح الارضین
المدحیات بلطیف معرفته.»
انجام: «و الايتمام به في فرض الطاعة له و لقيامه في الامه

عربی، شامل مکانهایی که از جهت لفظ مانند یکدیگر و از
جهت مکان جغرافیایی در چند نقطه‌اند؛ در ۲۸ کتاب، به عدد
حروف آغاز نامها. نسخه مزبور، حرف سین تا پایان آن را
دربرمی‌گیرد.

آغاز: «موضعان بضم السين و فتح الراء و ياء ساكنة و راء
السرير واد بالحجاز قال كثير.»
انجام: «فرحم الله امرءاً استفاد منه شاركنا في صالح دعائه
و سأل لنا لله المغفرة و التجاوز عن السيئات اذا جاوزنا
الاموات.»
خط نسخ، از سده هشتم، عناوین شنگرف، ۶۹ گ، ۱۹ س،
۱۷×۲۵ سم، شناسه: ۴۴۶۹.

(۳۷۹)

مصباح السالكين

کمال‌الدین بن میثم بن علی بن میثم بحرانی، ف ۶۷۹ ق.
خط نسخ، از سده هشتم، عناوین شنگرف، در حاشیه
تصحیح شده است. ۲۶۲ گ، ۳۱ س، ۱۶×۲۷ سم، شناسه:
۲۶۷۷.

(۳۸۰)

مصایح السنة

ابو محمد حسین بن مسعود بغوی شافعی، ف ۵۱۶ ق.
عربی، شامل ۴۷۱۹ روایت از پیغمبر اکرم صلى الله عليه وآله است،
و در ابواب مختلف گردآوری شده است.
آغاز: «و الغنى و عن على - رضی الله عنه - قال قال لی
رسول الله قل اللهم اهدنی و سدنی و اذکر بالهدی.»
انجام: «من الحسان عن انس قال قال رسول الله صلى الله
عليه و سلم: مثل امتی مثل المطر لا یدری أوله خیر أم آخره.»
خط نسخ، امین بن داود، چهارم ربیع الاخر ۷۱۰، عناوین با
مشکی درشت، صفحه‌ها مجدول به شنگرف، در حاشیه
تصحیح شده و حاشیه‌نویسی دارد. در صفحه آخر اجازه‌ای است
که ابو عبد الله حسین بن ابی محمد سالار بن محمود غزنوی
مشهور به مشرقی شافعی برای شمس‌الدین محمد بن
جمال‌الدین بن یوسف بن محمد جیلی شافعی، به تاریخ

مقامه لان ارادتهما واحدة ...»

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین مشکى درشت، ۱۶۵ گ،
۲۱ س، ۱۵×۲۱/۵ سم، شناسه: ۳۶۹۱.

(۳۸۴)

مصباح السالکین

کمال‌الدین میثم بن علی بن میثم بحرانی، ف ۶۷۹ ق.
اولین شرحی است که ابن میثم به عربی بر نهج البلاغه نوشته
است. این نسخه، سه جزء اول کتاب است، واز آخر افتاده دارد.
خط نسخ، حسین بن محمد بن الحسن الجویانی العاملی،
شنبه یازدهم جمادی‌الاول ۷۹۱، در مدرسه سید مرتضی در
نجف (پایان جزء دوم)، عناوین شنگرف و برگهای اول نونویس
است. ۳۱۱ گ، ۲۷ س، ۱۸×۲۶ سم، شناسه: ۹۳۸۸.

(۳۸۵)

مصباح السالکین

کمال‌الدین میثم بن علی بن میثم بحرانی، ف ۶۷۹ ق.
نسخه مزبور، جلد اول کتاب است و تا پایان خطبه ششقیه
را داراست.

آغاز: «ذو النفس القدسیة و الخلافة الانسیة و الاعراق
الرضیة و الهمم الایة و المقاصد السنیة.»
انجام: «و انه لیعلم ان محلی منها محل القطب من الرحی
ینحدر عنی السیل و لا ...»

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین مشکى درشت، و در
حاشیه تصحیح شده است. ۱۲۱ گ، ۲۳ س، ۱۶/۵×۳۲ سم،
شناسه: ۳۷۵۴.

(۳۸۶)

مصباح السالکین

کمال‌الدین میثم بن علی بن میثم بحرانی، ف ۶۷۹ ق.
این نسخه فقط چند برگ آغاز کتاب است.
خط نسخ، از سده هشتم، عناوین شنگرف، روی برگ اول
تملك محمد بدیع‌المدرس الخادم و مهر مربع «العبد محمد
بدیع» و ابوالحسن المدرس و عباس بن محمدرضا قمی

و حسین ابن علم الحسینی و مهرهای بیضوی «انی عبدالله آتانی
الکتاب» و «عبدہ الراجی داود الحسینی» و «محمد ز نسل
اسماعیل شد» و تاریخ تولدهایی در رجب ۷۶۶ و ۷۷۴ دیده
می‌شود. ۹ گ، ۲۷ س، ۱۶/۵×۲۵ سم، شناسه: ۳۸۰۱.

(۳۸۷)

مصباح المتهدد

شیخ الطائفة مجمد بن الحسن الطوسی، ف ۴۶۰ ق.
عربی، در ادعیه و اعمالی که در روزهای سال به جا
آورده می‌شود.

آغاز: «الامام و تنقسم هذه العبادات قسمین آخرین
احدهما مفروض و الاخر مسنون.»
انجام: «و متی اختل واحد من الشروط سقط فرضه
و تفصیل ذلك و فروعه بیناه فی النهاية.»

خط نسخ معرب، از سده هشتم، عناوین مشکى درشت، در
حاشیه تصحیح شده است. ۲۲۲ گ، ۲۳ س، ۱۷/۵×۲۷ سم،
شناسه: ۱۴۲۰.

(۳۸۸)

مصباح المتهدد

شیخ الطائفة مجمد بن الحسن الطوسی، ف ۴۶۰ ق.
برگ اول این نسخه افتاده بود، و شخصی آن را تکمیل
کرده، که ربطی به کتاب ندارد.

خط نسخ معرب، از سده هشتم، عناوین و نشانیها شنگرف،
۲۴۰ گ، ۱۵ س، ۱۴×۲۸ سم، شناسه: ۷۳۰۹.

(۳۸۹)

مطالع الانظار فی شرح طوابع الانوار

شمس‌الدین محمود بن عبدالرحمان اصفهانی، ف ۷۴۹ ق.
شرحی است عربی بر کتاب طوابع الانوار قاضی بیضاوی،
در کلام. این نسخه بخش منطوق را داراست.

خط نسخ، پنجشنبه ۲۵ محرم ۷۶۳، در بغداد، عناوین
نوشته نشده، و گاهی با شنگرف در حاشیه تصحیح شده است.
۱۴۳ گ، ۲۳ س، ۱۲×۱۶/۵ سم، شناسه: ۱۶۸۵.

(۳۹۰)

معالم التنزیل

ابو محمد حسین بن مسعود بغوی شافعی، ف ۵۱۶ ق. تفسیری است عربی، که بیشتر از صحابه و مفسران قدیم نقل می‌کند. نسخه مذکور، از سوره مائده تا سوره انفال را دربردارد.

خط نسخ، از سده هشتم، آیه‌ها با مشککی نشانی دارد. به خطی تازه‌تر حاشیه‌نویسی دارد و نیز در حاشیه تصحیح شده است. ۱۵۸ گ، ۲۳ س، ۱۸×۲۵ سم، شناسه: ۱۲۱۲.

(۳۹۱)

معالم التنزیل

ابو محمد حسین بن مسعود بغوی شافعی، ف ۵۱۶ ق. این نسخه، تا پایان سوره نسا را دربرمی‌گیرد. خط نسخ، از سده هشتم، عناوین شنگرف، و در حاشیه تصحیح شده است. ۲۵۲ گ، ۲۵ س، ۱۸/۵×۲۷/۵ سم، شناسه: ۱۳۰۹.

(۳۹۲)

معالم التنزیل

ابو محمد حسین بن مسعود بغوی شافعی، ف ۵۱۶ ق. این نسخه جزء چهارم کتاب است، و شامل سوره یس است.

انجام: «قال ألا أخبرك بأفضل ما تعوذ به المتعذون». خط نسخ، از سده هشتم، عناوین و نشانیها شنگرف، آیه‌ها با مشککی نشانی دارد. در حاشیه تصحیح شده است و حاشیه‌نویسی دارد. روی برگ اول نام کتاب و مؤلف در نقشه‌های رنگین و زمینه زرین نوشته شده است. ۲۸۳ گ، ۲۵ س، ۱۸/۵×۲۷ سم، شناسه: ۱۸۸۲.

(۳۹۳)

معالم التنزیل

ابو محمد حسین بن مسعود بغوی شافعی، ف ۵۱۶ ق. این نسخه، شامل سوره مریم تا سوره صافات است.

خط نسخ، از سده هشتم، (نام کاتب و تاریخ کتابت به دلیل فرسودگی برگ آخر خوانده نمی‌شود)، آیه‌ها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و مختصری حاشیه‌نویسی دارد. ۲۱۱ گ، ۲۳ س، ۱۵×۲۳/۵ سم، شناسه: ۴۴۵۴.

(۳۹۴)

المغنی فی شرح الموجز

سعدالدین محمد بن مسعود کازرونی، ف ۷۵۸ ق. شرحی است عربی بر کتاب موجز القانون علاءالدین قرشی، معروف به ابن نفیس، در طب. این نسخه فن اول کتاب است. آغاز: «الطبیعی فوق الماء و تحت النار و هذه خفیه الاضافیه، ای بالاضافه الی الأرض.»

خط نسخ، از سده هشتم، و بعضی برگها از سده دهم، متن شنگرف و در حاشیه تصحیح شده است. ۱۳۷ گ، سطور مختلف، ۱۵×۲۴ سم، شناسه: ۹۳۷۵.

(۳۹۵)

مفاتیح الغیب

فخرالدین محمد بن عمر رازی، ف ۶۰۶ ق. تفسیر عربی مفصلی است که به مسائل فلسفی توجه دارد. نسخه یاد شده، شامل سوره ق تا پایان قرآن است. خط نسخ، ابراهیم بن موسی بن ابی‌السهل سمرقندی، رجب ۷۳۷، عناوین مشککی درشت‌تر، ۲۷۲ گ، ۳۳ س، ۲۰/۵×۳۰/۵ سم، شناسه: ۱۹۲۸.

(۳۹۶)

مفتاح العلوم

ابویعقوب یوسف بن ابی‌بکر سکاکی، ف ۶۲۶ ق. عربی، در علم صرف و نحو و معانی و بیان و بدیع و استدلال و عروض و قافیه، در سه قسم.

آغاز: «ابدال الاخر الفأکر سائل و عجائز و صحائف و بیائع و سیائق و اوائل و كذلك قوائل». انجام: «کالصفوف المنفوش و خلع منضود فی موضع کالعهن المنفوش ...»

(۴۰۰)

المفصل فی صنعة الاعراب

جارالله محمود بن عمر زمخشری، ف ۵۳۸ ق.

عربی، در قواعد نحو، شامل چهار بخش.

خط نسخ، عطا ملک، پنجشنبه ۲۲ شعبان ۷۰۵، عناوین

شنگرف و در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی دارد. ۱۹۸

گ، ۱۳ س، ۱۴×۲۰ سم، شناسه: ۶۶۶۹.

(۴۰۱)

المفصل فی صنعة الاعراب

جارالله محمود بن عمر زمخشری، ف ۵۳۸ ق.

خط نسخ معرب، ابوالفتوح بن عبیدالله بن الصدیان،

معروف به افتخار الشاعرجی، سال ۷۶۱، عناوین شنگرف

و گاهی مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی

دارد. ۲۲۲ گ، ۱۴ س، ۱۷×۲۴ سم، شناسه: ۶۷۳۵.

(۴۰۲)

منار الانوار

شیخ ابوالبرکات عبدالله بن احمد نسفی، ف ۷۱۰ ق.

عربی، در قواعد اصول، به روش اهل سنت.

آغاز: «الحمد لله الذي هدانا الى صراط المستقيم و الصلاة

على من اخص بالخلق العظيم و على آله الذين قاموا بنصرة

الدين القويم.»

انجام: «و لهذا اذا صبر في هذين القسمين حتى قتل صار

شهيداً.»

خط نسخ، شنبه بیستم شعبان ۷۲۸، عناوین و نشانیها

شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی بسیار دارد،

و گاهی که حواشی کافی نبوده، در برگهای الحاقی حاشیه نویسی

شده است. ۷۰ گ، ۱۱ س، ۱۲×۱۷ سم، شناسه: ۳۶۲۳.

(۴۰۳)

منازل السائرين

خواجه عبدالله بن محمد بن اسماعیل انصاری هروی،

ف ۴۸۱ ق.

خط نسخ، از سده هشتم، در حاشیه تصحیح شده

و حاشیه نویسی دارد. نسخه فرسوده و اصلاح شده است. ۲۸۲

گ، ۱۶ س، ۱۷×۲۵ سم، شناسه: ۹۶۵.

(۳۹۷)

مفتاح العلوم

ابویعقوب یوسف بن ابی بکر سکاکی، ف ۶۲۶ ق.

این نسخه بخش معانی و بیان است.

خط نسخ، پنجشنبه نهم شعبان ۷۷۴ (پایان علم معانی)، در

حاشیه تصحیح شده و اندکی حاشیه نویسی دارد. برگهایی از

آغاز و پایان نسخه نونویس است. ۱۴۰ گ، ۱۵ س، ۱۸×۲۷

سم، شناسه: ۹۳۹۲.

(۳۹۸)

مفتاح العلوم

ابویعقوب یوسف بن ابی بکر سکاکی، ف ۶۲۶ ق.

این نسخه قسم سوم کتاب، و در معانی و بیان است.

انجام: «ولم یکن کائین ثانی اذهما فی الغار، و غیر المعقد

هو أن یفتح ...»

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین و نشانیها شنگرف، در

حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی و نشانی بلاغ دارد. ۱۱۳

گ، ۱۹ س، ۱۵/۵×۲۳ سم، شناسه: ۸۸۴۰.

(۳۹۹)

مفتاح العلوم

ابویعقوب یوسف بن ابی بکر سکاکی، ف ۶۲۶ ق.

این نسخه، مشتمل بر قسم سوم کتاب، و در معانی و بیان

است. مقداری از ذیل آن نیز در خواص تراکیب کلام و علم

اوزان.

خط نسخ، معصوم بن سهل الله بن الحسین کاشی، چهاردهم

رمضان ۷۵۹، عناوین و نشانیها شنگرف، در حاشیه تصحیح

شده و حاشیه نویسی دارد، و گاهی حاشیه ها در برگگی جداگانه

نوشته و الصاق شده است. ۳۰۸ گ، ۱۱ س، ۱۶×۲۳ سم،

شناسه: ۱۵۶۶.

انجام: «و نعلم أن لو لم ندن بولا تكم / لما قبلت أعمالنا
أبدأ منا.»

خط نسخ، دوشنبه ۲۴ ذی‌القعدة ۷۷۷ (پایان جزء ششم)،
عناوین و نشانیها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۲۵۳
گ، ۲۱ س، ۱۸×۲۶ سم، شناسه: ۳۸۲۳.

(۴۰۶)

منية اللبيب في شرح التهذيب

سید ضیاء‌الدین عبدالله بن محمد حسینی حلی، ف سده
هشتم.

شرحی است عربی بر کتاب تهذیب الوصول الی علم الاصول
علامه حلی.

آغاز: «و برازة حجمه يحتاج الناظر فيه الى الشرح و التنبيه
أحببت أن املي عليه شرحاً.»
انجام: «انه حيث لا يحكم على ذلك الخبر بالصحة و لم
يزد على الحكاية ...»

خط نسخ، محمود بن حسن بن علی بن حسن حسینی،
هیجدهم رمضان ۶۴ (پایان جزء اول)، عناوین و نشانیها
شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه‌نویسی و علامت
بلاغ دارد. ۲۳۹ گ، ۲۵ س، ۱۵×۲۲ سم، شناسه: ۲۵۶۶.

(۴۰۷)

الموجز في شرح القانون

علاء‌الدین علی بن ابی‌الحزم القرشی، مشهور به ابن نفیس،
ف ۶۸۷ ق.

شرحی است عربی بر کتاب قانون ابن‌سینا، در طب. این
نسخه فن سوم و چهارم از کتاب اول است.

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین شنگرف و برگهای اول
و آخر از سده دهم است. ۱۹۰ گ، ۲۵ س، ۱۷×۲۳/۵ سم،
شناسه: ۹۰۹۴.

(۴۰۸)

النقود و الردود في شرح مختصر الاصول

اکمل‌الدین محمد بن محمود بابر تی حنفی، ف ۷۸۶ ق.

عربی، شامل صد منزل و مقام از منزلهایی که سالکین
طریق حق باید از آنها بگذرند تا به حق برسند.

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد القيوم الصمد اللطيف القريب
الذي أمطر سرائر العارفين كرائم الكلم من غمام الحكيم.»
انجام: «و قد أجبته في سالف الزمان سائلا سألتني عن
توحيد الصوفية بهذه القوافي الثلاث ...»

خط نسخ معرب، از سده هشتم، عناوین مشکی درشت،
در حاشیه تصحیح شده است. ۶۲ گ، ۱۱ س، ۱۱×۱۵ سم،
شناسه: ۱۶۹۹.

(۴۰۴)

منافع القرآن (خواص السور)

؟

منافع خواندن یا نوشتن سوره‌های قرآن را از سوره فاتحه
تا سوره اخلاص، با فارسی کهن گرد آورده است؛ بدون نسبت
به حدیثی، نام کتاب، چنان‌که ذکرش رفت، در آخر نسخه
آمده است، و شاید از کاتب باشد.

آغاز: «سورة فاتحة الكتاب، هر ك مدوامت كند بر
خواندن فاتحه در هر ساعتی گناهانش آمرزیده شود.»

انجام: «و سورة الاخلاص در يك روز همچنان باشد كی
جملة قرآن را در يك ركعت گزارده، و ثواب هر ك پیوسته
خاند و این مرتبه عظیم است.»

خط نسخ نازیبا، یحیی بن محمود طوسی، ۲۸ شعبان ۷۰۰،
عناوین مشکی درشت، ۴۲ گ، ۱۳ س، ۱۲×۱۶ سم، شناسه:
۱۳۹۲.

(۴۰۵)

مناقب آل ابی طالب

رشید‌الدین محمد بن علی بن شهر آشوب مازندرانی،
ف ۵۸۸ ق.

عربی، در فضایل و مناقب معصومان علیهم‌السلام. این نسخه، از
«باب ما يتعلق بالآخرة من مناقبه عليه‌السلام» تا پایان کتاب را داراست.
آغاز: «باب ما يتعلق بالآخرة من مناقبه عليه‌السلام، فصل في
محبه عليه‌السلام. قوله تعالى ولا يتخذوا من دون.»

(۴۱۱)

نهاية الاصول

علامه حلی حسن بن یوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ ق. این نسخه از حسن و قبح عقلی شروع می شود و به مباحث نسخ قیاس ختم می گردد.

آغاز: «أی ان الله تعالی احبه و نفلا ای طاعته غیر واجبه و ان للانسان ان یفعله من غیر حتم.»

انجام: «و تعبد بالقیاس علیه بواسطه کونه ما کولا بامارة هی أقوى.»

خط نسخ نازبیا، در عصر مؤلف، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و در بسیاری از صفحه ها تصریح شده که از روی نسخه ای که بر مصنف خوانده شده تصحیح شده است. ۲۲۷ گ، ۲۲ س، ۱۹×۲۴ سم، شناسه: ۳۸۴.

(۴۱۲)

نهج البلاغة

شریف رضی محمد بن حسین موسوی، ف ۴۰۶ ق. مشتمل بر ۲۳۶ خطبه و ۷۹ نامه و وصیت و ۴۸۰ کلمه کوتاه از سخنان و نوشته های حضرت علی علیه السلام که کاتب گوید در عهد مصنف بر کتاب افزوده شده است.

خط نسخ معرب، احمد بن محمد بن جعفر بن احمد، معروف به الریان، ششم رمضان ۷۰۳، در جزیره اوال بحرین، براساس نسخه شمس الدین محمد بن خزعل، از روی نسخه ابن السکون مقابله شده است. عناوین مشکی درشت، در حاشیه تصحیح شده است. در برگ های اول، به خطی جز خط اصل حاشیه نویسی دارد. ۲۱۳ گ، ۱۷ س، ۱۵/۵×۲۲ سم، شناسه: ۳۷۴۱.

(۴۱۳)

نهج البلاغة

شریف رضی محمد بن حسین موسوی، ف ۴۰۶ ق. خط نسخ معرب، نوزدهم ربیع الاول ۷۰۷، عناوین زرین یا لاجورد، صفحه ها مجدول با زر و مشکی و لاجورد، و در حاشیه تصحیح شده است. ۶۰۹ گ، ۱۷ س، ۱۴/۵×۲۴ سم، شناسه: ۴۴۶۰.

شرحی است عربی بر کتاب مختصر الاصول ابن حاجب و کتابهای دیگر، در اصول فقه. این نسخه جلد سوم کتاب، و شامل بحث مطلق و مقید است، و از پایان نسخه افتاده است. خط نسخ، نزدیک عصر مؤلف، عناوین شنگرف، ۱۹۳ گ، ۲۶ س، ۱۶×۲۵ سم، شناسه: ۷۶۵۵.

(۴۰۹)

نکت الهميان في نکت العميان

صلاح الدین خلیل بن ایبک صفدی، ف ۷۶۴ ق. عربی، شامل داستانهای ادبی و مطالب نغز و شیرینی که به نابینایان تعلق دارد.

آغاز: «الحمد لله الذي لا تدرکه الابصار و هو یدرک الابصار و لا یحتاج فی تدبیر ملکه الی المؤازرین و لا الی الانصار.»

انجام: «فیتعجب منه اذ یدعوا بهذه الدعاء و هو اعمی حتی قتله المسودة و روی له ابوداود و الترمذی و ابن ماجه.» خط نسخ، از سده هشتم، عناوین و نشانیها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه نویسی و بلاغ دارد. روی برگ اول ترنج رنگی است دارای نام کتاب. پس از کتاب اجازه ای است به خط مؤلف به تاریخ دوازدهم محرم ۷۵۹، که برای چند تن از علما نوشته است. ۱۵۰ گ، ۱۹ س، ۱۹×۲۷ سم، شناسه: ۹۱۹.

(۴۱۰)

نهاية الاصول

علامه حلی حسن بن یوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ ق. عربی، در اصول، دارای مباحث مفصل استدلالی. آغاز: «الذوات و الصفات الحقیقیة، و بقولنا الشرعیة الاحکام العقلیة کالتماثل و الاختلاف و الحسن و القبح.» انجام: «و یوفق کل مستعد للاستفادة منه و یبعد کل ممار مخاذل عنه و الحمد لله رب العالمین.»

خط نسخ، محمد بن علی الحاج الاوی، دوشنبه پانزدهم ربیع الاخر ۷۲۲، عناوین و نشانیها شنگرف، ۳۷۶ گ، ۲۵ س، ۱۸/۵×۲۷ سم، شناسه: ۲۷۷.

(۴۱۴)

نهج البلاغة

شریف رضی محمد بن حسین موسوی، ف ۴۰۶ ق.
این نسخه قطعه‌ای از باب اول است.
آغاز: «يحتج بها عليك يوم القيامة احذر أن رآك الله عند معصيته.»
انجام: «ثم قال يا بني عبدالمطلب لا ألفينكم تخوضون ...»
خط نسخ معرب، از سده هشتم، عناوین شنگرف، و در حاشیه تصحیح شده است. ۶۴ گ، ۱۵ س، ۱۸×۱۴/۵ سم، شناسه: ۳۳۴۱.

(۴۱۵)

نهج الحق وكشف الصدق

علامه حلی حسن بن یوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ ق.
عربی، شامل مسائل کلامی و اعتقادی و فقهی.
خط نستعلیق، نزدیک به عصر مؤلف، عناوین با شنگرف نشانی دارد، و در حاشیه تصحیح شده است. ۱۷۵ گ، ۱۸ س، ۱۸×۱۳ سم، شناسه: ۴۹۰۵.

(۴۱۶)

الواقعات

حسام‌الدین عمر بن عبدالعزیز بخاری، ف ۵۳۶ ق.
عربی، شامل مسائل فقهی، از کتاب طهارت تا وصیت، با ذکر اقوال بزرگان فقهای اهل سنت.
آغاز: «قال الشيخ الامام ... أما بعد فان مشايخنا رحمهم الله كانوا يعظمون هذا الكتاب تعظيماً و يقدمونه على سائر الكتب.»
انجام: «و ذلك أن يعم النفي لان المقصود ههنا لا يحصل ببعضهم فيصير من فروض الاعيان.»

خط نسخ معرب، سوم صفر ۷۰۸، عناوین مشکفی، در حاشیه تصحیح شده به خطی جز خط اصل، و حاشیه‌نویسی دارد. ۱۰۵ گ، ۱۹ س، ۲۰×۱۶ سم، شناسه: ۳۵۰۵.

(۴۱۷)

الوصية بافتاء العلماء الشافعية

؟

عربی، شامل احکام وصیت و فروع آن.
آغاز: «الباب الرابع في الاوصياء، الوصية مستحبة في رد المظالم وقضاء الديون وتنفيذ الوصايا و أمور الاطفال.»
خط نسخ معرب، از سده هشتم، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. پس از نسخه چند برگ است از کتابی فقهی، که شناخته نشده است، به خط علی بن عبدالرحمان بن عبيدان، در دمشق، به تاریخ ۷۴۴. نیز در پایان این برگها یادداشتی است از علی بن عبدالرحمان بن محمد مدرس جامع ظاهری، به تاریخ ربیع‌الاول ۷۵۵، که کتاب را از جهت درس و مطالعه و تدریس به پایان برده است. ۶۵ گ، سطور مختلف، ۱۸×۲۵/۵ سم، شناسه: ۴۳۰۶.

(۴۱۸)

وفيات الاعيان

شمس‌الدین احمد بن محمد، معروف به ابن خلکان، ف ۶۸۱ ق.

عربی، در تراجم حدود ۸۵۰ تن از دانشمندان بزرگ اسلامی، به ترتیب حروف. این نسخه، جلد سوم و آخرین جلد کتاب است.

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین شنگرف، و در حاشیه تصحیح شده است. ۱۷۹ گ، ۲۶ س، ۲۵×۱۷ سم، شناسه: ۷۶۵۶.

(۴۱۹)

وقاية الرواية في مسائل الهداية

برهان‌الشریعة محمود بن عبیدالله محبوبی حنفی، ف حدود ۶۷۳ ق.
عربی، در فقه حنفی، که مؤلف آن را برای دخترزاده خود تألیف کرده است.
خط نسخ، مراد بن زکریا قرا حصاری، بیستم

و المناهج و غيرها من كتبنا و الحمد لله رب العالمين
خط نسخ، ابوالفتوح احمد بن ابی عبداللہ بلکو بن ابی طالب
الاولی، کتاب اول ظهر بیستم رجب ۷۱۷، و کتاب دوم ظهر ۲۱
رمضان ۷۰۳ و روی برگ ۷۷ (اول کتاب مبادئ الوصول) اجازة
علامة حلی، به خط خودش، به ناسخ کتاب، ابوالفتوح آوی،
آمده است، و پشت برگ ۱۰۵ (آخر کتاب مبادئ الوصول) اجازة
فخرالدین محمد بن الحسن (فرزند علامه) به ناسخ کتاب به
تاریخ ۲۱ ربیع ۷۰۵ آمده است، و روی برگ ۱۰۶ (اول کتاب
نهج المسترشدين) نیز اجازة فخرالدین به ناسخ کتاب به تاریخ
سال ۷۰۵ دیده می شود. ۱۴۴ گ، سطور مختلف، ۱۱×۱۸/۵
سم، شناسه: ۴.

(۴۲۲)

مجموعه

۱. المختصر تفسیر علی بن ابراهیم
شیخ کمال الدین عبدالرحمان بن محمد بن ابراهیم بن
العتایقی حلی، ف سده هشتم.
عربی، در تفسیر.
آغاز: «عبد الله فلما خلق الله آدم وأمر الملائكة أن
يسجدوا له وقع الامر على ابليس أيضاً من قبل الولاء.»
انجام: «و اعلم أن لنا في كثير من هذا الكتاب فطراً لأنه لا
يوافق مذهبنا الذي هو الان مجمع عليه.»
۲. غرر الغرر و درر الدرر
شیخ کمال الدین عبدالرحمان بن محمد بن ابراهیم بن
العتایقی حلی.
آغاز: «الحمد لله الذي أكرمنا بكتابه الكريم و شرفنا بالسبع
المثاني و القرآن الحكيم و نفعنا بما أنزله من الايات و الذكر
الحكيم.»
انجام: «و هذا آخر الاوجه التي ذكرها السيد المرتضى
رضي الله عنه في كتاب الدرر و الغرر و انتزعا انا منه مع
اختصار و تنقيح و زيادات لطيفة»
خط نسخ، به خط مؤلف، عناوین شنگرف، در حاشیه
تصحیح شده است. ۱۶۸ گ، ۲۱ س، ۱۸×۲۶ سم، شناسه:
۲۸۲.

ذی الحجة ۷۹۹، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده
و حاشیه نویسی بسیار دارد. ۱۳۰ گ، ۱۳ س، ۱۷×۲۸ سم،
شناسه: ۲۶۸۵.

(۴۲۰)

الوقف و الابتداء

محمد بن طیفور سجاوندی غزنوی، ف ۵۶۰ ق.
عربی، شامل الفاظی که در آیات قرآنی باید بر آنها وقف
کرد.
خط نسخ، از سده هشتم، عناوین و رموز شنگرف، نسخه
ناقص بوده و در سده یازدهم تکمیل شده است. ۹۴ گ، سطور
مختلف، ۱۲×۱۵ سم، شناسه: ۹۲۰۷.

(۴۲۱)

مجموعه

۱. قواعد المرام فی علم الکلام
کمال الدین میثم بن علی بن میثم بحرانی، ف ۶۷۹ ق.
عربی، در کلام.
آغاز: «الحمد لله الولي الحميد ذي العرش المجيد الفعال
لما يريد.»
انجام: «أعني طبقة الاولياء و بالله التوفيق و العصمة و به
الحول و القوة و الحمد لله رب العالمين.»
۲. مبادئ الوصول الى علم الاصول
علامة حلی حسن بن یوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ ق.
آغاز: «الحمد لله المنفرد بالازلية و الدوام المتوحد
بالجلال و الاكرام.»
انجام: «و لیکن هذا آخر ما نذكره في هذه المقدمة و الحمد
لله على بلوغ ما قصدناه و حصول ما أردناه»
۳. نهج المسترشدين في اصول الدين
علامة حلی حسن بن یوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ ق.
عربی، در کلام.
آغاز: «الحمد لله المنقذ من الحيرد و الضلال المرشد الى
سبل الصواب في المعاش و المال.»
انجام: «و من اراد التوسط فعليه بكتاب منتهى الوصول

(۴۲۳)

مجموعه

۱. نکت الرغایة لتجوید الروایة و تحقیق لفظ التلاوة
ابو محمد مکی بن ابی طالب بن محمد بن مختار الحموی
القیسی، ف ۴۳۷ ق.

عربی، در تجوید. در اول این کتاب چند باب است در
ترغیب به حفظ قرآن و ثواب خواندن.

آغاز: «قال ابو محمد ... الحمد لله المنعم بالآله المتفضل
بنعمائه الذي لم يزل بصفاته و أسمائه الذي أنزل الكتاب على
عبدہ و رسوله.»

انجام: «فاعرف الفرق بين هذه التراجم تتبين لك المعاني
ان شاء الله تعالى وحده وكفى.»

۲. التيسير

ابو عمرو عثمان بن سعيد بن عثمان الداني، ف ۴۴۴ ق.

عربی، در قرائت.

۳. عقلية أتراب القصاصد في أسنى المقاصد

ابو محمد قاسم بن فيرة الشاطبي، ف ۵۹۰ ق.

عربی، در ۲۹۸ بیت در کیفیت نوشتن بعضی از کلمات
قرآن کریم.

آغاز: «الحمد لله موصولاً كما أمراً / مباركاً طيباً يستنزل
الدررا / ذو الفضل و المنن و الاحسان خالقنا / رب العباد هو
الله الذي قهرنا.»

انجام: «تضحك الدهر مسروراً أسرتها / معرفاً عرفها
الاصال و البكرا.»

۴. قصیده‌ای در قرائت

؟

عربی، شامل قصیده‌ای است لامیه، که قصیده «حرز
الامانی» شاطبی را تکمیل کرده است.

آغاز: «بحمدك يا رحمن أبداً أولاً / كفى ذايك بحمدك
اكملاً / و شكر عطاياك التي شكرها هدى / و ذكر سجاياك
التي ذكرها علا.»

انجام: «و قلل حتى ذا اليا و الت سدامنا / و ما الو او
و التأنيث في اضلا و لا.»

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین شنگرف، در حواشی

تصحیح شده، فواصل کلمات دوایری است مشکى که با
شنگرف پر شده است. دو قصیده آخر معرب است. ۱۲۰ گ، ۲۲
س، ۱۷×۲۴/۵ سم، شناسه: ۵۸۵.

(۴۲۴)

مجموعه

۱. حرز الامانی و وجه التهانی

ابو محمد قاسم بن فیره الشاطبی، ف ۵۹۰ ق.

قصیده‌ای است عربی، در قرائت، شامل ۲۱۷۳ بیت.

آغاز: «بدأت بسم الله في النظم أولاً / تبارك رحماناً
رحيماً و موثلاً / و ثبت صلى الله ربي على الرضى / محمداً
لمهدي الى الناس مرسلًا.»

انجام: «محمد المختار للمجد كعبة / صلاة تبارى الريح
مسكاً و مندلاً / و تبدى على اصحابه نفحاتها / بغير تناه رزباً
و قرنفلًا.»

۲. عقلية اتراب القصاصد في أسنى المقاصد

ابو محمد قاسم بن فيرة الشاطبي، ف ۵۹۰ ق.

عربی، در علوم قرآن.

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین و نشانیها شنگرف، ابیات
در حاشیه و بین سطرها با چندگونه خط شرح شده است. ۱۲۰
گ، سطور مختلف، ۱۶/۵×۲۵ سم، شناسه: ۱۲۱۹.

(۴۲۵)

مجموعه

۱. احكام تحاويل سني العالم

یحیی بن محمد بن ابی‌الشکر منجم مغربی، ف ۲۷۲ ق.

عربی، در نجوم.

آغاز: «قال مولانا العالم العلامة ... فنقول رأس سنة العالم
هو وقت حلول الشمس نقطة الاعتدال الربيعي بوسط الارض
حيث الطول.»

انجام: «فبحكم على كل واحد منها بحسب موضعه و قوته
من طالع سنة العالم و من صاحبه في مدخل تلك السنة و فيما
ذكرناه كفاية.»

۲. قرانات الكواكب في البروج الاثني عشر

؟

عربی، در نجوم.

آغاز: «فی برج الحمل قران زحل و المشتري فيه يدل على قتل ملك و سوء حال سيرة الملوك مع كثرة القحط.»

انجام: «ق د بالسرطان يدل على كتمان السر و العلم و شدة الحروب و قلة المياه و شدة الارجيف.»

۳. سفینه در علم نجوم

؟

فارسی، در نجوم.

آغاز: «الحمد لله رب العالمين ... بدان ارشدك الله كه علم نجوم مشتمل است بر دو فن: یکی آنچه از اصول اقسام علم ریاضی شمرند.»

انجام: «و چون آنچه مقصود بود از اشارت کردن به نکته ای چند از هر فن از علم نجوم به اتمام رسید، سخن قطع کردن اولی.»

خط نسخ، اوایل رمضان ۷۴۱ (پایان کتاب اول)، عناوین شنگرف یا مشکى درشت، در حاشیه تصحیح شده است. ۱۲۴ گ، ۱۸ س، ۱۵×۲۱ سم، شناسه: ۱۲۳۷.

(۴۲۶)

مجموعه

۱. لا عدوی و لا طیره

تقی الدین احمد بن عبدالحلیم حرانی، مشهور به ابن تیمیه، ف ۷۲۸ ق.

آغاز: «... عن قوله صلى الله عليه وسلم لا عدوی و لا طیره و لا هامة و لا صفر ما معنى هامة و صفر مع ضبطهما.»

انجام: «و هذه المسائل قد بسط الكلام عليها في غير هذا الموضوع و لكن هذا ما وسعته الورقة. و الله أعلم.»

۲. مختصر الوجوه و النظائر

یوسف بن ابی المعالی بن ظافر انصاری صوفی.

در الفاظی که با یکدیگر شبیه باشند و مورد اشتباه واقع می شوند.

آغاز: «ينقض و من عادتهم الكناية و لكن لا تواعدوهن سرأ أو جاء احد منكم من الغائط و قد يكون عن الشيء و لم

يجر له ذكر.»

انجام: «يوسف بن أسباط ثلاثة احدهم كوفي و الثاني حمصي و الثالث سلمی.»

۳. المناجح الطالب الصيد و الذبائح

برهان الدین ابراهیم بن عبدالرحمان فزاری، ف ۷۲۹ ق. عربی، در فقه.

آغاز: «الحمد لله رب العالمين و أشهد أن لا اله الا الله وحده لا شريك له و أشهد أن محمداً عبده و رسوله صلى الله عليه و آله اجمعين.»

انجام: «هذا آخر ما يسر الله سبحانه جمعه في الصيد و الذبائح و الله المسؤول أن ينفع به في الدنيا و الآخرة ...»

۴. صحة اجارة الاقطاع

برهان الدین ابراهیم بن عبدالرحمان فزاری، ف ۷۲۹ ق. در فقه، به عربی.

آغاز: «قال شيخنا الامام العالم ... الحمد لله رب العالمين و أشهد أن لا اله الا الله وحده لا شريك له.»

انجام: «و أيضاً فما يجوز على خلاف القاعدة الشرعية يحتاج الى نقل بجوازه و الاصل عدمه. و الله أعلم.»

خط نسخ، محمد بن عثمان بن عبدالرحمان بن موسی مراکشى کرکی، رجب ۷۲۸، در مدرسه الدولعی در دمشق (پایان کتاب دوم)، عناوین شنگرف یا مشکى درشت، در حاشیه تصحیح شده و کتاب سوم، بار دوم، با خط مؤلف مقاله شده است. ۵۹ گ، سطور مختلف، ۱۲/۵×۱۸ سم، شناسه: ۱۳۷۶.

(۴۲۷)

مجموعه

۱. الغریب المتقی من کلام أهل التقی

ابو عبد الله محمد بن خمیس اندلسی.

عربی، در اخلاق.

آغاز: «الحمد لله رب العالمين ... أما بعد فان امرأ اراد تنبيه نفسه من رقدة السهو و البطالة و أطلقها من قيد الغفلة و الجهالة.»

انجام: «و اذ قد أتينا على ما أردنا و نتهينا الى الغاية التي قصدنا فلنقل الحمد لله رب العالمين ...»

۲. المنتخب في النوب

ابوالفرج عبدالرحمان بن علی، مشهور به ابن‌الجوزی،
ف ۵۹۷ ق.

عربی، در تفسیر.

آغاز: «الحمد لله على حمده و صلواته على رسوله و عبده
محمد و آله و جنده، أما بعد فاني لما رسمت كتابي هذا»
انجام: «و عنوان خطاب الاشارة الى رحلته كتاباً فسيح
بحمد ربك و استغفره انه كان تواباً»

نسخ با دو نوع خط، تکمیل از احمد بن حسین بن علی
النبراوی الحنفی، ۲۹ رجب ۷۰۹، عناوین و نشانیها شنگرف، در
حاشیه تصحیح شده است. ۲۳۵ گ، سطور مختلف، ۱۸×۲۶
سم، شناسه: ۱۴۲۴.

(۴۲۸)

مجموعه

۱. بستان العارفین

ابواللیث نصر بن محمد سمرقندی، ف ۳۷۵ ق.

عربی، در اخلاق.

۲. درایة الحدیث

؟

آغاز: «الحمد لله القائم بذاته الدائم بجميع صفاته ... و بعد
فقد استدعاني من تخصص بمجامع المحامد و المقاصر
و المناقب و المآثر»

انجام: «و الله جل ذكره نرجو في العاقبة و السابقة و تؤمل
فضله و لطفه في جميع الامور اللاحقة و اياه نسأله
العصمة ...»

کتاب اول خط نسخ، یحیی بن بولغار، جمعه جمادی‌الآخر
۷۷۶، عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و حاشیه‌نویسی
دارد. قبل از کتاب چند برگ دارای فهرست ابواب است. کتاب
دوم نسخ، ظاهراً به خط یحیی بن بولغار. ۱۳۶ گ، سطور
مختلف، ۱۵/۵×۲۰ سم، شناسه: ۱۴۳۸.

(۴۲۹)

مجموعه

۱. شرح فصوص الحکم

کمال‌الدین عبدالرزاق بن احمد بن ابی‌الغنائم کاشانی،
ف ۷۳۰ ق.

در عرفان، به عربی.

۲. شرح حدیث الحقیقة

کمال‌الدین عبدالرزاق بن احمد بن ابی‌الغنائم کاشانی،
ف ۷۳۰ ق.

در حدیث، به عربی.

۳. بدء خلق الانسان

؟

در فلسفه، به عربی.

آغاز: «الحمد لله المبدئ المعيد ... فهذا ما سنح لي في
بداية خلق الانسان و تعلق الارواح بالابدان»

انجام: «و قد انكشف لي على وجه لم يبق فيه شبهة و لم يرد
عليه ما ورد عليهم و الله الكاشف الاسرار ...»

خط نسخ، محمد آشتیانی اصفهانی، چهارشنبه چهارم رجب
۷۴۸، در شیراز (پایان کتاب اول)، متن با شنگرف نشانی دارد.
در حاشیه تصحیح شده است. ۱۳۶ گ، ۳۳ س، ۱۲×۲۱/۵ سم،
شناسه: ۱۹۹۴.

(۴۳۰)

مجموعه

۱. حیرة الفقهاء

عبدالغفار بن لقمان کردری حنفی، ف ۵۶۲ ق.

در فقه، به عربی.

آغاز: «لو أن رجلا سأل عن هرة أخذت فارة فوقعتا في
البئر فماتتا فان قال ينزح ماء البئر له فقد اخطأ»

انجام: «ثم طلقها قبل الدخول فللزوج أن ... في نصف
العبد. والله أعلم و أحکم»

۲. شرح قصيدة يقول العبد

؟

در اعتقادات، به عربی.

آغاز: «شرح المشكلات اللفظية و المعنوية، أوصاف
الكمال هي القدرة و العلم و الحياة و الارادة و غير ذلك»

انجام: «كنه الشيء غيائه، الوسع الطاقة. و الله موفق بمنه

و کر مه.»

۳. شرح الفقه الاکبر

ابو ابراهيم اسماعيل بن اسحاق الخاطر.

در اعتقادات، به عربی.

آغاز: «قال الشيخ الامام ... الحمد لمستحق الحمد قبل عباده و صلى الله على سيدنا محمد و آله خير من اصطفاه من خير عباده.»

انجام: «و ايقاع الخلل في العبادة و هذا المعنى معدوم في المعرفة.»

خط نسخ معرب، از سده هشتم، عناوين شنگرف، در حاشيه تصحيح شده است. ۱۲۸ گ، ۱۱ س، ۱۳×۱۷/۵ سم، شناسه: ۲۲۵۸.

(۴۳۲)

مجموعه

۱. حرز الامانى و وجه التهانى

ابو محمد قاسم بن فيرة الشاطبى، ف ۵۹۰ ق.

در قرائت، به عربی.

۲. مخارج الحروف

؟

در تجويد، به عربی.

آغاز: «الحمد لله رب العالمين ... أما بعد يا طالب اعلم أن الحروف المهموسة عشرة و هي الحاء و التاء و التاء و الكاف.»
انجام: «وجه حفص ممددة و السكت وجه سبعة حمزة بالسكت على المد ...»

۳. عقلية اتراب القصائد في أسنى المقاصد

ابو محمد قاسم بن فيرة الشاطبى، ف ۵۹۰ ق.

در علوم قرآن، به عربی.

کتاب اول و دوم خط نسخ، چهلم شعبان ۷۳۸ (پایان کتاب اول). کتاب سوم نسخ، جمادى الاخر ۷۵۶ (این کتاب در برگ ۹۳ و حاشیه برگهای ۹۴ تا ۹۶ نوشته شده است)، عناوين و نشانیها شنگرف. قصیده حرز الامانى حاشیه نویسی دارد. ۹۶ گ، سطور مختلف، ۱۴/۵×۲۰ سم، شناسه: ۳۹۳۸.

(۴۳۱)

مجموعه

۱. ذخائر العقبى في مناقب ذوالقربى

محب الدين احمد بن عبد الله طبري، ف ۶۹۴ ق.

در حديث، به عربی.

آغاز کتاب: «الحمد لله على خصوص المنح و عموم النعماء و له الشرك على ما أولى من العظام المنن و كرائم الالاء.»

آغاز نسخه: «انه أسر اليها أولا بموته فقط فبكت و فى الثانية بأنها سيدة نساء المؤمنين فضحكت.»

انجام نسخه: «كما كان رسول الله ﷺ يزورها و يقال انها.»

۲. مراثى اهل البيت عليه السلام

ابو بحر صفوان بن ادریس بن ابراهيم تجیبى مرسى،

ف ۵۹۸ ق.

آغاز: «قال عفى الله عنه: ذكرى ليوم الطف هاج غرامى / فعلى العزاء تحيتى و سلامى.»

انجام: «لا تنحين على ثكلكم / و اعلم ان الهدى مسعد.»
خط نسخ، پنجشنبه اول رمضان ۷۴۵، به دستور جمال الدين

محمد بن مسعود الفضل الصفدى، عناوين درشت با شنگرف نشانی دارد. ۱۴۴ گ، ۲۰ س، ۱۶×۲۲/۵ سم، شناسه: ۲۶۴۲.

(۴۳۳)

مجموعه

۱. زبدة الاسرار

اثيرالدين مفضل بن عمر ابهرى، ف حدود ۶۶۰ ق.

عربى، در فلسفه.

آغاز: «الحمد لن يستحق الحمد لكماله و الصلاة على نبيه و آله، و بعد فان الكلام في الحكمة مرتب على مقدمة و قسمين.»

انجام: «يعني يرجع من الصور الخيالية الى الصور النفسانية. و الله أعلم بالصواب.»

۲. الاسطراب

اثيرالدين مفضل بن عمر ابهرى.

آغاز: «... الفصل الاول في تعريف الاصطلاحات أم

(۴۳۵)

مجموعه

۱. شرح ملحة الاعراب

؟

شرحی است عربی بر ارجوزة ملحة الاعراب حریری، در نحو.

آغاز: «حد الكلام ما أفاد المستمع / نحو سعی زید و عمرو متبع. الكلام عبارة يحسن السكوت عليه و تتم الفائدة»
ب. ۴

انجام: «فأما من قرأص دبلین الدال فانه أراد به الامر من المصاداة و هي ...»

۲. ملحة الاعراب

ابو محمد قاسم بن علی حریری، ف ۵۱۶ ق.

عربی، در نحو.

۳. النحفة الوردية

ابو حفص عمر بن مظفر، معروف به ابن الوردی، ف ۷۴۹ ق.

عربی، در نحو.

آغاز: «كلامنا قول مفید فاستمع / كجاء زید و اخاه يتبع / و الكلم الذي عليه المبنى / اسم و فعل ثم حرف معنى.»
انجام: «حامداً لله مصلياً على / محمد و الال و الصحب و لا.»

۴. شرح شذور الذهب

؟

عربی، در نحو.

آغاز: «و احترزنا نحن بقولنا الساكنة من تاء التأنيث التي تلحق الاسماء لانها متحركة.»

انجام: «لكنها حقيقة من حيث انهم لم ينو فيها الا الانفصال.»

کتاب اول خط نسخ، از سده هشتم، متن و عناوین شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. کتاب ملحة الاعراب خط نسخ معرب، از سده هشتم، عناوین شنگرف، کتاب سوم و چهارم از سده نهم. ۱۵۴ گ، سطور مختلف، ۱۳×۱۷/۵ سم، شناسه: ۴۱۱۹.

الصفائح هي الصحيفة التي تحيط بها حلقة مقسومة بثلاثمائة و ستين جزءاً.»

انجام: «و يضربه في اثني عشر مما بلغ فهو ارتفاع الشخص و ذلك هو المراد.»

۳. معرفة الضرب و القسمة و الجذر بجدول الستين كوشيار.

عربی، در ریاضی.

آغاز: «فصل في الضرب بجدول الستيناً نريد أن نضرب خمسة و عشرين.»

انجام: «بازاء المنزلة الثانية من المجذور و ذلك ما أردناه أن نعمل.»

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین مشکى درشت، ۴۸ گ، ۲۱ س، ۱۱/۵×۱۵ سم، شناسه: ۴۰۶۰.

(۴۳۴)

مجموعه

۱. مصطلحات الاصول

؟

آغاز: «الحمد لله المحمود بكل لسان الممدوح بكل بيان خالق الانس و الجان ... و بعد فهذه أوراق تشتمل على ما احتيج اليه من التعريفات.»

انجام: «و البراءة الاصلية و هي استقراء عدم الوجوب دل على عدم وجوبه.»

۲. الجبر و المقابلة

خواجه نصيرالدين محمد بن محمد بن الحسن طوسی، ف ۶۷۲ ق.

آغاز: «الحمد لله حمد الشاكرين ... و بعد فقد سألتني بعض الاصدقاء أن أكتب له مسائل حسابية في معرفة ما يحتاج اليه الحاسب.»

انجام: «لا عید له الكلام فيه اذا وجدت فرضة من الزمان ان شاء الله تعالى هو حسبي و عليه توکلي.»

خط نستعلیق، حسن بن علی طبری، دهه دوم ذی القعدة ۷۲۵، درسلطانیه، مدرسه غیاثیه، عناوین و نشانیها شنگرف، در حاشیه تصحیح شده است. ۱۷ گ، ۱۹ س، ۱۲×۱۶ سم، شناسه: ۴۰۶۴.

مجموعه

۱. تعلیم المتعلم طریق التعلیم

برهان الدین عثمان بن عمر زرنوجی، ف سده ششم.

عربی، در اخلاق.

۲. بدأ الامالی

سراج الدین علی بن عثمان اوشی، ف ۵۷۵ ق.

عربی، در اعتقادات.

آغاز: «و غیر آن المکون لاکشیء / مع التکوین خذہ

لاکتمال»

۳. بداية العقول

ابوحفص عمر بن محمد بن احمد نسفی، ف ۵۳۷ ق.

عربی، در اعتقادات.

آغاز: «الحمد لله رب العالمین ... قال أهل الحق حقائق

الاشیاء ثابتة و العلم بها متحقق»

انجام: «و عامة البشر أفضل من عامة الملائكة صلوات الله

عليهم أجمعين»

۴. نظم العقائد النسفی

؟

عربی، در اعتقادات.

آغاز: «يقول بسم الله في النظم أولا / أقل عباد الله قدراً

و منفضلاً / بدأت بحمد الله رب موفق / له الحمد في الاولى

و الاخرى سواه لا»

۵. لسان المعقول في نظم بداية العقول

؟

عربی، در اعتقادات.

آغاز: «الحمد لله في سر و اعلان / حمداً على أن لنصر

الحق انسان / هو الذي فوق ما أنعيه من أمل / احسانه بعميم

اللطيف أعطاني»

انجام: «أرجو من اخوان صدق طاب وقتهم / أن يذكروني

بخير بعد فقدان»

خط نسخ معرب، امیرعلی بن امیر محمود بن امیر محمد

العلوی الحافظ السرابی، رجب ۷۲۷، عناوین شنگرف،

صفحه‌ها مجدول به شنگرف. ۱۱۵ گ، سطور مختلف،

۱۳/۵×۱۸/۵ سم، شناسه: ۴۳۷۳.

(۴۳۷)

مجموعه

۱. تحفة الاصحاب في معرفة رب الارباب

زين الدين عبدالرحمان بن محمد كشي، ف ۶۶۱ ق.

عربی، در اعتقادات.

آغاز: «الحمد لله الذي اكرمنا بكرامة الايمان و فضلنا

بفضيلة العلم و البيان و عرفنا بقوة النظر و العرفان»

انجام: «نساء العالمين اربع: آسية امرأة فرعون؛ مريم بنت

عمران؛ خديجة بنت خويلد؛ فاطمة بنت محمد ...»

۲. الاربعون حديثاً

ابوعبدالله فضل بن حسن تورانبشتی، ف ۶۶۱ ق.

عربی، در حدیث.

آغاز: «الحمد لله الذي لا وحشة معه و لا انس مع غيره و لا

راحة الا في خدمته و لا لذة الا في ذكره»

انجام: «و أعوذ بك من شر الريح و ما تجيء به الريح»

۳. اللذات

فخرالدین محمد بن عمر بن حسین رازی، ف ۶۰۶ ق.

عربی، در فلسفه.

آغاز: «الحمد لله الواحد الاحد المصور الصمد السلام

السرمد ... أما بعد فقد سألتني عن أحوال اللذات»

خط نسخ، ابوبکر بن عبدالوهاب دهستانی، ملقب به

نجم‌الدین، سال ۷۳۱، در کرمان، عناوین و نشانیها شنگرف، در

حاشیه تصحیح شده است. پس از اربعین حدیث اجازه‌ای است

که ابن‌تورانبشتی به تاریخ اوایل شعبان ۷۳۱ برای کلب

ابوالفتوح نجم‌الدین ابوبکر بن عبدالوهاب دهستانی در گواشیر

کرمان و فرزند کاتب علاء‌الدین محمد نوشته است. ۱۴۴ گ،

سطور مختلف، ۱۵×۲۰/۵ سم، شناسه: ۴۴۱۶.

(۴۳۸)

مجموعه

۱. نهج البلاغة

شريف رضى محمد بن حسين موسى، ف ۴۰۶ ق.

۲. شهاب الاخبار

قاضی ابو عبدالله محمد بن سلامه قضاعی، ف ۴۵۴ ق.
عربی، در حدیث.

خط نسخ، حسن بن محمد بن ابی الحسن آوی، چهارشنبه
بیستم ربیع‌الاول ۷۰۸، و کتاب دوم ۲۲ ربیع‌الثانی همان سال،
در ساوه، عناوین و نشانیها شنگرف، برگهای اول مجموعه
تصحیح شده و علامت بلاغ دارد. ۱۷۵ گ، ۱۷ س،
۲۳/۵×۳۰/۵ سم، شناسه: ۴۵۵۶.

(۴۳۹)

مجموعه

۱. غریب القرآن

ابو محمد عبدالله بن قتیبه دینوری، ف ۲۷۶ ق.
آغاز: «من بغية المتأدب و تكلفنا من نقل الحديث ما قد
وفیناه و کفیناه»

انجام: «فاذا ذكر الله خسر أي أقصر وكف، و الجنة
الجن»

۲. مشکل القرآن

ابو محمد عبدالله بن قتیبه دینوری، ف ۲۷۶ ق.
آغاز: «الحمد لله الذي نهج لنا سبيل الرشاد و هدانا بنور
الكتاب و لم يجعل له عوجاً»

انجام: «و النجاد الطبيعة و الجواهر فأراد أن سماتها تدلك
على جواهرها. و الله أعلم»

خط نسخ معرب، علی بن ابی سعید بن علی، چهارشنبه
هشتم ذی‌القعدة ۷۰۴، در حاشیه تصحیح شده است. ۲۴۳ گ،
۲۰ س، ۱۷×۱۳ سم، شناسه: ۴۶۹۰.

(۴۴۰)

مجموعه

۱. تجوید قرآن کریم

؟

آغاز: «قرآن آسان شود خدای تعالی توفیق رفیق کناد
بوجوده و جوده»

انجام: «و احداث این مدات که در این افعال است، از برای

این معانی است.»

۲. تجوید قرآن کریم

؟

آغاز: «الحمد لله رب العالمين ... اما بعد، پس این رساله‌ای
است معتبره در بیان قواعد ضروریه قرائت»

انجام: «در یک کلمه و دو کلمه صار کل مدغمین»

۳. مفردة عاصم

شیخ نجم‌الدین محمود بن بهاء‌الدین قزوینی.

فارسی، در تجوید.

آغاز: «الحمد لله رب العالمين ... الفاظ مختلف فيه
که در قرائت عاصم ابوبکر و حفص با یکدیگر خلاف
دارند»

انجام: «و في الحجر حرف ثم في النمل خامس»

۴. الواضحة في تجويد الفاتحة

برهان‌الدین ابراهیم بن عمر بن ابراهیم جعبری،

ف ۷۳۲ ق.

عربی، در تجوید.

آغاز: «بحمدك ربی اول النظم ابتدی / و أهتدی صلاتی

للنبی محمد»

۵. تحفة شاهی

عماد‌الدین علی بن علی شریف استرآبادی، ف سده دهم.

فارسی، در تجوید.

۶. تجوید قرآن کریم

علی بن عبدالفتاح کیلکی، ف سده یازدهم.

آغاز: «الحمد لله رب العالمين ... اما بعد، بدان که این
رساله‌ای است معتبره در بیان بعضی از قواعد قرائت قرآن
مجید»

انجام: «اول دلال و هرب کیوه است و کنع / پنجم کنس
و تعل بعل نیک بدان»

کتاب اول خط نسخ، ربیع‌الآخر ۷۷۲، بقیه رساله‌ها از سده
دهم، عناوین شنگرف، مطالبی متفرقه جز رساله‌های ذکر شده
در پاره‌ای از اوراق و حواشی صفحه‌ها نوشته شده است. ۸۷ گ،
سطور مختلف، ۱۸/۵×۱۳ سم، شناسه: ۴۹۳۰.

(۴۴۱)

مجموعه

عربی، در ادب.
خط نسخ، عابد بن محمد بن علی بن ابی بکر، کتاب اول
سه شنبه سیزدهم صفر ۷۷۱، و کتاب دوم شنبه پنجم
جمادی الاول ۷۸۶. در این مجموعه مطالب و روایات بسیاری
است به خط همین کاتب، و از برگ ۶۱ به بعد کتابی بدون آغاز
و انجام در اصطلاحات و آداب صوفیه به خط نستعلیق کهن آمده
است. ۱۴۹ گ، سطور مختلف، ۱۳×۱۹ سم، شناسه: ۶۰۲۶.

۱. تلخیص الآثار فی اختراق الاقطار
عبدالرشید بن صالح بن نوری باکویی.
عربی، در جغرافی.

آغاز: «الحمد لله ذي العظمة والكبرياء والقدرة والبقاء
والعزة والعلاء والصلاة على محمد خير البرية.»
انجام: «و اذا لم يكن في البحر من تلك السيوف لم تخرج
لهم السمكة فيجوعون لان قوتهم من هذه السمكة ...»

(۴۴۳)

مجموعه

۱. تفلیس ابلیس
عزالدين عبدالسلام بن احمد بن غانم مقدسی، ف ۶۷۸ ق.
عربی، در عرفان.
آغاز: «الحمد لله الذي خلق آدم للبشر أباً و استخرج ذريته
و جعلهم قبائل و شعباً و أجرى عليهم قلم القضاء و جعل لكل
شيء سبباً.»
انجام: «لا يشابه فعله فعل خلقه و لا يقاس حكمه بحكم
عباده فله الخلق و الأمر لا يسأل عما يفعل و هو يسألون.»

۲. طبقات الامم

ابوالقاسم صاعد بن احمد قرطبي، ف ۴۶۲ ق.
عربی، در تاریخ.
آغاز: «الحمد لله رب العالمين ... قال الفقيه القاضي ...
اعلم أن جميع الناس في مشارق الارض و مغاربها و جنوبها
و شمالها.»

۲. حل الرموز و مفاتيح الكنوز

عزالدين عبدالسلام بن احمد بن غانم مقدسی، ف ۶۷۸ ق.
عربی، در عرفان.
آغاز: «الحمد لله الذي فتح بمفتاح الغيوب أقفال الغيوب
و رفع حجب السرائر و جلال أبصار البصائر.»
انجام: «و اخيبة الآمال ان أقصيتني / من بابهم و اخيبة
الآمال.»
کتاب اول نسخ معرب، از سده هشتم، عناوین و نشانیها
شنگرف، کتاب دوم از سده نهم است. ۵۴ گ، سطور مختلف،
۱۲×۱۷ سم، شناسه: ۸۰۰۱.

انجام: «و يستوعب فنون الحكمة هذا و هو بعد فتى لم يبلغ
الأشد الا ان الله يخص بفضله من يشاء و هو على كل شيء
قدير.»

خط نسخ، از سده هشتم، عناوین شنگرف، در حاشیه
تصحیح شده و علامت بلاغ دارد. ۱۴۴ گ، ۱۷ س،
۱۳/۵×۱۸/۵ سم، شناسه: ۵۵۹۷.

(۴۴۲)

مجموعه

۱. انوار الاذکار المختصة بفضل الصلاة على النبي المختار
ابوالعباس احمد بن معد بن عيسى تجيبي، معروف به
ابن الاقليشي، ف ۵۵۰ ق.
عربی، در حدیث.

(۴۴۴)

مجموعه

۱. نهج المسترشدين في اصول الدين
علامه حلی حسن بن یوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ ق.
عربی، در کلام.

آغاز: «قال الشيخ الامام الحافظ ... استخير الله الواحد
الملك القهار بعد حمده الذي هو أنفوس الأذكار.»
انجام: «فقيل صلاتهما على النبي صلى الله عليه و سلم اذا
تقابلا.»

۲. نوايح الكلم

جارالله محمود بن عمر زمخشری، ف ۵۳۸ ق.

۲. فرق الفرق

فخرالدین محمد بن عمر بن حسین رازی، ف ۶۰۶ ق.
عربی، در اعتقادات.

آغاز: «الحمد لله حمد الشاکرین ... أما بعد، فانی طالعت
کثیراً من المقالات التي صنفت على اختلاف طرائقها و تباین
مسالكها.»

انجام: «و المفوضة يقولون ان الله خلق محمداً ثم فوض
خلق العالم اليه و خلق علياً و فوض تدبير العالم اليه ...»

خط نسخ، حسین بن صالح بن محمد، چهارم شعبان ۷۳۸
(پایان کتاب اول)، عناوین مشکى درشت، ۸۱ گ، سطور
مختلف، ۱۷×۱۲/۵ سم، شناسه: ۸۲۴۹.

(۴۴۵)

مجموعه

۱. نهج المسترشدين في اصول الدين

علامه حلی حسن بن یوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ ق.
عربی، در کلام.

۲. قواعد المرام في علم الکلام

کمال‌الدین میثم بن علی بن میثم بحرانی، ف ۶۷۹ ق.
عربی، در کلام.

۳. مصباح الارواح

قاضی ناصرالدین عبدالله بن عمر بیضاوی، ف ۶۸۵ ق.
عربی، در کلام.

آغاز: «الحمد لله الأول بايجاد كل موجود و انشائه الآخر
الباقي بعد كل شيء و فئاته الباطن بذاته عن نظر العقل بحجب
کبرياته.»

انجام: «اللهم وفقنا لسيرتهم و احشرنا في زميرتهم بفضلک
یا کریم.»

۴. منهج الوصول الى علم الأصول

قاضی ناصرالدین عبدالله بن عمر بیضاوی.
عربی، در اصول.

خط نسخ، عبدالمطلب بن محمد بن عبدالمطلب حسنی
العبيدلي، سال ۷۹۸، در نجف اشرف، عناوین و نشانیها
شنگرف، در حاشیه تصحیح شده و کتاب اول و آخر
حاشیه‌نویسی دارد. ۱۶۳ گ، ۲۱ س، ۱۰/۵ سم، شناسه: ۸۷۵۱.

(۴۴۶)

مجموعه

۱. مبادئ الاصول الى علم الأصول

علامه حلی حسن بن یوسف بن المطهر، ف ۷۲۶ ق.

آغاز: «البحث الرابع في الحقيقة و المجاز الحقيقة استعمال
اللفظ فيما وضع له.»

۲. مفتاح العلوم

ابویعقوب یوسف بن ابی‌بکر سکاکی، ف ۶۲۷ ق.

عربی، در ادب. قسم سوم از کتاب در معانی و بیان است.

۳. تلخیص المفتاح

جلال‌الدین محمد بن عبدالرحمان قزوینی، خطیب دمشق،
ف ۷۳۹ ق.

عربی، در بلاغت.

انجام: «و انما أوله نطفة و آخره جيفة و أما الحل فهو
ان ...»

کتاب اول خط نسخ، مسعود بن ابی‌المجد بن شاهمیر بن
الحسن بن علی طباطبایی، ذی‌القعدة ۷۳۶، عناوین نوشته
نشده، در حاشیه تصحیح شده و اندکی حاشیه‌نویسی دارد. کتاب
دوم و سوم از سده دهم. ۱۰۰ گ، سطور مختلف، ۱۱×۱۵ سم،
شناسه: ۹۴۵۶.